

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

2 V. fuerit sanctificata ante animationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

Respondendum tamen est, neutrum probari posse illo argumento, aliàs, non solum dicendum esset, beatam virginem fuisse conceptam in peccato originali, sed etiam impossibile fuisse aliter fieri, supposita origine ex Adamo per seminalem generationem, consequens autem improbabile esse infra ostendam. Dicendum est ergo cum Augustino libr. 6. contra Iulian. cap. 4. non posse originale peccatum, cum actuali in omnibus comparari, ut patet. Quia manente voluntate in peccato impossibile est, ut remittatur peccatum eidem supposito, vel in voluntate, vel in illo membro, per quod peccatum committitur, & tamen, licet peccatum non fuisset remissum Adæ, potuisset filius remitti: non est ergo exacta similitudo, & differentia est, quia peccatum originale, quod filius Adæ contrahit, est numero distinctum à peccato, quod personæ Adæ inhæsit, & ideo tolli potest, vel impediri sine illo: at verò in eodem supposito peccatum, quod est in voluntate, vel in actu externo ab illa manente, idem numero est, nam actus exterior formaliter constituitur in esse peccati ab interiori actu.

Differeñtia inter peccatũ originale, & actuale quoad remissionem.

Peccatum actuale, ut sic cur remitti non possit dum sit.

Ad argumentum ergo in forma, negatur similitudo, quia non est exacta, sed aliqualis ad rem explicandam. Vnde non necesse est, ut in omnibus teneat. Et ratio differentie clara est ex dictis. Quia actus interior in se est vnus, & idem, & ideo, dum est, non potest non esse, facta compositione. Quod si comparetur ad actum exteriorem ab illo manentem, est veluti forma eius in esse peccati, & ideo etiam fieri non potest, quin actus exterior, dum ita sit ab interiori, non sit peccatum: at verò proles concepta ex Adamo solum comparatur ad illum, ut subiectum recipiens influxum culpæ à radice infecta, tanquam à causa suo modo efficiente. Vnde sic potest Deus impedire influxum causæ efficientis, vel actum, ne influat habitum: ita potest per influxum gratiæ impedire, ne Adam influat originalem culpam in prolem conceptam. Præcipue, quia peccatum Adæ iam reuera non existit, & quamuis existeret, peccatum originale denuo esset in prolem transfundendum, numero distinctum à peccato capitis, potest ergo impediri, & præueniri, ne illud transfundat. Sicut, dum homo actualiter peccat, impediri potest, ne internum peccatum voluntatis transfundat in membra externa, præueniendo, & impediendo, ne illa ad peccatum moueat.

ARTICVLVS II.

Utrum Beata Virgo fuerit sanctificata ante animationem.

*159.
3. di. 3. q. 1.
art. 1. &
quo. 6. q. 5.
art. 1. Cor.
& opus. 3. 6.
2. 1. artic.
præced.*

*Libr. 1. in
Luc. in tit.
de turbari
Zacha. con.
firmat. parũ
ante mediũ
tom 5. ca. 18.
parũ à prin-
cipio.*

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod Beata Virgo sanctificata fuerit ante animationem. Quia (ut dictum est) plus gratiæ est collatum Virgini mari Dei, quam alicui Sanctorum. Sed quibusdam videtur esse concessum, quod sanctificarentur ante animationem: quia ut dicitur Hier. 1. Priusquam te formarem in vtero, noui te. Non autem infunditur anima ante corporis formationem. Similiter etiam de Ioanne Baptista dicit Ambrosius super Luc. quod nondum inerat ei spiritus vite, & iam inerat ei spiritus gratiæ. Ergo multo magis B. Virgo ante animationem sanctificari potuit.

2. Præterea, Conueniens fuit (sicut Anselm. dicit in libr. de conceptu Virginali) ut illa Virgo ea puritate niteretur, qua maior sub Deo nequit intelligi. Vnde, & Cant. 4. dicitur, Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te. Sed maior puritas fuisset Beata Virgini, si nunquam anima eius fuisset inquinata contagio originali peccati. Ergo

A hoc ei præsistum fuit, ut antequam animaretur caro eius, sanctificaretur.

3. Præterea, Sicut dictum est, non celebratur festum, nisi de aliquo Sancto. Sed quidam celebrant festum conceptionis Beatae Virginis: Ergo videtur quod in ipsa sua conceptione fuerit sancta, & ita quod ante animationem fuerit sanctificata.

*art. 1. huius
q. argu. se.
contra.*

4. Præterea, Apostolus dicit Rom. 11. Si radix sancta, & rami: radix autem filiorum sunt parentes eorum. Potuit ergo Beata Virgo sanctificari, etiam in suis parentibus ante animationem.

Sed contra est, quod ea, quæ fuerunt in veteri Testamento, sunt figura noui, secundum illud 1. ad Corinth. Omnia in figura congebant illis. Sed per sanctificationem Tabernaculi, de qua dicitur in Psal. 45. Sanctificauit tabernaculum suum Altissimus, videtur significari sanctificatio matris Dei, quæ tabernaculum Dei dicitur: secundum illud Psal. 18. In sole posuit tabernaculum suum. De tabernaculo autem dicitur Exod. 16. Postquam cuncta perfecta sunt, operuit nubes tabernaculum testimonij, & gloria Domini impleuit illud. Ergo etiam B. Virgo non fuit sanctificata, nisi postquam cuncta eius perfecta sunt, scilicet, & corpus & anima.

Respondeo dicendum, quod sanctificatio Beatae Virginis, non potest intelligi ante eius animationem, duplici ratione. Primo quidem, quia sanctificatio, de qua loquimur, non est nisi emundatio à peccato originali: sanctitas enim est perfecta munditia, ut Dionysius dicit in 12. capit. de diuin. nomin. Culpæ autem non potest emundari nisi per gratiam, cuius subiectum est sola creatura rationalis. Et ideo ante infusionem animæ rationalis Beata Virgo sanctificata non fuit. Secundo, quia cum sola creatura rationalis sit susceptiua culpæ, ante infusionem animæ rationalis proles concepta non est culpæ obnoxia. Et sic quocunque modo ante animationem Beata Virgo sanctificata fuisset, nunquam incurrisset maculam originalis culpæ: & ita non indigisset redemptione & salute, quæ est per Christum: de quo dicitur Matth. 1. Ipse saluum faciet populum suum à peccatis eorum. Hoc autem inconueniens est, quod Christus non sit saluator omnium hominum, ut dicitur 1. ad Timoth. 4. Vnde relinquitur, quod sanctificatio B. Virginis fuerit post eius animationem.

*Cap. 12. par-
rum à prin-
cipio.*

Ad primum ergo dicendum, quod Dominus dicit, ante formationem in vtero se Hieremiam nouisse, notitia scilicet predestinationis: sed sanctificasse dicit eum non ante formationem, sed antequam exiret de ventre. Quod autem Ambrosius dicit, quod Ioanni Baptista nondum inerat spiritus vite, iam iam haberet spiritum gratiæ, non est intelligendum, secundum quod spiritus vite dicitur anima viuificans: sed secundum quod spiritus vite dicitur aer exterior respiratus. Vel potest dici, quod nondum inerat ei spiritus vite, id est, anima, quantum ad manifestas & completas operationes ipsius.

*Loco citato
in argum.*

Ad secundum dicendum, quod si nunquam anima Beatae Virginis fuisset contagio originali peccati inquinata, hoc derogaret dignitati Christi, secundum quam est vniuersalis omnium saluator. Et ideo sub Christo, qui saluari non indiguit, tanquam vniuersali saluator, maxima fuit Beatae Virginis puritas. Nam Christus nullo modo contraxit originale peccatum, sed in ipsa sui conceptione fuit sanctus, secundum illud Luc. 1. Quod ex te nascetur sanctum, vocabitur Filius Dei. Sed Beata Virgo contraxit quidem originale peccatum, sed ab eo fuit mundata antequam ex vtero nasceretur. Et hoc signatur Iob. 3. ubi de nocte originali peccati dicitur: Expecta lucem, id est, Christum, & non videat (quia nihil inquinatum incurrat in illam: ut dicitur Sap. 7.) nec ortum surgentis aurora, id est, Beatae Virginis.

Virginis, quæ in suo ortu à peccato originali fuit immu-

nis. Ad tertium idem dicendum, quod licet Romana Ecclesia conceptionem beatæ Virginis non celebret, tolerat tamen consuetudinem aliquarum Ecclesiarum illud festum celebrantium. Unde talis celebratio non est totaliter reprobanda. Nec tamen per hoc quod festum conceptionis celebratur, datur intelligi, quod in sua conceptione fuerit sancta: sed quia quo tempore sanctificata fuerit, ignoratur, celebratur festum sanctificationis eius potius, quam conceptionis in die conceptionis ipsius.

Ad quartum dicendum, quod duplex est sanctificatio. Una quid in totius natura, in quantum scilicet tota natura humana ab omni corruptione culpa, & pœne liberatur: & hæc erit in resurrectione. Alia vero est sanctificatio personalis, quæ non transit in prolem carnaliter generatam: quia talis sanctificatio non respicit carnem, sed mentem. Et ideo si parentes beatæ Virginis fuerunt mundati à peccato originali, nihilominus Beata Virgo peccatum originale contraxit, cum fuerit concepta secundum carnem concupiscentiam ex commixtione maris, & femine, dicit enim Augustinus in libr. de nuptiis, & concupiscentia, omnem quæ de concubitu nascitur, carnem esse peccati.

COMMENTARIUS.

Titulus huius articuli attente notandus est. Queritur enim D. Thomas de tempore ante animationem, & in responsione transiit ad tempus animatione posterius, omittens momentum ipsum, in quo animatio perficitur, in quo tota difficultas sita est. Cuius occasio videtur sapè fuisse, quia supponit D. Thomas, necesse esse prolem non sanctificatam ante animationem in se, neque in radice sua, in ipsa animatione esse peccato obnoxiam. Et propterea in corpore articuli respondet, beatam Virginem sanctificatam esse post animationem. Et siquidem illa particula, post, solum naturæ ordinem significaret, nulla esset controuersia. Et reuera argumentum Symbolicum, quo D. Thomas utitur in argumento, sed contra, nihil aliud requirebat, ita enim concludit Virgidem non esse sanctificatam, donec eius corpus, & anima perfecta sunt, & vnita. At verò in corpore articuli manifestè intendit loqui de ordine temporis. Nam pro inconuenienti infert, quòd alias beata Virgo nunquam incurisset maculam originalis culpæ. Ratio autem eius difficile deduci potest. Omissa enim prima ratione, quæ clara est, & rectè concludit, beatam Virginem non potuisse in se, ac propriè sanctificari ante animationem, in secunda idem colligit ex eo, quod alias beata Virgo nunquam fuisse obnoxia peccato, quia ante animationem non erat capax peccati, vnde vterius infert: ergo quacunque ratione fuisset sanctificata ante animationem, non fuisset obnoxia peccato, ergo nunquam incurrisset originale peccatum, ergo non indiguisset redemptione, quod est inconueniens, vnde tandem concludit sanctificatam fuisse post animationem. Quæ vltima illatio videtur supponere, non posse aliquam personam in eodem momento esse obnoxiam culpæ & esse sanctam, atque ad eò idem esse prolem aliquam esse obnoxiam peccato originali, & esse in peccato originali. Nam si hæc duo distincta sunt, ratio non procedit: Potuit ergo beata Virgo ex vi suæ originis esse obnoxia culpæ, & id eò indigeret redemptione, & nihilominus in eodem momento, in quo erat obnoxia, præueniri, ne illam contraheret. Sed de hoc latius in disputatione sequenti. Ex qua etiam pendet, quæ D. Tho. in solutionibus argumentorum docet, præferim in solutione ad secundum, & ter-

Fr. Suarez. Tom. 2.

tium, in qua vltima satis indicat, si presentem Ecclesiæ faciem vidisset, aliter de immaculata Virgine conceptione docturum fuisse.

DISPUTATIO III.

in sex Sectiones distributa.

De tempore, quo primum Beata Virgo sanctificata fuit.

Isturi de donis gratiæ Beatæ Virginis collatis, triplicem eius sanctificationem distinguere possumus. Prima tunc facta est, quando primum in iustitia, & gratia est constituta. Secunda specialiter tribui solet illi tempori, in quo Deum in utero suo concepit. Sed nos latius secundam eius sanctificationem vocamus, totum tempus vitæ, in quo incredibile gratiæ, & meritorum augmentum comparauit. Tertiam sanctificationem voco eam, quæ est per gratiam in beatitudine consummatam. De prima agit potissimum D. Thom. in hac quæstione, quam hic etiam nos explicabimus. De secunda verò, & tertia in fine harum disputationum de beatæ Virgine, dicemus. Circa primam autem sanctificationem, duo occurrunt consideranda, scilicet, quādo facta sit, & qua perfectione (an enim facta sit, non est quod queratur, quia nihil est certius, magisq; extra controuersiam.) De primo ergo dicemus in hac disputatione. De secundo in sequenti. Quia verò per primam sanctificationem hominis ex Adamo communi modo concepti, peccatum originale tollitur, id eò simul videndum erit, an & quomodo B. Virgo huic peccato subiecta fuerit.

SECTIO II.

An Beata Virgo fuerit sanctificata in utero matris.

IN hoc dubio nihil ferè addendum occurrit ijs, quæ D. Thom. docuit in art. 1. Veritas enim certa est Beatam Virginem fuisse sanctificatam, prius quàm ex utero matris nasceretur. In qua consentiunt omnes Theologi cum D. Tho. hic, & Magistro in 3. d. 3. Alenf. 3. p. q. 8. Marfil. in 3. q. 4. & in eius confirmationem multa congerit Canisius lib. 1. c. 5. & sequentibus, & Anton. Cordub. lib. 1. q. 44. conclus. 4. vnde Rupert. Abbas lib. 6. in Cant. c. 1. tractans illa verba Quæ est ista, quæ ascendit quasi aurora. Quando nata est, inquit, Virgo Beata, tunc vera nobis surrexit aurora, & Nyceph. lib. 1. c. 1. inuenta est, inquit, Beata Virgo Maria dignum, Deumq; deus Verbi domicilium, etiam ante Nativitatem Deo consecrata. Omnia denique tam testimonia, quàm rationes, quibus infra demonstrabimus Virginem in sua conceptione fuisse sanctificatam, veritatem hanc fortius probabunt. Nunc sufficiat ratio D. Thom. quam breuiter roborare oportet. Fundatur enim in illo principio, quia priuilegium gratiæ, & sanctitatis ad maiorem puritatem, & gratiæ excellentiam pertinens, quod quibusdam hominum concessum est, non est negatum Beatæ Virginis, sed sanctificari in utero concessum est aliis quibus: ergo. Maiorem satis supra tractauimus disputatione prima sectione secunda. Minorem probat D. Thomas ex sanctificatione Ieremiæ, & Ioannis Baptiste. Nec desunt, qui priuilegium hoc ad alios extendunt. Sed sine probabilitate, ac fundamento. Imò & de Ieremia sunt, qui dubitent. Nam licet Ieremiæ primo dicatur, Antequam te formarem in utero, noui te, & antequam exires de vulua, sanctificauit te, & prophetam in gentibus dedi te: existimant tamen posse hos explicari secundum diu-

D. Thom.

Magist.

Alenf.

Marfil.

Canis.

Ant. Cord.

Rupert.

Nyceph.

B. Virgo in

utero matris

sanctificata

Dubium.

Ferrat.

B. 1.

nam

Abulen.

Galat. 1.

Iren.

Bernard.

August.

Anastaf.

Nyzen.

Responsio.

Ioann. Ba-

ptista in v-

tero matris

sanctifica-

tus.

Luc. 1.

Ambros.

Theophyl.

Origen.

Chrysest.

Hieronym.

Ieremias

sanctifica-

tus in vtero

matris.

Bernard.

D. Thom.

Bonavent.

Richard.

Durand.

Bernard.

Hieron.

Origen.

Athanas.

Nazianz.

Ambros.

Ioann. Ma-

xent.

Leo Papa.

Tertull.

Dubium.

Catharin.

Caietan.

Cordub.

Respond.

nam electionem, & prædestinationem. Ita sentit A-
bulenf. Iudic. 13. q. 17. quia ibi etiam Samson dicitur,
Nazarus ex vtero matris, id est, sanctificatus. Et Paul.
ad Galat. 1. de se dicit fuisse segregatum ex vtero ma-
tris. Quod secundum prædestinationem necessa-
rio intelligendum est, & tamen Hieronymus Iere-
miæ primo videtur inter se conferre, & æquipara-
re illa duo loca Pauli, & Ieremiæ, quod etiam facit
Irenæus libr. 5. c. 15. vnde Bernard. Epist. 174. dictam
expositionem probabilem esse existimat. Cui mul-
tum fauet Aug. epist. 57. q. 2. & Anastaf. Nyzenus in
quæstionib. sacre Scripturæ q. 59. tom. 6. Bibliot. &
suaderi potest. Nam eodem modo dicitur Ieremias
sanctificatus in vtero, & effectus propheta, certum
est autem non accepisse donum prophetiæ in vtero
matris, sed ex illo fuisse deputatum, & electum in
prophetam, ergo eodem modo potest dici sanctifi-
catus in vtero.

Sed in primis de Ioanne Baptista nulla potest esse
dubitandi ratio, quamquam Augustinus non nihil
dubitare videatur: tamen verba Euangelij sunt a-
deo expressa, ut nullam aliam commodam exposi-
tionem admittant. Dicit enim Angelus Luc. 1. &
Spiritu Sancto replebitur adhuc ex vtero matris sue. Et ita
docent omnes patres ibi. Ambros. Theophyl. Ori-
gen. homil. 4. Chryf. serm. 2. de Ioanne Baptista Hie-
ron. Bernard. & alij statim referendi. Deinde quam-
uis hoc satis esset ad præsentem rationem firman-
dam: tamen etiam de Ieremiâ, verius, ac fere cer-
tum est fuisse in vtero sanctificatum, ut D. Thomas
hic, & infra art. 6. docet, ac fere Theologi in 3. d. 3.
Bonavent. art. 1. q. 3. Richard. art. 1. q. 1. Durand. q. 2.
& placet etiam Bernard. in dicta epist. & Hieronym.
qui Ieremiâ 1. comparat sanctificationem Ieremiæ
cum sanctificatione Ioannis Baptiste, & Origenes
homilia. in Ieremiam. Dicit enim eam sanctificatio-
nem datam esse Ieremiâ in vtero matris, quæ data
est Abraham, quando Deo credidit. Idem Athanasius
oration. 4. contra Arian. circa med. Naziazem, o-
ratio. v. post med. §. Sed ne omnium voces, Ambr. Luc.
1. D. Ioannes Maxentius dialogo 1. contra Nestor.
tom. 5. Biblioth. & Leo pap. sermon. 10. de Natiuitat.
propter hanc fortasse causam Natiuitatem Ieremiæ
ponit inter eas, quæ non sine aliquo miraculo factæ
sunt, & Tertul. lib. de anima, cap. 26. in fine idem in-
dicat. Et hæc sententia est magis consentanea textui
Scripturæ, quia (ut restat D. Thomas. hic notauit, art.
2. ad secundum) illud primum verbum, Antequam
te formarem in vtero, noui te, prædestinationem signi-
ficat, & ideo dicitur esse ante formationem in vte-
ro: secundum autem verbum significat executio-
nem, seu iustitiæ infusionem, ut patet tum ex pro-
prietate verbi: tum ne idem iterum repetatur: tum
denique quia propterea dicitur facta, non ante for-
mationem, sed ante natiuitatem ex vtero. Tertium
autem illud, Et prophetam in gentibus dedi te, cum ibi
non signetur tempus, potest satis commodè referri
ad illud, in quo factum est: vel (si intelligatur factum
in vtero) dicendum est donum prophetiæ non esse
habituale, & permanens, & ideo non dici aliquem
constitui Prophetam per huiusmodi donum, nec
per actuale, aliis non diceretur Prophetæ, nisi cum
actu prophetat: dicitur ergo constitui per specialem
Dei deputationem & fortasse per aliquam sanctifi-
cationem ad hoc ordinatam, cum parato Dei auxi-
lio pro tempore opportuno.

Sed quæret aliquis, quàm sit certa hæc assertio.
Quidam enim solum piam & probabilem illam ap-
pellant, ut Caietan. tom. 2. opusculor. tract. 1. cap. 1.
Alij verò hoc reprehendunt, & existimant simpli-
citer esse de fide, ut Catharin. lib. 4. contra Caietan.
& Cordub. supra. Sed media via videtur inceden-
dum. Est itaque, ut minimum temeraria contraria
sententia, cum sit contra omnium catholicorum
sensum, nullo contradicente, & non possit habere

ullum probabile fundamentum, nisi fortasse, quod
non habetur in Scriptura, ac si sola illa essent cre-
denda, quæ in Scriptura habentur, quod est hæreti-
cum dogma. Deinde quamuis non sit aperta hære-
sis hoc negare, quia hæc veritas non est expressè de-
finita, aut tradita tanquam de fide, esset tamen cen-
seo erroneum, vel errori proximum. Quia est con-
tra communem sensum sanctorum, & quia Ecclesia
celebrat festum Natiuitatis Mariæ, ut patet ex
Concil. Lugd. in c. 1. de consecrat. d. 3. non celebrat
autem, nisi quod sanctum est. Quæ ratione vtuntur
D. Thom. hic, Bernard. Ildefons. & alij. Est autem
huius festi celebritas antiquissima, nam Petrus Da-
mianus, & Germanus Constantinopolit. ante mille
annos conciones in hoc festo habuerunt.

Conc. Lugd.

D. Thom.

Bernard.

Ildefons.

Pet. Dam.

German.

Constant.

SECTIO II.

Virum Beata Virgo peccauerit in Adamo, & ideo
ex vi sue conceptionis fuerit originali peccato ob-
noxia.

PRIMUM omnium statuendum est Beatam Vir-
ginem fuisse à Christo redemptam, quia Chri-
stus fuit vniversalis redemptor totius generis huma-
ni, & pro omnibus hominibus mortuus est, ad Ro-
man. 5. 2. ad Corinth. 5. 1. ad Timoth. 2. & sæpe alias.
Ab hac autem generali Scripturæ regula aliquem
excipere, contra fidem esse, censet Aug. lib. 1. de pec-
cat. merit. & remis. c. 27. & 28. & lib. 3. cap. 3. & lib. 6.
contra Iulian. capit. 8. Et videtur planè communis
Ecclesiæ sensus. Nam scriptura docet totam huma-
nam naturam collapsam esse in Adamo, & per Chri-
stum esse instauratam, & ideo simpliciter mediator
Dei, & hominum appellatur. Denique ab hac redem-
ptione virginem eximere, esset aliquo modo di-
gnitati Christi derogare. Hoc posito difficultas est,
an Beata virgo indigeret hac redemptione, quia
peccauit in Adamo, & de se fuit obnoxia origina-
li culpæ, an verò sine his possit stare vera redem-
ptio?

Prima sententia negat Virginem peccasse in A-
damo. Ita tenet Catharinus lib. de peccato originali
cap. vlt. & lib. de conceptione ad synod. Tridenti-
nam. p. 1. c. 1. & Galat. libr. 7. c. 10. & Viguerius in in-
stitutionibus cap. 18. §. 5. Ad quam sententiam intel-
ligendam, supponendum est ex materia de peccato
originali, ut omnes posterius Adæ dicantur in illo pec-
casse, non satis esse, ut omnes fuerint in illo conten-
ti tanquam in primo parente, & naturali principio
hominum futurorum omnium. Quia hæc sola ra-
tio per se sumpta non satis est, ut peccatum patris
deriuetur ad filium, neque ut filius in parente pec-
care dicatur. Oportuit ergo, ut Deus speciali lege,
& pacto voluerit constituere Adam quodammo-
do, ut caput cæterorum, & in eius voluntate poste-
riorum voluntates ponere, ut veluti omnium no-
mine præceptum impositum aut seruaret, aut tras-
grederetur, ita ut eo in diuina obedientia perseue-
rante omnes posterius quasi hereditario iure iustiti-
am, & gratiam Dei obtinerent: illo autem peccante
omnes essent Deo inuisi, & inimici. Potest ergo in-
telligi, Deum in hoc ipso pacto Beatam Virginem
excepisse, propter merita Christi præuisa, quia nul-
lam inuoluit repugnantiam, quo minus hoc Deus
facere potuerit, quia sicut libere voluit, pactum il-
lud cum Adamo inire: ita eadem libertate potuit
matrem suam iam præuisam illa lege liberare.
Quod si hoc potuit, verisimile est fecisse. Quia (ut
supra tractatum est) prædestinatio Christi, & ma-
tris eius præscientiam originalis culpæ antecessit,
& totum hoc priuilegium, dignitasque con-
sentanea est dignitati matris. Ex hoc autem prin-

Catharin.

Galat.

Viguer.

Cur homi-

nes peccau-

erint in Ada-

mo.

principio sequitur dictorum authorum sententia (quamquam illud non satis explicent) scilicet Beatam Virginem non peccasse in Adamo. Quia, licet in illo fuerit contra quam in naturali parente, non tamen fuit in eo pacto comprehensa: ac sine hoc pacto nullus peccasset in Adamo: ergo. Et confirmatur primò, quia sentiendo hoc modo de Virgine, & Christi & matris eius dignitas illustratur: quia & ipsa purior esse intelligitur, magisque à peccato aliena & maiori gratia privilegio præuenta, & Christi meritum ostenditur efficacius: quia non solum post lapsum vel in se, vel in parente matrem liberare: sed etiam prævenire potuit, ne in ipso parente caderet. Vnde non sit, ut non sit eius redemptor: sed potius ut altiori modo illam redemerit. Sicut si quis, cum mulier aliqua in servum venditur, in ipso contractu quempiam eius filium exciperet, ne servus nasceretur, meritò diceretur illum à servitute liberasse. Sicigitur dicitur Virgo à Christo redempta, etiam si in Adamo non peccauerit, quoniam ex meritis eius prævisis ita exempta est, ut in illo peccare non potuerit. Et hinc vltius sequitur in hac sententia, Beatam Virginem in re ipsa, & de facto reuera non fuisse obnoxiam originali peccato, id est, non habuisse debitum contrahendi illud, ex vi conceptionis suæ: quia nullus habet hoc debitum, nisi in quantum in Adam peccavit: in hoc autem sensu potest dici obnoxia, quia nisi propter Christum fuisset exempta in illo pacto, ex vi modi, quo concepta est, peccatum originale contraheret. Hæc sententia, licet speciem quandam pietatis præseferat, tamen nec Scripturis sanctis, nec patribus videtur consentanea.

Virgo peccavit in Adamo.
Rom. 3. & 5.
Augustin. 2. Cor. 5.
1. Cor. 15.
Rom. 9.
Augustin.
Rom. 5.
Mortem ex peccato manavit.

Dicendum ergo cenfeo primò, absolute, & simpliciter fatendum esse Beatam Virginem in Adamo peccasse. Probatur primò quia Paul. ad Roman. 3. & 5. absolute dicit omnes peccavisse in Adam, & idem indiguisset redemptione, ergo non potest magis Beata Virgo ab una, quam ab alia generali clausula excipi. Ecce ita utramque exceptionem aequè falsam reputat Augustin. libr. 2. de peccator. meriti. cap. 20. 21. & 35. Et hoc planè conuincit locus Paul. 2. ad Corinth. 5. ubi sic argumentatur, Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt. Vbi necesse est utramque partem distributionis aequè vniuersalem esse. Sicut ergo certum est Christum mortuum esse pro Beata Virgine (aliàs non redemisset illam, quia per mortem nos redemit) ita certum est Beatam Virginem fuisse mortuam saltem in Adamo. Et eandem vim habent verba Pauli. 1. ad Corinth. 15. Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur. Sicut ergo Beata Virgo in Christo vitam habuit, ita & in Adam fuit mortua. Et similia sunt illa ad Roman. 5. Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, sic & per unius iustitiam, in omnes homines in iustificationem vita. Quæ testimonia in hunc sensum sæpe tractat Augustinus de natura, & grat. cap. 4. & libr. 6. contra Iulian. cap. 1. & 8. & libr. 2. de peccat. meriti. capite 20. 29. & 35. & Epist. 28 ad Hieronymum. Et confirmatur, quia aliàs sequitur, Beatam Virginem non fuisse redemptam à Christo, neque eum fuisse pro illa mortuum. Si enim Beata Virgo fuit illo modo exempta in pacto, & in ipso Adamo, etiam si Deus nolisset Christum mori, nec redimere homines, nihilominus non esset in peccato concepta, nec indigeret redemptione, quia non peccauerat in Adamo. Ergo signum est, si ita fuisset exempta de facto, non fuisse redemptam, neque Christum pro illa mortuum. Confirmatur tandem. Quia aliàs Beata Virgo non contraxisset mortem, aliàsve corporis penalitates ex Adamo: consequens est omnino falsum, & contra Paul. ad Rom. 5. dicentem, mortem in omnes homines per peccatum introisse. Vnde colligunt sancti, neminem pati mortem, nisi vel ratione peccati, quod, ad

A ipsum pertineat, vel ut pro aliorum peccatis satisfaciatur, quod est proprium Christi. Vnde Augustinus *Augustin.* libro quarto, contra duas epistolas Pelagianorum. capite 4. Pati, inquit, mortem sine merito mortis, de uno solo mediatore Catholica fides novit. Habuit ergo Beata Virgo meritum mortis saltem in Adamo. Idem confirmat libro 1. de peccator. meriti. capite 4. & sæpe aliàs. Quare tam ipse, quam alij sancti (quos infra referemus) vocant carnem virginis, carnem peccati, carnem autem Christi, tantum in similitudinem carnis peccati. Quia illa vere habuit mortem carnis ex peccato Adami contractam. hic vero voluntarie assumptam, ut fratribus assimilaretur.

Dico secundò, Beatissima Virgo ex vi suæ conceptionis fuit obnoxia originali peccato, seu debitum *Beata Virgo originali* habuit contrahendi illud, nisi divina gratia fuisset *peccato obnoxia.* impeditum, de quo infra dicitur. Hæc conclusio sequitur tam ex fundamento in principio posito, quam ex præcedenti conclusione. Et probatur primò à priori ex dictis, quia Beata Virgo peccavit in Adamo, ex quo tanquam ex radice infecta per seminalem rationem est orta, sed hæc est tota ratio contrahendi originale peccatum, quod est ex vi conceptionis, nisi gratia Dei præveniat: ergo. Secundò à posteriori, quia aliàs non esset magis redempta, quam Angeli. Quia (ut ex Zozymo Papa, docet Augustinus epistola 157. & libro tertio, contra Iulian. capite 3.) Nullus redimitur, nisi is qui sub peccato servit, ergo ad veram redemptionem necesse est vel esse in peccato, vel saltè esse ita subditum necessitati contrahendi peccatum, ut sine gratia singulari redemptoris vitari non possit. Confirmatur, & explicatur exemplo supra posito de muliere, quæ serva efficitur excipiendo in ipso contractu aliquem ex filiis, ne servus nasci possit. Hoc n. posito, qui postea mulierem illam à servitute redimeret, reuera non redimeret filium, quia non erat obnoxius servituti, sed de se liber erat nasciturus: sic ergo, si Beata Virgo non fuisset (ut ita dicam) vendita in Adamo, & de se servituti peccati obnoxia, non fuisset verè redempta. Christus enim illos solos redemit, quos Adam vendidit, & quantum in ipso erat, fecit captivos. Quid autem propriè sit hoc debitum contrahendi peccatum, & quo modo in Virginem convenire potuerit, explicabimus in sectionibus proximè sequentibus.

D Quæret aliquis quàm sit certa sententia his conclusionibus explicata. Nonnulli existimant esse hæreticum vel saltem erroneum illam negare, quod tenet Cordub. citans Diuum Thom. & Gerson. libro primo, suarum quaestionum. quaest. 44. conf. 5. propter testimonia adducta. Alij videtur esse tantum probabilior opinio, & contraria nulla censura esse digna, sed esse probabilis, quia Concilium Trident. sess. 5. post traditam totam doctrinam de peccato originali, in fine, declarat non esse mentis suæ in illa virginem comprehendere: ergo non est erroneum à tota illa doctrina virginem excipere, & tamen inter alia ibi docuerat Concilium omnes peccasse in Adam. Mihi videtur dicendum non posse sine errore negari Beatam virginem ex vi peccati Adæ ita fuisse obnoxiam maculæ, & peccato contrahendo, ut si per Christum non esset verè ac propriè redempta, illud contraheret, hoc enim probant aperte testimonia adducta. Nec Concil. Trident. facultatem concedit illa detorquendi ad falsos & improprios sensus, solum agit de præsertione virginis à reali contractione originalis peccati, de qua sola loquitur Sixtus 4. in sua extrauaganti, ad quam se Concilium remittit. Si quis autem contendat potuisse virginem esse obnoxiam peccato Adæ contrahendo, atque ad eodè propriè redemptam per Christum, & nihilominus non peccasse in Adamo, sed habuisse solum debitum peccandi in illo, fuisse autè propter Christum præservatam, non solum ne

B 4 pecca-

peccatum Adæ contraheret, verum etiam ne in ipso peccaret: talis opinio non posset censura notari, quia ut cuncte saluat scripturarum locutiones. Mihi tamen nullo modo probanda videtur, quia nec consequenter loquitur, neque omnibus testimonijs adductis potest plene satisfacere, neque ad tuendam Virginis dignitatem est necessaria.

*Responsio
ad funda-
mentum
contrariae
sententiae.*

Ad fundamentum contrariae sententiae, primum dicitur, illud solum esse coniecturam habentem quandam pietatis speciem, quae satis esse non debet, ut tantum autoritatis pondus relinquamus. Deinde illa coniectura nullam vim habet: quia ut Augustinus docuit lib. 6. contra Iulian. capite 4. *Peccatum originale quatenus consideratur in actione alterius, alienum est, sit autem proprium tantum contagione propagationis.* Sicut ergo alienum peccatum non derogat propriae innocentiae, & puritati, ita nec peccatum Adæ, quamdiu in eo consideratur, & re ipsa aliqua macula ex illo contracta non est. Sicigitur, quod Beata Virgo de se fuerit obnoxia peccato (si illud reuera nunquam habuit) non derogat perfectae eius sanctitati, & puritati: sed tantum ostendit naturae originem, & infirmitatem, quae ita per gratiam sanari potest, ut nullus in ipsa personae defectus appareat, ut infra videbimus. Aliunde verò conuenientissima ratione diuinæ providentiae factum est, ut Beata Virgo simul cum tota natura in voluntate Adæ fuerit constituta, ut perfecta, & vniuersalis dignitas redemptoris, & efficacia gratiae eius redderetur illustrior, & in matre sua perfectius eluceret, ut in sequentibus magis explicabitur.

SECTIO III.

Virum potuerit Beata Virgo ante animationem sanctificari.

Sermo est de duratione temporis, nam de naturae ordine postea dicendum. Dupliciter autem potest intelligi sanctificatio ante animationem, primo formaliter per propriam infusionem formalis sanctitatis, secundo in radice, scilicet in parentibus, aut in semine, ita illa disponendo, ut non possent esse organa, per quae originale peccatum in Virginem transfunderetur.

Dico iam primò, impossibile fuit Beatam Virginem ante animationem formaliter sanctificari. Probatur aperte ratione D. Thom. hic. Quia proprium subiectum formalis sanctitatis est persona, seu anima rationalis: ergo ante animationem per rationalem animam, non est subiectum capax formalis sanctitatis, ergo eo tempore non potuit fieri formalis sanctificatio.

Dico secundò. Neque in ipso semine, vel in foetu inanimato, potuit Beata Virgo sanctificari radicaliter, si proprie loquamur. Probatur, & explicatur. Quia in semine non est aliqua qualitas, nec priuatio physicae qualitatis, ratione cuius sit veluti instrumentum ad peccatum originale introducendum, ut hac ratione intelligi possit veluti mundari semen, & ita prolem in illo tanquam in radice sanctificari. Quia in semine nulla qualitas est praeter connaturales illi, & si quid aliud fingitur, planè commentitium est, & merito ab omnibus Theologis reiectum, ut frivolum, & carens fundamento. Quia originale peccatum, non inducitur per actionem physicam, sed morali quodam modo, ut ex propria materia suppono, nulla ergo actio physica intelligi potest, qua mundetur semen, ut in radice fiat haec sanctificatio. Solum posset intelligi quaedam intrinseca lex Dei qua statuat deputare hoc semen, ut per illud proles sancta, & sine peccato concipiatur. Sed haec non est propria sanctificatio in radice, sed solum est decretum Dei de sanctificanda huiusmodi prole in ipso conceptionis momento. Et eodem modo posset in-

*Beata Virgo
in parentum
semine san-
tificari non
potuit.*

telligi in ipsis parentibus proximis, vel remotis excipere Deum prolem aliquam à lapsu culpae, ut videlicet si statueret ex talibus parentibus concipi filios, vel nepotes sine originali culpa. Et hoc fortasse modo dixit D. Thom. in 3. distinct. 3. quaest. 1. art. 1. potuisse Beatam Virginem in parentibus sanctificari ante animationem: quamquam haec reuera non sit proprie sanctificatio. Quia supposito lapsu in primo parente, semper naturalis conceptio de se est inefficax, ut ex vi illius indicatur gratia, vel iustitia, & ideo ex vi conceptionis temper concipitur proles carens gratia, & iustitia, atque adeo in peccato. Quod autem Deus decreuerit illam conferre alicui, vel omnibus filiis talium parentum, extrinsecum certè est, nullamque propriam sanctificationem in parentibus efficit: nisi fortasse fingamus ipsis parentibus talem modum gratiae, aut diuinæ benevolentiae fieri, ut per illam quasi debeatur ijs praeservatio, & sanctificatio prolis. Nam si hoc fieret, reuera esset quidam modus sanctificationis, seu praeservationis in ipsis parentibus, & fortasse non implicat contradictionem talis modus, ut D. Thom. in genere dixit, vanum tamen esset, & sine fundamento dicere Beatam Virginem esse hoc modo sanctificatam ante animationem. Quamquam enim Deus habuerit aeternum decretum praeservandi prolem talium parentum, tamen sola illa praedestinatio non sanctificat, donec executioni mandetur, mandatur autem in ipso instanti animationis prolis, & non in parentibus, quia in illis nullum habuit effectum, neque ijs data est aliqua specialis gratia, ex qua necessario consequeretur sanctificatio prolis, quod esset proprie in parentibus, vel in radice sanctificari. Certum ergo est non potuisse Virginem proprie sanctificari ante animationem: & multò certius, non fuisse prius tempore sanctificatam, quam in rerum natura extiterit.

D. Thom.

SECTIO IV.

An Beata Virgo potuerit in ipso momento conceptionis sanctificari.

Certum est absolute, & simpliciter loquendo ac nulla facta suppositione posse Deum sanctificare animam rationalem in eodem instanti, quo illam creat, infunditque corpori, sicut sanctificauit Adamum, & sanctificaret omnes eius posteros, si is non peccaret. Difficultas ergo oritur ex suppositione facta, quod B. Virgo contenta fuit sub lege Adamo posita, & in eo peccauit. Videtur enim cum hac suppositione pugnare, ut sine peccato concepta sit. Primò quidem, quia diuinum decretum est immutabile, sed diuina lex, & decretum fuit, ut Adamo peccante omnes posteri priuarentur iustitia, atque adeo inimici Dei conciperentur, ergo huic decreto repugnat ut aliquis sub illo contentus sine peccato concipiatur: ostensum autem est, Beatam Virginem sub illo esse comprehensam. ergo. Et explicatur à contrario. Nam, si Adam non peccasset, impossibile esset aliquem eius filium sine iustitia concipi, quia hoc repugnaret diuino decreto, quo promissit iustitiam omnibus posteris, si Adam in illa perseueraret, ergo similiter è conuerso. Secundò, quia Beata Virgo fuit obnoxia peccato originali (ut dictum est) ergo saltem in primo instanti suae conceptionis fuit obnoxia: quia, antequam existeret, non potuit habere debitum contrahendi peccatum, ergo facta hac suppositione, non potuit in illo primo instanti habere gratiam: quia repugnat, simul esse in gratia, & esse obnoxium peccato, alias etiam post sanctificationem mansisset Beata Virgo toto tempore vitae peccato obnoxia: ergo facta illa suppositione necessario consequens fuit, ut saltem in primo instanti in peccato conciperetur. Et hanc sententiam existimant

manet multi esse iuxta mentem Diui Thomæ: hæc enim ratione, ex hoc quod Beata Virgo ex vi suæ conceptionis fuit obnoxia originali peccato, intulit fuisse sanctificatam post animationem. Quæ consequentia, vt bona sit, supponit non potuisse simul esse obnoxiam, & in ipsa conceptione sanctificari. Eadem est sententia Alexand. Alenf. 3. part. quæstio. 9. n. 2. articulo primo. Et idem sentit Richard. in. 3. distinct. 3. articulo 1. quæst. 1. & omnes, qui existimant, non potuisse Beatam Virginem verè, ac propriè esse à Christo redemptam, nisi fuisset in peccato originali concepta, vt etiam D. Thom. indicat, tam hic, quam prima secundæ quæst. 81. art. 3. & qui eius sententiam sequuntur, vt Capr. Ferrar. 4. contra Gent. c. 50. & alij.

Alcivand.
Alenf.
Richardus.

D. Thom.

Ferrar.

In primo con-
ceptionis in-
stanti sancti-
ficari B. Vir-
go potuit.
Palud.
Bonavent.
D. Anselm.

Nihilominus dicendum est, potuisse Beatam Virginem præseruari ab originali peccato, & in primo suæ conceptionis instanti sanctificari. Præter omnes authores, qui affirmant ita factum esse (quos sequenti sectione referam) docet hoc expresse Palud. in 3. distinctione 3. quæstione 1. artic. 1. & idem sentit Bonavent. p. r. illius distinctionis, artic. 1. quæst. 1. Anton. 1. part. Theologali, tit. 8. capite 2. Et probatur ostendendo nullam esse repugnantiam: quia, licet Deus contulerit Adæ originalem iustitiam ea lege, vt si mandatum transgrediretur, totam posteritatem suam, (quod in ea erat) illa priuaret, nihilominus post præuissum peccatum Adæ potuit Deus velle, vt peccatum in re ipsa transfunderetur in Virginem, sed præuenire, & impedire illud per gratiam ei infusam in primo conceptionis eius instanti, quia hæc voluntas non repugnat cum priori lege, & pacto: quia illa prior lex non includit absolutam, ac definitam Dei voluntatem, vt peccante Adamo, omnes eius filij sine gratia conciperentur, sed vt perderent ius ad gratiam, & idèd quantum esset ex vi conceptionis, sine illa conciperentur, non tamen priuauit se Deus iure, & libertate miserendi, cuius vellent, & quando vellent: sicut etiam ex vi prioris patris, & peccati Adæ, omnes homines incurrunt poenam mortis, à qua tamen potest Deus, quos voluerit, præseruare, vt constat ex D. Thom. prima secundæ quæstione 82. articulo 3. ad primum. Et similiter, omnes ex vi eiusdem peccati etiam extra vterum nascuntur sine gratia, & in peccato, & tamen potuit Deus priuilegium aliquibus concedere. Ac denique, si Rex legem ferat sub poena mortis, non idèd absolute vult omnes transgressores re ipsa pati eiusmodi poenam: sed vult esse reos mortis, ipse tamen potest illam dispensare, seu remittere. Non est ergo repugnantia illa, quod beata Virgo fuerit sub illa lege contenta, & idèd in Adam peccauerit, & nihilominus potuerit Deus priuilegium illi concedere ne re ipsa peccatum contraheret.

Responsio
ad argumē-
ta in opposi-
tum.

Vnde ad primam difficultatem neganda est consequentia. Clarè enim ex dictis constat inter illas Dei voluntates non esse repugnantiam, quia altera est generalis, & veluti antecedens, altera particularis, & consequens. Quin potius addo, etiam si dicamus (vt probabile est) Deum ante præuissum originale peccatum prædestinasse Virginem, sicut ad diuinam maternitatem, ita & ad perpetuam sanctitatem & innocentiam, quæ illam decebat, potuisse nihilominus illam sub lege Adæ posita comprehendere, & rursum præuiso Adæ peccato, vt suum primū propositum erga Virginem firmum maneret, velle propter Christum, illam ab omni labe præseruare, nihil enim hæc inter se pugnant, sed potius sunt valde coherentia, rationique consentanea.

Vnde etiam obiter intelligitur potuisse Beatam Virginem in mente Dei semper, & in omni signo rationis esse præordinatam ad perpetuam sanctitatem, omnique ex parte perfectam, quamuis in radice, & in alio permissa fuerit iustitiam amittere. Quia nihilominus potuit in re nunquam illa carere, &

mittere autem in alio, non derogat perfectæ puritati & sanctitati, vt dictum est.

Ad confirmationem verò illius difficultatis respondetur, exemplum non esse simile (quidquid sit de illius veritate) & ratio est, quia Deus non potest esse author culpæ, sicut potest esse iustitiæ, & idèd Adam non peccante, non posset Deus facere, vt vel vnus posterorum eius in peccato conciperetur, potest autem facere, vt non obstante illius peccato, filius in iustitia concipiatur. Dices, posset saltem Deus facere, vt Adam non peccante, filius nihilominus sine iustitia conciperetur, quamuis non in peccato. Respondetur probabile esse promissionem iustitiæ fuisse absolutam & fuisse efficacem: & idèd illa stante, & Adamo perseverante, non potuisse non impleri. Quia in bonis conferendis Deus est liberalior, & non priuat illis, præsertim spiritualibus, sine causa ex parte nostra: & idèd dona Dei, dicuntur esse sine penitentia. Item quia illa priuatio iustitiæ non est per se amabilis, atque adèd nec per se intenta: at verò, quod filij Adæ ipso peccante careant gratia, ad vindictiuam iustitiæ pertinet, cuius remissio interdum per se amabilis est, ac diuinæ misericordiæ consentanea, & ad aliquem finem conueniens.

Et ex hoc facile responderetur ad secundam difficultatem, quæ duobus modis explicari potest: primo, si dicamus non oportere, vt B. Virgo in propria persona fuerit obnoxia peccato, sed solum in radice, id est, in parentibus, seu in semine, & formatione fœtus toto tempore generationis vsque ad animationem, ita vt in primo instanti animationis non fuerit obnoxia, si fuit præuenta per gratiam, sed in toto anteriori tempore. Ita opinantur Catharin. & Cordub. sect. 2. citati, quia hoc (inquiunt) satis est, vt Beata Virgo fuerit propriè redempta, sicut Dominus arboris, habet sibi obligatos fructus, antequam nascantur, & idèd potest illos vendere, vel redimere. Et iuxta hunc modum facile intelligitur, quomodo B. Virgo potuerit simul esse obnoxia peccato, & nunquam esse in peccato, quia scilicet fuit obnoxia in alio, & antequam existeret, caruit autem peccato in se, simul ac esse incepit.

Secundò & verius (mea sententia) explicatur hæc difficultas, si dicamus, Beatam Virginem in propria persona fuisse peccato obnoxiam in primo instanti suæ Conceptionis, & nihilominus in eodem potuisse se carere peccato, & præueniri gratia Dei. Quod facile patebit, si semel intelligatur, quid sit, obnoxium esse peccato originali. Ad quod explicandum aduertendum primò est, hominem, prius natura esse hominem, quam sit sanctus, vel peccator, quia esse naturale, tam ad gratiā, quam ad culpam per modum subiecti ad accidentariam formam comparatur, & idèd prius etiam natura intelligitur homo esse filius Adæ, quam intelligatur actu esse in statu gratiæ, vel peccati, quia hic ordo naturæ solum est ordo causæ, quo intelligitur hæc proles ab hoc naturali principio Physicè manare, prius quam intelligatur aliquid aliud illi superaddi.

Secundò addendum est, in natura lapsa ex hac naturali origine statim consequi influxum originalis culpæ, nisi Deus per gratiam præueniat, & impediatur illud. Vnde fit in illo primo instanti, quo proles concipitur, causas eius proprias ita esse dispositas, vt omnino necessariò veluti in fluxuræ sint originale peccatum, nisi à Deo præueniantur. Et hoc est esse obnoxium peccato originali, & quia hanc necessitatē, & veluti propriarum causarum debilitatem habet proles, non solum antequam animeretur, sed etiam in ipsomet instanti animationis, vt intelligitur natura antecedere omnem gratiæ infusionem, idèd verissimè dicitur in primo instanti, & in propria persona esse obnoxia peccato.

Tertiò hinc facile intelligitur hoc nihil ob stare, quo minus Deus in eodem instanti possit gratiam infun-

Obiectio.

Responsio.

Catharin.
Cordub.

B. Virgo in
propria per-
sona peccato
originali
obnoxia in
primo in-
stanti suæ
conceptionis.

Obnoxium
esse peccato
originali
quid sit.

infundere. Quia hæc duo non repugnant, scilicet A
effectum procedere à causis, à quibus habiturus ef-
fet aliquam imperfectionem, si non impedirentur,
& nihilominus causas de facto impediri. Et hanc
sententiam benè docuit Caiet. opusculo de Conce-
ptione, ca. 3. dicens, hoc modo melius intelligi Bea-
tam Virginem potuisse esse propriè redemptam in
propria persona, etiam si in illa non habuerit origi-
nale peccatum. Quia illam gratia, qua præuenta
est, fuit gratia redemptionis, & impediuit culpam
necessario emanaturam ex causis proximis, Deo
non impediente.

Quartò denique addendum est, inde non fieri
hominem sic iustificatum, semper aut post primum
instans conceptionis manere peccato obnoxium, in
primo enim instanti homo est quasi in dispositione
proxima, & causæ possunt tunc influere originale
peccatum, postquam verò per gratiam præuenientem
impeditæ sunt, prorsus evanescent, ut amplius
hominem maculare non possint, & idè omnis ho-
mo, qui ab originali liberatur, hoc ipso amplius non
manet illi peccato obnoxius. Vnde intelligitur esse
obnoxium peccato originali, prout natura antecedit
ipsam peccatum, non esse culpam, cum illam
naturæ ordine antecedit, nec reatum poenæ, cum
hic culpam consequatur, sed solum esse necessita-
tem quandam incurrendi culpam, & veluti ordi-
nem ad causas deficientes, quæ necessitate quadam
illam influunt, vel denique impotentiam quandam
vitandi huiusmodi culpam, nisi Deus eam impe-
diat.

SECTIO V.

An Beata Virgo fuerit ab originali peccato præser-
vata, & in primo sua conceptionis instanti sancti-
ficata.

PRIMA sententia affirmat fuisse conceptam in o-
riginali peccato, & nihilominus in primo instanti
sua conceptionis fuisse sanctificatam. Ita sentit ex
parte Henric. quodlib. 13. quæst. 13. Sed eò impro-
babili sententia. Quia gratia, & peccatum originale
privatiuè opponuntur, ut constat ex propria mate-
ria, & latè tractat Durand. 3. dist. 3. quæst. 2. Respon-
det autem Henricus, licet non potuerit Beata Virgo
in primo instanti esse in peccato originali, & reci-
pere gratiam, ex parte tamen agentis, scilicet Dei, in
eodem primo instanti fuisse infusionem gratiæ, ma-
nente peccato originali pro illo instanti. Sed rogo,
quid sit Deum infundere gratiam in illo instanti?
nam si est verè illam efficere, & producere intrinse-
cè, necesse est in illo instanti gratiam esse, & conse-
quenter inesse Virgini, quia non sit extra subiectum:
Aut non est efficere gratiam: & sic nihil aliud est,
quàm Deum esse veluti paratum ad infundendam
gratiam immediate post illud instans, quod forte
non fuit impossibile, non tamen de hoc loquimur.

Est ergo secunda sententia, quæ ait Virginem fu-
isse conceptam in originali, & paulò post fuisse san-
ctificatam. Hanc tenuerunt ferè antiqui scholastici
ante Scotum D. Thomas hic, & in 3. distinct. 3. vbi
Bonavent. Albertus Magn. Richard. Durand. Palu-
dan. Capreol. Alenf. & Henric. locis citatis Gregor.
in 2. distinct. 30. quæst. 2. Anton. 1. part. tit. 8. c. 2. Tur-
recrem. opusculo de hac re, Caiet. etiam proprio o-
puscul. & hic, Ferrar. 4. contra Gent. cap. 50. Funda-
menta huius sententiæ ad quatuor capita reuocan-
tur. Primum sumitur ex Scriptura, vbi sunt locutio-
nes generales, ut Omnes in Adam peccaverunt, ad Rom.
5. & alibi, à quibus regulis neminem licet excipere
sine Patrum, aut Ecclesiæ traditione, quæ in propo-
sito nulla est. Propter quod Albert. Magn. videtur
erroris damnare contrariam sententiam, & D. Tho.
quæst. 4. de malo, art. 6. dicit esse erroneum, aliquos

ex Adamo genitos per seminalem generationem,
immunes facere ab originali. Secundum caput est
ex similibus definitionibus, Concil. Araus. Mile-
uit. & Florent. Potest confirmari, quia Pius V. ab-
stulit proprium officium conceptionis, quia in eo
dicebatur Beata Virgo immaculata, & præseruata. ut.
Tertium caput sumitur ex Patribus. Capreol. nu-
merat quadraginta. Caietan. videns non esse ad rem
reduxit ad quindecim. Cano. lib. 7. ca. 1. addit quæ-
dam alia testimonia dicens: nullum Sæctorum do-
cuisse contrarium, sed de hoc postea.

Ex Patribus quatuor modis possunt argumentari,
primò ex generalibus locutionibus, quas omit-
to, quia communes illæ tantum habent aliquam
vim, quæ simul omnes includunt in peccato, & ex-
cipiunt solum Christum. Leo Papa ferm. 1. de Nati-
uitat. Sicut nullum à reatu, & c. Cyrill. lib. 16. in Leuit. à
principio multa habet. Inter alia, Solus Iesus est, qui
nunquam inuenitur extra sancta, solus, qui peccatum non
fecit, similia habet Dialog. 1. de Trin. post med. Am-
bros. lib. 2. in Lucam c. de Circumcisione. Solus per om-
nia ex uatu de semina sanctus Dominus Iesus. Quæ
verba commendat multum Aug. 2. contra Iulian. in
princip. & de Perfectione iustitiæ circa med. dicit a-
lium præter Christum excipere esse contra Paulum.
Idem primo de peccat. merit. ca. 29. & sepe aliàs. Et
tract. 4. In Ioann. dicit singulare fuisse Christo non
habere carnem peccati, quia non fuit femine viri
conceptus: Qui, inquit, innocens? omnes ex illa tradu-
ce veniunt, de qua David. In iniquitatibus conceptus sum,
solus ille agnus, qui non sic venit. Idem Fulgent. de fide
ad Petr. c. 2. expresse Greg. lib. 11. Moral. in fine, & li-
bro 18. cap. 27. aliàs 35. circa illud, Non adaquabitur ei
aurum de Æthiopia, vbi tamen etiam de Natiuitate
loquitur.

Secundò ex illis Patribus, qui in particulari lo-
quuntur de Virgine, sed non satis apertè. Primò,
August. lib. 2. de peccat. merit. c. 24. dicit de Christo,
non sumpsit carnem peccati, licet de materna carne pecca-
ti. Secundò, idem August. in id Psalm. 34. Ego autem
cum mihi molesti essent, dicit, Mariam ex Adam conce-
ptam fuisse mortuam propter peccatum. Tertio, Ambro-
fermon. 6. in Psalm. 118. dicit, Carnem Christi in mare
fuisse obnoxium peccato. Quartò, Euseb. Emislen. ser. 2.
de Christi Natiuit. dicit, Ab originali nexu immunem, ne-
que ipsa Dei genitrix fuit. Quintò, Ansel. lib. 2. cur Deus
hom. c. 16. Virgo, inquit, in iniquitatibus concepta, & in
originali peccato nata est, quia & ipsa in Adam peccauit.
Sextò, Bernardin. Senen. ferm. 51. art. 1. capite 4. dicit
per sanctificationem Virginis remotum esse ab illa
originale peccatum, & ablatam promptitudinem ad
malum. Septimò, Vincent. Ferr. ferm. 1. de Natiuit.
Mariæ, dicit Christum in primo instanti Conceptio-
nis, Virginem verò eadem die, vel hora fuisse sancti-
ficatam.

Tertio ex Patribus, qui dicunt B. Virginem esse
mundatam. Nam hæc locutiones supponunt culpam.
Ita loquitur Nazian. orat. 38. & 42. ferè circa med. S. Greg. Naz.
Maxi. sermon. de Assumpt. Rhemig. Psalm. 21. Bed. Maximo. in
Luc. 1. & citatur in Glos. ordinaria, & Fulg. sermon. Epist.
de Laudib. Virg. ait, Cum dixit Angelus gratia plena, o-
stendit ex integro iram exclusam prima sententiæ, & ple-
nam benedictionis gratiam restitutam. Difficilis loqui-
tur Chrysip. presbyt. Ierosolym. sermon. de B. Virgo
tom. 7. Bibliot. Cum omnibus inquit, argat de lap. u, in
quo illam constituit vel Eua cognatio. Et applicat illud
Psalm. 44. Obliviscere populum tuum, & c. & Richard.
de S. Viç. lib. 2. de Emmanuele c. 26. Richard.
Victor.

Ultimò sunt Patres qui manifeste docent hanc
sententiam, à quibus duos reperio, Bernard. Epistol.
174. & Rupert. libr. 1. in Cantic. circa princip. Refe-
runtur alij duo Anton. Padua. ferm. 6. de Natiuitat.
Mar. & Erardus, vel Gerardus Episcopus, & martyr.
ferm. de Natiuit. Mariæ.

Quartò sunt rationes. Primò est illa vulgaris, quia
aliàs

Caietan.

Obnoxium
esse peccato
originali ut
sic, non im-
portat cul-
pam.

Henric.

Durand.

D. Thom.
Bonavent.
Albert.
Magn.
Richard.
Durand.
Palud.
Capreol.
Alenf.
Henric.
Gregor.
Anton. in
Turcrem.
Caiet.
Ferrar.
Rom. n. 1.Cic. Arri-
sic.
Conc. Mile-
uit.
Conc. Flo-
rent.
Pius V.
Capreol.
Cano.Leo Papa.
Cyrill.

Ambros.

August.

Fulgent.
Greg. Papa.

August.

Ambros.

Euseb.

Emisf.

Bernardin.

Vincent.

Ferrar.

Greg. Naz.

Maximo.

Epist.

Fulg.

Bernard.

Anton. Pa-
dua.Gerard. E-
piscopus.

*Communis
totius Eccle-
siae consensio
de privilegio
Virginis.*

unt, aded vt in Academijs Parisiensi, Valentina & alijs, nulli ad Doctoratus Theologiæ gradum aditus pateat, qui prius sub iuramento non promiserit, nunquam se veritatem hanc oppugnaturum: non est autem verisimile, permiffum fuisse Spiritum sanctum vniuersam Ecclesiam in re tanti momenti grauiterrè errare, imò credendum est, ex illius inspiratione, hunc vniuersorum fidelium sensum, affectumque manasse.

Galatin.

*Bernard.
Anselm.*

Huc accedit ab Ecclesia festum Conceptionis celebrari, qui mos in Ecclesia Græca ante mille annos est ortus, vt Galatin. refert lib. 7. cap. 4. & in Calendario Græcorum signatur hoc festum die nona Decembris, vt videre licet in 4. tom. Bibliot. Sane in Latina verò introduci cepit ante quingentos fere annos, vt ex epistolis Bernardi constat. Et ex quadam epistola Diui Anselmi ad Episcopos Angliæ, in qua (vt fertur) scribit nō esse verum amatorem Virginis, qui hoc festum non celebrat. Tandem verò Ecclesia Romana ante ducentos annos celebritatem hanc generaliter amplexa, cultoribus eius singulares indulgentias impertit. Vnde quodammodo videtur, Conceptionem Virginis canonizasse. Non est ergo pium credere Ecclesiam in re tam graui decipi, aut falsò fundamento niti.

Obiectio.

Responsio.

Dicitur fortasse non celebrari hanc Conceptionem eo quod sancta sit, sed quia fuit magnum Dei beneficium, initiumq; maiorum. Sed hoc nulla ratione probandum est, quia (vt ex sensu fidelium constat) Ecclesia non celebrat hoc festum, tantum in gratiarum actionem respectu Dei, sed etiam in honorem Virginis: non esset autem Virgo honore digna propter Conceptionem suam, nisi in illa sancta fuisset. Deinde D. Thom. Bernard. & Ildesfons. putant satis probari Virginem, tempore Natiuitatis suæ fuisse sanctam, quia Ecclesia Natiuitatem celebrat, ergo idem iudicium ferrent de Conceptione, si festum celebrari conspicerent. Denique Galatin. lib. 7. cap. 5. dicit, in quibusdam martyrologijs expressè poni festum Conceptionis, propter summam puritatem, & sanctitatem illius, & ex dicendis hoc fiet euidentius.

Obiectio.

Responsio.

Iam verò dicunt alij non celebrari festum Conceptionis, sed sanctificationis, quocunque tempore sit facta, vel certè, (si celebratur dies Conceptionis) non idè esse, quia in primo instanti, sed quia illo fortasse die sanctificata fuit. Sed hoc etiam est contra Ecclesiæ mentem, quæ semper intendit speciale Virginis priuilegium, & immunitatem hoc festo die celebrare, cuius rei manifesta sunt signa. Primò, quia Bernardus dicta epistola 174. hoc sensu intellexit mentem Ecclesiarum, quæ hoc festum colere incipiebant. Nam si solam sanctificationem celebrarent, non esset, cur illas reprehenderet. Deinde Concilium Basiliens. sess. 36. disertè dicit antiquam esse Ecclesiæ consuetudinem celebrandi hoc festum in honorem immaculatæ Virginis Cōceptionis. Tertiò, in quodam officio Romano de hoc festo, quod Sixti quarti autoritate confirmatum est, sæpè hoc expressè dicitur, & intentio huius festi declaratur. Et eodem modo loquitur Sixtus quartus in extrauag. Cum præexcellsa, & extrauag. Graue nimis, de reliquijs, & veneratione Sanctor. vocans Conceptionem puram, & immaculatam, & concedens indulgentias hoc pie credentibus, & colentibus. Et ita etiam intellexit hæc decreta Concilium Trident. sess. 5. vbi illa cōfirmat. Vnde idemmet Sixtus quartus dicit, non peccare eos, qui sentiunt Beatam Virginem fuisse conceptam sine peccato, & propterea festum eius celebrant, est ergo hæc sine dubio intentio, & ratio huius festiuitatis. Adde eodem modo dicere aliquem posse, cum Ecclesia celebrat Natiuitatem Virginis, non idè esse, quia in ipsamet Natiuitate sancta fuerit: sed quia intra illum diem fuit sanctificata: at hoc planè falsum est, & absurdum.

Sixtus IV.

Conc. Trid.

Ex quibus expeditum relinquitur, secundum fundamentum sententiæ præcedentis. Sicut enim Concilium Trident. decretum suum interpretatur, ita significauit antiquorum Conciliorum decreta esse intelligenda, eadem enim est omnium fides. Quæ expositio per se erat necessaria, quia illa Concilia non solum de Conceptione: sed etiam de Natiuitate loquuntur, vt patet in Concilio Mileuit. can. 2. & 4. Illa verò officij mutatio à Pio V. facta nihil obstat. Neque enim id fecisse credendus est, quia aliquid falsum in illo officio contineretur, sed quia omnia voluit ad antiquum morem reuocari: sicut etiam Beatam Annam, & sanctum Rochum è Calendario expunxit, quo nihil eorum sanctitati derogatum est. In eo verò, quod festum Conceptionis, & Natiuitatis eodem officio celebrari voluit, vtriusque solennitatis propria ratione retēta, huic nostræ sententiæ non parum fauit. Tertiū principale fundamentum huius sententiæ ex Patrum autoritate petendum est, quorum testimonia in varios distinguere ordines possunt. Primus ea continet, quæ in specie de Virgine, & originali peccato loquuntur. Primò Damascen. orat. 1. de Natiuit. Mar. virg. de illius Conceptione agens sic loquitur. *Natura gratiam anteuertere ausa non est, sed rarisser expectauit, dum gratia fructum suum produxisset. Et infra. O beatos Ioachim & Iosab, in quibus immaculatum semen effluxit, & prælaram Annæ vultum, in qua, raris incrementis formatus fuit sanctissimus fetus: & infra. forte illud excelsi brachium obtusum naturæ lignem Spiritu sancto, tanquam digito suo, ex acutis, viuam scalam sibi ipsi condidit, & infra. O sanctissima, quæ principatus & potestates seculi, immaculata*

dum, vt ex dictis constat: ergo idem est in præsentia. Et ratio generalis est. Quia Ecclesia propriè colit, & celebrat ipsa mysteria, & priuilegia sanctæ Conceptionis, & Natiuitatis.

Tertiò, augetur vis huius fundamenti. Quia hæc celebritas, & persuasio initium sumpsisse dicitur ex diuina reuelatione, cuius famam percubuisse suo tempore Bernardus refert: nec relinquit vt falsam, sed vt dubiam, Bonauentura autem, & Henricus illam admittunt, nescio tamen, quo sensu interpretantur. Marfilij tres reuelationes refert, quas dicit fuisse graues, & miraculis confirmatas. Habetur etiam reuelatio de hoc mysterio facta sanctæ Brigite, libro 1. capite 9. & libro 6. capite 49. & 55. Ad quam extenuandam Caiet. ex Antoni. 1. part. Theolog. tit. 8. capit. 2. ait contrarium fuisse reuelatum sanctæ Catherinæ Senensi. Sed neque Anton. neque alij, dum scripserunt vitam Beatæ Catherinæ, huius reuelationis meminere, sed tunc inuenta videtur, quando necessaria visa est ad minuendam auctoritatem aliarum. Quartò, maximè hoc confirmat esse in Ecclesia religionem institutam, & approbatam in honorem immaculatæ Conceptionis, in cuius regula, capite 3. dicitur, *animam Virginis à primo instanti creationis fuisse sanctam. Quam regulam, & institutum probant Iulius secundus, Leo decimus, & Alexand. sextus, concedendo priuilegia, vt patet ex compendio Mendic. verbo, communicatio. §. 18. & Conceptio. §. 10. 12. & 13. Quintò, fauet decretum Basiliens. Concil. sessione 13. vbi non simpliciter definit hoc de fide, sed esse pium, consensum fidei, & Scripturæ, vetatque docere contrarium. Et licet illud Concilium non sit legitimum (vt constat ex actibus eius, & ex Concil. Lateranen. sub Leone 10. sessio 10.) non propter aliquam hæresim, sed propter schisma, quia sub obedientia Papæ non processit, in his tamen, quæ ad Pontificem non spectant, magnam habet auctoritatem, & saltem magnum, circa hanc veritatem, Ecclesiarum. Episcoporum consensum ostendit. Sexto, tandem fauet Concil. Trid. sess. 5. quatenus à generali decreto de originali peccato Beatam Virginem excipit, eamque immaculatam vocat, & decretum Sixti 4. cōfirmat.*

Ex quibus expeditum relinquitur, secundum fundamentum sententiæ præcedentis. Sicut enim Concilium Trident. decretum suum interpretatur, ita significauit antiquorum Conciliorum decreta esse intelligenda, eadem enim est omnium fides. Quæ expositio per se erat necessaria, quia illa Concilia non solum de Conceptione: sed etiam de Natiuitate loquuntur, vt patet in Concilio Mileuit. can. 2. & 4. Illa verò officij mutatio à Pio V. facta nihil obstat. Neque enim id fecisse credendus est, quia aliquid falsum in illo officio contineretur, sed quia omnia voluit ad antiquum morem reuocari: sicut etiam Beatam Annam, & sanctum Rochum è Calendario expunxit, quo nihil eorum sanctitati derogatum est. In eo verò, quod festum Conceptionis, & Natiuitatis eodem officio celebrari voluit, vtriusque solennitatis propria ratione retēta, huic nostræ sententiæ non parum fauit. Tertiū principale fundamentum huius sententiæ ex Patrum autoritate petendum est, quorum testimonia in varios distinguere ordines possunt. Primus ea continet, quæ in specie de Virgine, & originali peccato loquuntur. Primò Damascen. orat. 1. de Natiuit. Mar. virg. de illius Conceptione agens sic loquitur. *Natura gratiam anteuertere ausa non est, sed rarisser expectauit, dum gratia fructum suum produxisset. Et infra. O beatos Ioachim & Iosab, in quibus immaculatum semen effluxit, & prælaram Annæ vultum, in qua, raris incrementis formatus fuit sanctissimus fetus: & infra. forte illud excelsi brachium obtusum naturæ lignem Spiritu sancto, tanquam digito suo, ex acutis, viuam scalam sibi ipsi condidit, & infra. O sanctissima, quæ principatus & potestates seculi, immaculata*

*Bernard.
Bonauentura
Henric.
Marfil.*

*Caiet.
Antonij*

*Religio in-
stituta in
honorem im-
maculatæ
Conceptionis
B. Virgi-
nis.*

*Iulius 2.
Leo 10.
Alex. 6.
Conc. Basiliens.*

Conc. Lateranen.

Conc. Trid.

Conc. Mileuit.

*Tertium
fundamen-
tum ex Pa-
tribus.*

Damasc.

maculata conservata in Dei sponsam. Quibus verbis satis aperit, & eleganter, & mysterium explicat, & rationem, & modum illius indicat. Multaque familia habet oratione secunda, & inter alia dicit, ventrem Annæ fuisse, locum, in quo Deus sanctificationis arcam condidit, & orat. 3. dicit. Conceptionem Virginis fuisse collapsi generis nostri excitationem, & integram restitutionem. Et oratio. 1. de Assumptione, gratie (inquit) abyssum inuenit, quæ animam non minus, quam corpus Virginem custodiret. Et orat. 2. Ad hunc, inquit, paradysum serpens aditum non habuit, & infra vocat eam, immaculatam, quæ cum terrenis viscibus nihil habet commune, & introducit Virginem hoc modo ad filium loquentem, animam meam tibi charam accipe, quam à peccati labe putam servasti, & ideo lib. 3. de fide capite 2. Virginem vocat, semper sanctam: quia nimirum nunquam in statu peccati fuit.

Laurent. Insin. sermon. de Annunciat. Ab ipsa, inquit, Conceptione in benedictionibus est preuentus dulcedinis, & à damnationis alienæ chirographo prius est sanctificata, quam nata. Clarius in lib. de casto connub. Verbi, & animæ, capite septimo, circa med. ait. Quotquot ex ipsa nati sunt propagine, exceptis dumtaxat mediatore Christo Iesu, & eius matre, sub hac peccati lege sunt conditi. Idem in fasciculo amoris capite septimo, circa finem. Et lib. de gradib. perfectio. capite primo, post medium, discite, inquit, Ab originali delicto nullus excipitur, præter illam quæ genuit mundi Salvatorem. Solent verò nonnulla loca huius sancti in contrarium citari, quæ omisi, quia nullam omnino difficultatem habent. Et de illis videri potest Epistola Philippi Stancharij, quæ in fine operum eius habetur. Tertiò quidam antiquus Pater (qui ob humilitatem Idiotæ nomen sibi imposuit, & ante octingentos annos scripsit librum de contemplatione Virginis) in capit. 2. & 6. & veritatem hanc ex professo tractat, & definit, & ideo, verba eius omitto.

Phil. Stancharij. Idiotæ.

Cyrrill. Alex.

Feuardent.

Sedulius Poeta.

Vincent. Ferrer.

Quartò, referri solet Cyrrill. Alexand. libro 6. in Ioan. capit. 15. vbi sic inquit, excepto solo Christo, & Beatissima eius matre etiam excepta, omnes in peccato nascimur: ipsum autem de Natiuitate in vtero loqui patet: tum ex contextu: tum, quia si de Natiuitate extra vterum loqueretur, plures deberet excipere. Notauit quidem hunc locum Feuardent. in libro 3. Irenæi capite 23. ne quemquam tamen minus doctum deciperet, adnotare debuisset, illum librum non esse Cyrrill. sed Chrysostomum. Potest tamen hic locus Cyrrill. vt cunctique refarciri ex homilia 6. in Concil. Ephes. habita, & habetur 6. tom. illius capite 6. vbi de laudibus Virginis mirè loquitur, & inter alia sunt hæc verba, quæ ad præsentem causam facere possunt, Salue sancta Deipara pretiosum totius orbis thesaurum, lampas inextinguibilis per quam diabolus cælo decidit, & prolapsus plasma in cælum recipitur, & infra, Quis vnquam de archibello audiuit, quod suum ipsius templum construxerit, & in eo habitare prohibitus sit. Quintò, Sedulius lib. 2. Paschalis de miraculis Christi, in princ. (habetur tom. 8. Biblio.) qui ante millecentum annos scripsit, postquam lapsum primi hominis, & totius humani generis descripsit, inquit, fecisse Deum Vt vnde culpa dedit mortem, pietas daret inde salutem, & subiungit. Et velut in spinis mollis rosa surgit acutis, Nil, quod ledat habens, matremque obscurat honore: Sic Eua de stirpe, sacra veniente Maria. Virginis antiquæ facinus, noua Virgo piaret.

Huius autem Doctoris tanta est authoritas, vt nonnulla carmina, quibus Ecclesia in laudem Virginis vitur, ex hoc eius libro desumpta sint. Sextò addere possumus sanctum Vincentium Ferrerium, qui licet interdum subobscurius loquatur, tamen in hanc sententiam planè inclinat, in sermo. primo de Natiuit. dicit enim. Virginem eadem die, & eadem hora Conceptionis sine dilatione fuisse sanctificatam, & subdit. Quando corpus B. Virginis fuit perfectè

Fr. Suarez. tom. 2.

A organizatum, & anima illi coniuncta per creationem, tunc altissimus sanctificauit tabernaculum suum, & serm. 2. de Natiuit. Virg. ad illius Conceptionem accommodat verba illa, fiat lux, & addit, non credatis, quia fuerit sicut in nobis, qui in peccatis concipimur: sed statim, ac anima fuit creata, fuit sanctificata, & statim Angeli in cælo celebrauerant festum Conceptionis.

In secundo ordine numerabimus Patres, qui de Virgine loquentes generaliter, & absolute docent eam fuisse omni culpa liberam, & immunem. Quorum princeps sit August. in illo loco celebri de Natiuit. & Gra. capite 36. Excepta Virgine matre, de qua, cum de peccatis agimus, nullam prorsus habere volo questionem, inde enim scimus, quod plus gratie ei collatum est ad vincendum omni ex parte peccatum, quia cum concipere meruit, & parere, quem scimus nullum habuisse peccatum. Quæ quidem verba (quidquid alij contendunt) non possunt ad actualia peccata coarctari, Primò quidem, quia toto illo libro generatim tractat de peccato, vt contra Pelagianos concludat neminem esse sine peccato, etiam infantes. Quod non potest de actuali sed de originali peccato verum esse. Cum ergo ab hac generali clausula Virginem excipiat, eodem sensu loqui necesse est: quia si originale peccatum habuisset, illam excipere non oporteret. Secundò, quia è conuerso, si de solis actualibus loqueretur, non oportuisset solam Virginem excipere, multi enim sunt, qui tantum habuerunt originale peccatum: vt innocentes, neque enim illo loco de solis adultis tractabat. Tertiò ex ipsis verbis, quæ sigillatim ponderanda sunt, dicit enim, cum de peccatis agitur, nullam de Virgine se velle habere questionem, ergo neque hanc, in qua verlamur. Dicit deinde, omni ex parte viciis peccatum, ergo ex parte originalis: & actualis, vt nomine Bernardi exponitur in quodam sermone super hanc Canticum, Salue Regina, qui inter opera eius habetur. Tandem rationem subdit: quia concepit Deum, qui nullum habuit peccatum, sicut ergo hic non solum actuale: sed omne omnino peccatum de Christo negatur, ita & in prioribus verbis negatur de Virgine, vt (sicut idem August. dixit, ser. 20. ad fratres in eremo) talis suo modo sit mater, quæ sit & filius. Quartò coniungo hunc locum cum alio eiusdem Augusti. quinto contra Iulian. capite 9. vbi generalem regulam constituit. Eum, qui in adulta ætate peccatum non fecit, in infantili ætate peccatum non contraxisse: sed Beata Virgo in adulta ætate peccatum non fecit, vt ex priori testimonio, vt minimum constat, ergo ex principiis Augustini necessariò concluditur Beatam Virginem in infantili ætate non contraxisse peccatum. Nisi quis fortasse subterfugiat, & posterius illud testimonium de eo tantum exponat, qui sua vi, & natura vitare potuit omne peccatum, seu potius impecabilis fuit. Sed hæc euasio gratis, & præter vim verborum confingitur, & seruata proportionem integrum manet argumentum. Sicut enim is, qui natura sua est impecabilis, ex vi suæ conceptionis immunis est ab originali peccato, ita quæ per virtutem gratiæ nunquam peccauit, eadem ab originali culpa præseruata fuit. Secundus testis sit Cyprian. libro de Cardinalib. Christi operib. capite de Natiuit. Christi, vbi de Beata Virgine sic loquitur. Non sustinebat iniustitiam, vt illud vas electionis communibus lacefferetur iniuriis, quoniam plurimum à ceteris differens, natura communicabat: non culpa, & infra, matri plenitudo gratiæ debebatur, & Virgini abundantior gloria, qua carnis, & mentis integritate esset insignis. Tertiò, Ambr. serm. 22. in Psalm. 118. circa illa verba. Quare seruum tuum, Domine, inquit, suscipe me, non ex Eua, sed ex Maria, vt incorrupta sit Virgo, sed Virgo per gratiam, ab omni integra labe peccati. Et lib. de instit. Virg. cap. 5. Non de terra, sed de cælo vas sibi hoc per quod descenderet, Christus elegit, & sacravit templum pudori. Quartò. Hier. circa illud Psalm. 77. Eduxit eos in nube diei, per nubem. Virginem allegoricè interpretatur,

August.

Bernard.

August.

Cyprian.

Ambr.

Hieron.

C

tur, quam dicit, diei vocari, quia semper fuit in luce, & nunquam in tenebris. Et quamquam non certo constat hoc opus esse Hieronymi, non est tamen dubium, quin antiquum habeat grauem authorem. Fateri etiam idem Hier. super Ecclesiastes decimum, ubi conferens Virginem cum Patriarchis & Prophetis, dicit illam fuisse liberam omni peccato, & corrice peccati. Quinto, Sophronius Epist. Synod. in 6. Synod. act. 11. dicit Beatam Virginem ab omni contagione corporis, animae, & mentis fuisse liberatam, & in codice Vaticano habetur: ab omni corporis & animae, mentis labe fuisse liberatam, & ita vertit Turrian. in panopl. Sexto, sic etiam sanctus Brun. in Psal. 101. vocat eam ab omni peccato liberam. Septimo, eodem modo loquitur Richard. Victor. in c. 26. & 42. in Cant. & lib. 1. de Emmanuele c. ultimo. Octauo, Petr. Damian. ser. de Nativitate Virg. ait, Quid vitij in eius corpore, aut mente vindicare sibi potuit locum, quae totius diuinitatis meruit esse sacrarium. Et serm. de Annunciat. habet haec verba notanda. Cum fecerit Deus omnia sua opera valde bona, hoc melius fecit, confectans sibi in eareciliatorium aureum, in quo se post tumultus Angelorum & hominum inclinaret, & requiem inueniret. Tandem Arator lib. 1. in Act. Apostolorum in prin. tomo 8. Bibliot. ante mille annos sic scripsit.

A Nato formata suo, mala criminis Eve
Virgo secunda fugat: nulla est iniuria sexus.
Restituit, quod prima tulit.

Tertio principaliter sunt testimonia, quibus Virgo dicitur immaculata, incontaminata, purior Angelis. Nam cum haec spiritualis puritas consistat non solum in positiva perfectione gratiae, sed etiam in carentia culpae, necesse est ad veritatem harum locutionum, quod Virgo caruerit omni culpa, non minus, quam Angeli Beati. Ita vero loquuntur, Iacobus in Liturgia, quam sexta Synod. Cant. 32. venerat, sibi autem saepe repetit. Commemorantes sanctissimam, immaculatam, & gloriosissimam Dominam nostram matrem Dei. Circa finem vero addit, dignum est, ut te vere Beatam dicamus, & omnibus modis irreprehensam, honorabiliorem, quam Cherubim, tibi, o plena gratia vniuersa creatura gratulatur, quae est templum sanctificationis, &c.

Secundo, Andreas Apostolus (ut in eius gestis refert Abdias lib. 4. hist.) dixit, sicut primus Adam formatus fuit ex terra antequam esset maledicta, ita secundus Adam formatus est ex terra Virginea nunquam maledicta: Tertio, in septi. synod. act. 3. vocatur immaculata, & omni sensibili, & intellectuali natura purior. Quarto, Concilium Francfor. Epist. ad Episcopos Hispaniae vocat, immaculatam, prorsusque puram. Quinto, Ephrem, in lamentatione Virginis, & in oratione ad Virginem sic incipit, Immaculata, prorsusque pura Virgo Dei-para. Sexto Origen. hom. 1. ex variis, vocat eam, immaculatam & dignam matrem digni & immaculati filij. Septimo, Andreas Creden. ser. de Assumptione, multa habet similia, & Euthym. ser. de Zona Virginis. Octauo praecipue notari solent verba Anselmi, lib. de Conceptu Virginali. c. 18. decuit Virginem ea puritate nitere, qua maior sub Deo nequit intelligi: cum ergo maior sit puritas, quae carentiam peccati originalis includit, & haec merito dici possit esse sub Deo, quandoquidem non ex propria vi, & natura, sed per gratiam Christi habetur, haec puritas sine dubio decuit Dei matrem. Vnde D. Thom. in primo, d. 44. q. vnica, articulo 3. ad 3. exponens hoc Anselmi testimonium, dicit, Beatam Virginem habuisse tantam puritatem, ut ab actuali, & originali peccato fuerit immunis. Nono, Theod. lib. 3. in Cant. circa illa verba: sexaginta sunt Reginae sanctissimae, & immaculatissimae Dei genetricem Mariam, appellat, & infra inquit, inter tot animas omnium hominum, qui saluantur, ut electa columba, est vna illa sola, quae Christum genuit virgo mater, puella Maria, quae puritate profecto Cherubim, & Seraphim antecellit. Decimo Fulbertus Car-

noten. (vt Canis. refert, lib. 1. c. 7.) sic Virginem salutatur, Ave Maria electa, quae immaculata semper extitit: ab exordio tuae creationis, quia paritura eras creaturam totius sancti. Citatur etiam S. Dominicus. tract. de corpore Christi, qui eodem modo de perpetua sanctitate, & puritate Virginis loquitur, & Gregor. Neocæsariensis in expositione salutationis Angelicae, dicens, solam Virginem fuisse sanctam, & prorsus impollutam corpore & spiritu. Et Anselm. in lib. de Exordio humanae salutis, & Richard. Victor. ser. de immaculata Virginis Conceptione. item in sermonibus de Assumptione, quae sub nominibus Hieron. & Augusti. feruntur, & frequentissime apud Patres huiusmodi locutiones reperiuntur. Denique Chrysostomus Ierosolym. presbyter in sermo. de S. Maria. Ave, inquit, solis ortus, qui nullum ferre potes occasum.

Quarto principaliter uti possumus illis Patrum testimoniis, quibus docent omne gratiae beneficium aliis collatum, perfectiori modo datum esse Virgini, ut supra latè retulimus. Vnum enim ex praecipuis beneficiis diuinis est creatio in gratia, & perpetua innocentia. De qua ratione plura infra dicam. Nunc notanda sunt verba Hippoliti. orat. de sanctificatione. Qui dixit honorare patrem, & matrem, ut decretum à se promulgatum observaret, omnem gratiam matri, & honorem impendit.

Quinto, confirmari hoc non immerito potest ex Patribus asserentibus, per Beatam Virginem destructum esse originale peccatum, & demonis imperium. Neque enim originali culpae subditi oportuit illam, per quam peccatum ipsum expellendum erat. Id autem multis docet Cyril. illa hom. 6. in Conc. Ephesi. & Iren. lib. 3. contra haeres. c. 33. ubi dicit Beatam Virginem, sibi, & vniuerso generi humano factam esse salutis causam, & Augusti. ser. 35. de Sanctis. Hac prima, inquit, matri damna resoluta, autrix peccati Eva, autrix meriti Maria. Ad eundem modum loquitur Epiphanius. haeres. 78. Et Andreas Cretensis. orat. de dormitione deiparae, sola, inquit, praeter naturam fuit electa ad naturam resurgendam, sola deseruit opifici vniuersae naturae. Laurentius etiam Iustinian. de Connub. Verbi, & animae, capit. 9. propter hanc causam vocat Virginem, interemptricem peccati. Similia habet Innocent. 3. ser. 2. de Assumpt. & S. Brun. ser. de Nativ. Mariae accommodans illud Iob. 4. 6. Nunquid illud ei, aut ligabis eum ancillis tuis, dicit Virginem esse, cui Dominus ligauit Leuitatem, Denique Hefychius concione 2. de B. Virg. tom. 7. Bibliot. Sancti. inter alia vocat eam, praclarum nostrae naturae ornamentum, gloriam luti nostri, quae Euam pudore, Adamum comminatione liberauit, audaciam demonis contriuit, quam concupiscentiae fumus non attingit, neque vermis voluptatis laesit. Optima etiam sunt verba Anselmi. li. de Excellent. Virg. ca. 9. quae infra iterum referemus.

Sexto, quae citantur in contrarium, partim nobis fauēt, partim facili exponi possunt, paucā verò contradicunt. Primo enim generales Sanctorum locutiones eundem sensum habent, quem similes Scripturae, & Conciliorum, eandem enim fidem docent. Vnde non excludunt Virginis priuilegia, cum verò solum Christum excipiunt, intelligunt solum eum ex vi suae conceptionis fuisse sanctum ad eum modum, quo sacra Scriptura de Deo dicit, solus habet immortalitatem: nemo bonus, nisi solus Deus, scilicet à se, & de se. Illis enim loquendi modis non excluditur omnis accidentalis participatio, seu communicatio per gratiam, ut rectè dixit Ambr. lib. 3. de fide ad Gratian. c. 2. Hanc verò interpretationem praedictis Patrum locutionibus necessariò adhibendam esse constat. Quia non solum de originali, sed etiam de actuali peccato loquuntur, ut patet apud Augusti. lib. 5. contra Iulian. cap. 9. & eodem modo dixit Clemens Alexand. lib. 1. Pedag. c. 2. proprium esse Dei, nihil omnino peccare. Et Nazianz. orat. 4. S. viri simul, dicit, eum vixisse statum, qui omni prorsus peccato vacat.

Digni

Sophron.

Turrian.
Brunus.
Richard.
Victor.
Petr. Da-
mian.

Arator.

Iacobus A-
postolus.

Andreas.
Apostolus.

Abdias.

7. Synod.

Conc. Frä-
ford.
Ephrem.

Origen.

And. Creden-
senf.
Euthym.
Anselm.

D. Thom.

Theodor.

Fulbert.

Carnot.

Canis.

Dominic.

Greg. Neo-
caesar.

Anselm.
Richard.
Victor.

Chrysostomus
Ierosolym.

Hippolite.

Cyrril.
Iren.

Augusti.

Epiph.
And. Creten-
senf.

Innocent.
S. Brun.
Iob. 40.

Anselm.

Responsio
ad Anselmum
in oppositum.

Ambr.

Augusti.

Clem. Alex.

Greg. Naz.

Deum supra humane naturæ modum constituisse, & in multis ex supra citatis idem facile animaduerti potest.

In secundo ordine citatur primo August. qui solum dicit carnem Virginis fuisse, *carnem peccati*. Quod verum est, non quia illa caro aliquando fuit subdita peccato, aut informata anima carente gratia: sed quia fuit mortalis, & passibilis ex debito peccati, cui de se erat obnoxia, si per Christi gratiam non fuisset præseruata: Christi autem caro solum fuit, in similitudinem carnis peccati: quia has pœnalitates non contraxit ex peccato, sed illas assumpsit, ut nos peccato liberaret. Et idem ferè sensus est secundi testimonij eiusdem Augustini: quamquam ibi non dicit simpliciter Virginem mortuam fuisse propter peccatum, ut in argumento citatur, sed cum addito, scilicet, propter peccatum Adæ. Ambrosius vero, qui tertio loco ponitur, eundem sensum patitur, quamquam reuera non dicat, prout refertur, carnem Christi in matre fuisse obnoxiam peccato, sed in parentibus, v. g. in Adamo, & aliis. Obseruandum verò est carnem Christi, quæ propriè significat corpus, vel humanitatem eius, non posse dici obnoxiam peccato, neque in se, neque in matre, neque in parentibus: quia ab illis non per seminalem rationem descendit, sed altiori modo. Vnde solum materialiter, vel (ut Augustin. loquitur) *secundum corpulentam substantiam in illis continebatur*: solum ergo dixit Ambrosius carnem Christi, prout fuit in parentibus, seu potius ipsam carnem parentum, in qua caro Christi aliquo modo continebatur, fuisse peccato obnoxiam. Quartò verò, Euseb. Emisen. non magis fideliter refertur. Non enim absolute dicit neminem caruisse originali peccato, neque etiam Virginem. Sed verba eius sunt, *per se neque ipsa Deipara immunis fuit*. Quod est verissimum, solum enim Christus per se, & vi sua immunis fuit. Dū verò hic author addit particulam, *per se*, satis indicat per Christum Virginem fuisse immunem. Quintus qui adducitur, est Anselmus, qui non solum de conceptione, sed etiam de natiuitate loquitur, & idèd eius verba in omni sententia expositione indigent. Deinde illa verba non sunt Anselmi, sed Bosij, qui ad Anselmum velut aliquod obijciens loquitur. Cui Anselmus nihil respondet, præterquam Virginem, ab omni labe fuisse mundatam, id est, præseruatam, vt commodè exponi potest ex doctrina eiusdem Anselmi lib. de conceptu Virginali. c. 7. vbi dicit eum, qui ex semine, & cum libidine conceptus est, hoc ipso dici posse in peccatis conceptum, quia inde habet necessitatem contrahendi peccatum, & quia ipse per se non potest habere iustitiam, quam deseruit in Adamo. Non ergo requirit ex vi illius locutionis peccatum re ipsa contractum, aut carnem iustitiæ, sed necessitatem contrahendi peccatum, & indigentiam gratiæ Christi, vt c. 8. explicat. Quid autem ipse de Virgine senserit, aliis locis satis explicuit, quæ in superioribus retuli. Sextus erat Bernardin. Senens. qui aperte præmittit se velle ab hac quæstione abstinere, & idèd nihil in particulari dicit, sed generalibus vtitur verbis. Sanctus autem Vincentius, qui septimo loco ponitur, nostram potius confirmat sententiam, vt ostensum est.

Alia testimonia, quæ in tertio ordine referuntur optimè, & propriè de præseruatione intelliguntur, vt ipse etiam Caietanus fassus est. Oportet enim in hominis generatione duo distinguere, primum est ipsa conceptio seminis, quæ meritò, *immunda* vocatur à Patribus, & *subdita peccatis*, quia fit cum libidine, & concupiscentia, & aliis imperfectionibus ex peccato contractis, & quia de se est veluti origo originalis culpæ. Alterum est corporis animatio, quæ est propria conceptio, de qua nunc agimus: & hæc, quamquam de se possit dici peccato obnoxia, tamen, si coniunctam habeat sanctificationem, non

A propriè dicitur immunda, quia per ipsam sanctificationem mundatur, dicitur autem hæc sanctificatio propriè, *mundatio, & purgatio*, (quamuis sit etiam præseruatio) quia non solum habet pro termino à quo, simplicem negationem sanctitatis: sed etiam culpam, non quæ præcessit: sed quæ futura necessariò esset, nisi gratia præueniret. Propter hanc ergo causam dicunt Sancti Virginem fuisse *purgatam, & mundatam*, quamquam Nazianz. non sine mysterio, *purgatam* dixerit.

Ex Patribus, qui vltimo loco referuntur, Gerardū videre non potui, neque Antonium Paduanum, nam in concionibus eius, quæ circumferuntur, nihil huiusmodi reperitur. Rupertum verò fateor illius fuisse sententiæ, & eius æqualem Bernardum, cuius ætate cœpit festum conceptionis celebrari: priuatim tamen, & sine Pontificia autoritate, propter quod (vt ipse expressè dicit) timuit ad illam sententiam accedere. Vnde si nunc viueret, & præsentis Ecclesiæ faciem videret, & Romanorum Pontificum autoritatem impensè fauentem huic sententiæ, dubium non est, quin illam veneretur. Idemque existimandum est de D. Thom. qui tantum Ecclesiæ autoritati, & consuetudini vbique defert, vt præferendam dicat cuiuscunque Doctoris sancti autoritati, vt videre est. 2. 2. q. 10. art. 12. & hac 3. p. q. 68 art. 10.

Vltimo loco rationibus confirmanda est nostra sententia ex rei decencia, & sapientissima Dei prouidentia sumptis. Vt enim dixit August. lib. 3. de liber. arbi. cap. 5. *quidquid tibi vera ratione melius occurrerit, id scias fecisse Deum*. Quod tunc maximè verum est, quando contrarium aliquo modo incongruum, aut Deum minimè decens apparet. Prima ergo ratio sumitur ex parte Christi Dei hominis, quatenus verus est filius Virginis. Decebat enim Deum puritatis, & sanctitatis amatorem talem sibi formare matrem, quæ omnino esset pura & sancta, & ab omni peccato aliena. Ad quod maximè confirmandum valent omnia, quibus D. Thom. art. 4. probat in Virgine nullum fuisse actuale peccatum, & quæ citat ex secunda ad Corinth. 6. *qua conuenio lucis ad tenebras?* & Proverb. 17. *Gloria filiorum patres eorum*, & Sapientiæ primo, *in maleuolam animam non introibit sapientia, neque habitabit in corpore subdito peccatis*, & Cant. 4. *tota pulchra es amica mea, & macula non est in te*. Maior enim macula est originale peccatum, quàm aliquod actuale, & magis facit subditum dæmoni. Confirmatur, si quis nobilitatis audius, & honoris posset sibi condere, & eligere parentes, sine dubio eligeret quantum posset, omni ex parte nobiles: ergo. Dicet forte, hoc tantum probare de eo tempore, quo Beata Virgo concepit filium, quia tunc oportuit, vt esset omnino pura. Tamen hoc falsum est, vt ex supra dictis constat. Aliàs ex hoc principio non posset probari, toto tempore vitæ ante conceptionem filij, fuisse præseruatam ab omni peccato veniali, & motu concupiscentiæ: & habuisse alia priuilegia gratiæ. Ad dignitatem ergo filij non tantum pertinet puritas matris eo tempore quo illum concepit: sed simpliciter toto vitæ tempore. Quod ita declaratur. Nam eo tempore, quo Beata Virgo concepta fuit, iam existerat persona illa, quæ eam sibi condebat, & præparabat in matrem: ergo ad prouidentiam eius & sapientiam pertinuit, ex tunc illam præuenire, & purissimam custodire. Vt si filius Regis aliquam sceminam in suam sponsam educaret, omnem adhiberet curam, vt summa semper honestate, & nobilitate viueret. Et confirmatur tandem hæc ratio ex similitudine, quàm esse oportuit inter filium, & matrem, præsertim in morib. & gratia, & animæ, ac corporis puritate. Decuit ergo, vt in carentia originalis peccati essent similes, licet nō æquales, est enim originale peccatum, *habitus dissimilitudinis ad Deum, homini ingenuus*, vt Dion. loquitur c. 2. de Ecclesiast. Dionys.

D. Thom.

D. Thom.

2 Cor. 6.
Proverb. 17.
Sap. 1.
Cant. 4.

Obiactio.

Respons.

Hierarch. huiusmodi habitum per Baptismum expelli dicens, & per gratiā in fusionem, quæ hominem facit similem Deo, non ergo decuit huiusmodi habitum, vel vno momento esse in Virgine, quam oportuit filio esse simillimam, cum illi data sit veluti in adiutorium simile sibi. Vnde Aug. li. de Assumptione Virg. c. 5. simili coniectura vitur, vt ostendat carnē Virginis non vidisse corruptionem, quia nec illam Christi caro vidit.

August.

2. Ratio.

Dion.
August.
Duplex
modus re-
demptionis
Psal. 143.

Dici potest, totam hanc rationem præcisè consideratam rectè procedere, si aliunde priuilegium hoc non esset contra dignitatem Christi, vt est vniuersalis Redemptor. Propter hoc adiungitur secunda ratio, nam hoc ipsum priuilegium Virgini concessum maximè redundat in gloriam Christi, vt Redemptor est, & hanc eandem dignitatem nō parum illustrat, ergo ex parte ipsius Christi nihil est, quod ad hanc veritatem credendam non inducat. Antecedens patet, quia vt supra dictum est ex Dion. capit. 8. de Diuin. nom. circa finem, & August. circa id Psalm. 85. *eruisi animam meam ex inferno inferiori*. Duplex est redimendi modus, vnus erigendo lapsum, alter preueniendo iam iam lapsum, ne cadat, iuxta illud Psalm. 143. *Redemisti seruum tuum de gladio maligno*, id est, custodisti, ne interficeretur. Ex his autem posterior modus est sine dubio opus maioris gratiæ, & benivolentiæ, & cæteris paribus maioris efficaciat, ac potestatis, ergo decuit, vt Christus matrem suam nobilissimo modo redimeret. Præsertim, quia ad gloriam Christi pertinet vterque redemptionis modus. Neq. enim aliquis ita erit impius, vt neget, merita eius potuisse ad vtrumque sufficere, cum sint infinita, & multo efficaciora ad influendam gratiam, quam peccatum Adæ ad culpam. Si autem fuerunt illa merita efficaciat ad hunc effectum, oportuit sanè in aliquo manifestari, ergo maximè in matre eius, & vnicè ac singulariter in illa, tum propter singularem cum Christo coniunctionem: tum quia proprio, ac singulari modo ad redemptionem cooperata est, illius pretium de sanguinibus suis quodammodo conferendo, quatenus ex illis caro Christi formata est. Propter quod, quamuis Christus hominum sit salus tamen B. Virgo singulari modo eum vocat *salutare iuum*, Luc. 1. Quod benè confirmant verba S. Bern. Senen. ser. 51. c. 3. dicentis Christum Dominum magis venisse in carne mortali pro B. Virgine redimenda, quam pro omnibus hominibus, etiam si omnes simul cum illa conferantur, & propter hanc causam illam vocat *primogenitam Redemptoris*, & in hanc sententiam refert glossam in illud Cant. 4. *Vulnerasti cor meum soror mea sponsa*.

Merita
Christi in
Virgine re-
dimenda
qualiter
eluxerint.
Luc. 1.
Bernard.
Senen.
Gloss.
Cant. 4.Tertia ra-
tio.Dignitas
matris Dei
quanta.

Anselm.

Quarta
ratio.

Tertia ratio ex muneribus Virginis colligi potest. Dat enim Deus vnicuique gratiam eo tempore, modo, & perfectione, quo secundum rectam, & prudentem rationem maximè congruit fini, dignitati, & officio, in quo ab ipso Deo constituitur, vt disputat. prima: scilicet. secunda explicatum est: sed prima dignitas Virginis fuit esse matrem Dei, quo titulo illi debetur maximus amor, & honor, & cum hac coniuncta est alia, scilicet singulari modo cooperari redemptioni: cui fini nihil potest magis esse contrarium, quam peccatum. Et ex his sequitur tertia scilicet, vt singulari modo sit domina omnium, & Regina Angelorum. Nam (vt rectè dixit Ansel.) *sicut Deus omnia creando Pater est, & Dominus omnium: ita Beata Virgo suis meritis cuncta reparando Mater est, & Domina rerum*, non decebat autem dominam esse inferiorem seruis, scilicet sanctis Angelis in perpetua sanctitate, & vitæ innocentia, ac puritate.

Et hinc concluditur quarta ratio in quodā principio supra posito fundata. Quia nullum gratiæ beneficium alicui puræ creaturæ collatum Virgini negatum est: sed creati in gratia est magnum gratiæ beneficium quod Adæ & Eux collatum est, & perfectæ innocentia excludens omnem culpam & communica-

ta est Angelis: ergo vtrumque multò perfectius concessum est Virgini. Nec refert, quod gratia præseruans à peccato statim contrahendo, nulli concessa sit: tum quia hinc fit Virginem magis indiguiffe hoc beneficio, quam cæteros, ideoque potiori iure atque ratione illi fuisse tribuendum: tum etiam, quia nihil mirum est, quod aliquid maius matri, quam cæteris concedatur.

Quinta ratio sit. Quia Christus dispensauit cum matre in alijs legibus, vt in lege fomitis, in illa, *In dolore paries filios*, & in illa, *in puluerem reuerteris*, ergo multo magis oportuit, vt in hac lege cum illa dispensaret, quia omnes nascimur filij ire, Quia non est minus potens ad dispensandum in hac, quam in cæteris, neque erat minor causa dispensandi, sed maior, cum ad honorem matris, & filij hoc magis necessarium sit, quam reliqua. Vnde non est mirum, quod dispensatio singularis sit, quandoquidem causa vnica est, & singularis, sicut etiam carnis dolore in partu & paulò post mortem resurgere ad perpetuam gloriam corporis, ac denique carere omni inordinato motu fomitis, propria, & singularia priuilegia sunt ipsius Virginis, vt etiam Bernard. notauit dicta Epist. 174. Ex quibus etiam veluti inductione quadam concluditur, mysteria gratiæ, quæ Deus in Virgine operatus est, nō esse ordinarijs legibus metienda, sed diuina omnipotentia, supposita rei decentia, absque vlla Scripturarum contradictione, aut repugnantia.

Quinta
ratio.Priuilegia
Virginis
singularia.

Bernard.

Sexta ratio confirmat præcedentem. Quia sicut maius malum est originale peccatum, quam corruptio carnis, vel similes defectus: ita præseruatio ab hac culpa erat bonum magis necessarium, magisque decens matrem Dei, quam cætera omnia, cur ergo Deus, qui alia concessit, hoc negaret, cum neque ad Christi dignitatem pertineat, neque expediat? sic enim August. li. de Assumptione, capit. 4. & 10. quamquam autoritate non cogeretur, propter solam vim rationum dixit, sentit, & nos posse carnem Virginis vermibus, & corruptioni fuisse traditam. Et si doctores catholici, qui de perpetua Virginitate B. Virginis disputant, prudenter dicunt, quamquam nulla esset autoritas, rationibus satis posse conuinci, cur non simili ratione sentiemus animam Virginis, nunquam fuisse aut demoni subiectam, aut peccati macula infectam? Quæ ratio ita commodè explicari, & ponderari potest. Nam si Beata Virgini daretur optio, quid potius veller, carere à principio originali culpa, an corpus suum post mortem illam seruari, sine dubio illud primum eligeret. Imò addit Cordub. li. 1. q. Theol. q. 49. ad finem, potius eligere debuisset carere originali peccato, quam esse matrem Dei. Quia si hæc præcisè comparentur, magis est detestanda culpa: quam quodlibet aliud malum, seu quam carentia cuiuscunque boni: ergo eadem ratione sapientissimus Deus, & filius Virginis, multò magis existimandus est, hoc malo illam liberaffe, quam reliquis. Nec verisimile est subleuando Virginem ad tam excellens bonum, tantum tamq. indecens malum in illa permisisse.

August.

Cordub.

Septima ratio præcedentem declarat, & confirmat. Quia Deus non permittit aliquod malum nisi propter aliquod maius bonum, vt docet Dion. ca. 4. de Diuin. Nominib. & August. sæpè, qui ex infinita Dei bonitate, sapientia, & potentia, id euidenter colligit, sed permittit in Virgine hunc lapsum, nec per se amabile est, nec vllum adfert bonum, sed potius multa bona iam explicata impediret. Dicit fortasse aliquis non esse hanc nouam permissionem præteream, qua Deus permittit lapsum Adæ. Sed hoc non rectè dicitur. Quia diuina prouidentia, quæ ad omnia particularia descendit, non tantum generatim, & confusè: sed etiam in indiuiduo, & figillatim omnia disponit, vel permittit, & in singulis momentis omnium curam habet, & præsertim existiman-

Septima
ratio.Dionys.
August.

Obiectio.

Respon.

dum est, prouidentiam valde specialem habuisse erga matrem suam, seu in illa condenda, & disponenda: non ergo est verisimile absque magna causa, & necessitate permisisse, vt peccatum originale contraheret. Dicit aliquis potuisse hoc permitti ad maiorem Virginis humilitatem. Sed si hæc ratio esset valida, potius veniale, quam originale peccatum permittendum fuisset. Quia verò illud magis voluntarium est, eo magis ad humilitatem conferre potest. Deinde, illa ratio ad vtrunque est inefficax. Quia perfectior modus obtinendi, seu exercendi humilitatem est, quando id fit ex perfecto lumine, & cognitione, quam si fiat ex alicuius mali experientia. Quod humilitatis genus perfectissimum in Christo fuit, & illum Beatissima Virgo imitatur: & ideo non indignum peccato, propter humilitatis perfectionem.

Octaua ratio potest ex effectibus colligi, duplices enim sunt effectus originalis peccati, alij culpam includunt, vel ad illam inclinant, vel indecentiam quandam ex illa contractam continent, alij sunt meritoriales absque vlla indecentia. Priores non fuerunt in Virgine, & ideo caruit omni culpa actuali, in ordinatoque motu etiam primo primo, & corpus eius propter eandem causam non fuit in cineres reductum. Si ergo hi effectus propter solam indecentiam, seu habitudinem ad culpam non fuerunt in Virgine, multò minus fuit ipsa culpa. Et ideo dixit August. supra, hos effectus præsertim fomitis, & actualis culpe habere infallibilem connexionem cum originali culpa. Alij verò effectus, cum nihil indecens, sed solam poenam afferant, permanserunt in Virgine, quia & ad conseruandam fidem, & ad meriti augmentum, & ad maiorem cum Christo similitudinem conferunt, vt latè Damascenus tractat duabus orationib. de Assumptione. Neque ex his effectibus colligi potest originalis culpa, quæ actu præcessit. Quia sicut remisso nobis originali peccato relinquuntur hæc poenæ propter supra dictas causas, ita præseruata Virgine ab originali culpa, non fuit necessarium hos effectus impediri, nec decuit, vt dictum est.

Nona sumitur ex simili, nam Ioannes Baptista propter munus præcursoris, Christique presentiam fuit sanctificatus in vtero matris: sed matris dignitas infinite superat dignitatem præcursoris, & coniunctio Virginis cum Christo, & præsentia Christi in Virgine est longè altioris ordinis, & rationis, vt in dicauit Angelus illo singulari verbo, Dominus tecum, ergo debuit Beata Virgo sanctificari non solum in vtero matris, sed etiam à principio suæ conceptionis, vt non solum in quantitate gratiæ, vel aliquo temporis acceleratione, sed etiam in priuilegio veluti alterius rationis, superaret.

Decima ex alijs diuinæ gratiæ effectibus, quos Deus in ordine ad Incarnationem diuini Verbi operatus est. Nam vt pararet viam Christo, ante multa tempora quosdam homines singulariter elegit, eisque abundantem gratiam contulit, vel vt essent, quasi ex primarijs Christi progenitoribus, quibus fieret peculiaris Christi promissio, vel vt Christi mysterium singulari reuelatione cognitum alijs prædicarent, & propter hanc etiam causam peculiarem populum elegit, & sanctificauit, magnisque donis, & beneficijs affect, vt ex illo Christus nasceretur. Quæ ergo credibile est, moram aliquam præstidisse Deum in sanctificanda, & præparanda ipsamet matre, ex qua proximè, & immediatè carnem erat sumpturus, & non potius statim à principio conceptionis domum suam sanctificasse? Præsertim cum aduersarij fateantur, vel eadem die, vel eadem hora, vel etiam immediatè post primum instans hoc factum esse, & Spiritus Sanctus eadem facilitate potuerit in ipso primo momento gratiam infundere, & hoc fit magis consentaneum fini huius operis, vt declaratum est.

Fr. Suarez, Tom. 2.

Vndecimam rationem addere possumus ex parte aliorum hominum sumptam. Multum enim ad gloriam hominum, & ad complementum beneficiorum Dei erga illos spectat, vt non solum quædam natura humana in Christo, sed etiam aliqua creata persona humana fuerit perpetuò innocens, & nunquam subdita dæmoni. Adde etiam, ad quandam consummatam diuinorum operum, ac Regni cælestis perfectionem hoc pertinere: tum ob maiestatem, & dignitatem Reginæ: tum etiam, vt omnes modi gratiarum, & misericordiæ Dei in illo resplendant.

Duodecimò ita cōcludere possumus. Quia Theologi ad persuadendum fuisse in Virgine alias perfectiōnes, non vtuntur efficacioribus rationibus, quam huiusmodi, quæ in decentia rei nituntur, & eas putant esse efficaces, quia debuit Beata Virgo esse idonea Dei mater. Cur ergo in præsentī materia non existimabimus eas efficaces, aut certè efficaciores? cū carentia peccati originalis, quæ suo modo substantiam vitæ spiritualis attingit, magis ad idoneam dispositionem matris Dei pertineat, quam alia perfectiōnes, quæ licet, decentes sint, per se tamen, & formaliter sanctitatem non augent, nec minuunt, vt sunt Virginitatis integritas in partu, carnis incorruptio, carentia omnis inordinati motus, &c. Et augetur vis huius rationis, quia, si eis non obstantibus negatur hoc priuilegium esse Virgini concessum, debilitantur planè rationes omnes, quibus similes gratias aut de Virgine, aut de ipso Christo persuadere solemus. Quod si dicatur alias gratias semper nitī maiori aliqua autoritate: in primis existimamus non ita esse, si attente, quæ diximus, ponderentur, & maximè si tempora distinguantur, considereturque ætas illa, in qua, v.g. resurrectio, & assumptio Beatæ Virginis prædicari cœpit. Deinde (quidquid de autoritate sit, nunc de illa non agimus, sed de rationum pondere, & efficacia.

Vltimo prudentem, & quasi practicam rationem ita conficiō. Nam Ecclesia sua autoritate nobis concedit facultatem ita interpretandi scripturas, vt Virginem sub peccato re ipsa contracto non comprehendant, & non solum dat nobis licentiam bene, & digne sentiendi de puritate, & sanctitate Virginis, sed etiam nos inuitat, & concessis indulgentijs inducit: quis ergo potest recta ratione aliter de Virgine sentire? cum præsertim recta ratio, & pietas postulet, vt quam possumus, optimam existimationem de illa habeamus. Et vnusquisque ita esse debeat erga illam animatus, & affectus, vt si in eius arbitrio, & potestate situm esset, hanc gratiam, & priuilegium illi concedere non dubitaret. Ergo saltem in iudicio ferendo, quod nobis concessum est, euidenti ratione conuincimur, vt in illius fauorem inclinemur.

Tandem hoc idem suadent solutiones rationum contrariæ sententiæ, quæ ex dictis colligi facile possunt. Prima enim, quæ in redemptione fundatur, potius contrarium probat, vt vidimus. Secunda verò fundata in testimonio Pauli, solam probat Virginem fuisse mortuam in Adamo, non verò in se propter speciale priuilegium, loquendo de spirituali morte. Neque enim Caietano concedimus (quidquid ipse contendat) absolute, & simpliciter ita loquendum esse, Virginem fuisse spiritualiter mortuam, cum absolute nunquam caruerit spirituali vita, nec in se peccatum, & spiritalem mortem contraxerit, cuius contrarium propositione illa, de indiuidua persona prolata, significatur. Secus verò est si sit sermo cum illo addito, in Adamo, sic enim est vera locutio, quia solum significat secundum quid, & in alio fuisse mortuam. Neque refert Patrum simpliciter conclusisse, Ergo omnes mortui sunt: in generali enim locutione facilius hoc permittitur: tum, quia est locus priuilegio: tum etiā, quia ex contextu, & ex alijs locis facilis erat sensus, vt ad Rom. 5. sicut in Rom. 5.

C 3

Adam

Adam omnes moriuntur, &c. Ad tertiam rationem iam dictum est, Christi meritum efficacius esse ad præferuendam matrem, quam fuerit radix infecta ad influendum peccatum. Quarta item ratio ex effectibus sumpta contrarium probat, ut vidimus. Sexta quæ fundatur in singulari Christi privilegio, ex præcedentibus sectionibus expedita est, singulare enim privilegium Christi est, sanctum esse ex vi conceptionis sue, hoc autem non communicatur Virgini, sed quædam eius participatio, ut declaratum est. Quo loco optime quadrant verba Vlpiani: in lege, Princeps. ff. de legib. dicentis. Princeps legibus subditus non est: Augusta vero licet sit subdita principi, tamen eadem privilegia illi concedit, quæ ipse habet.

Vlpianus.

Si virgo ante Christum esset defuncta, in sinu defecisset Abrahæ.

D. Thom. Alenf. Cordub.

Ad quintam verò rationem, quæ aliam questionem indicat, scilicet, si Beata Virgo fuisset mortua ante Christum, quid futurum esset. In primis dicitur eadem interrogationem habere locum in omni sententia. Quia ad questionem hæc parum refert, quod B. Virgo fuerit à peccato præseruata, vel statim post conceptionem mundata. Secundò verò dicitur, data hypothese, probabilius videri, in eo euentu defecuram fuisse in sinu Abrahæ, nec visuram fuisse Deum, donec Christus morte sua regni ianuam aperiret, iuxta legem Dei ordinariam. Ita docent D. Th. hic art. 1. ad 3. & Alenf. 3. p. q. 9. m. 3. art. 2. § 3. alij Doctores in 3. d. 3. Cordub. lib. 1. q. 47. & probatur ex generalibus scripturæ sacræ regulis adiuncta ratione, quia Adam peccando sibi, & vniuerso generi humano regni cælestis ianuam occlusit, & ideo, donec satisfactum esset pro tota natura, nulli omnino patere potuit. Hæc autem ratio secundum legem communem, & ordinariam procedit.

Dubium.

Scot. Gerf.

Dubitari autem posset, an in illo euentu dispensatus esset Deus cum virgine: est enim hoc verisimile, ne Dei mater omnino sancta, & innocens post absolutam viam, in aliquo inferni loco detineretur, ne statim ad patriam euolaret. In quam sententiam videtur inclinare Scot. d. 3. q. 1. & Gerf. sermone quodam de Incarnatione, & in Parisiensi scola dicitur esse communis. Aliunde verò non videtur decere, ut anima aliqua foret perfectè beata, & in statu omnino impassibili, antequam Christus pateretur, & anima eius ad illum statum perueniret. Deinde, quia cum illa dilatio sit tantum quædam poena, quæ sanctitatis, & amicitie diuinæ perfectionem nihil minueret, neque indecens est, neque incongruum ut anima Virginis illam sustineret, veluti patienter expectans Christi animam, nolens perfectè beari, donec illa passionis suas finiret. Et hæc posterior sententia sicut communior est: ita & verisimilior, quamquam dicere possumus, sapienter prouidisse Deum, ne similis euentus accideret, ut omnia incommoda cessarent.

Responsio.

SECTIO VI.

Qua certitudine tenendum sit B. Virginem fuisse sine peccato conceptam.

Ratio dubitandi est, quia Ecclesia celebrando festum Cœceptionis videtur canonizasse, seu auctoritate sua declarasse Beatam Virginem fuisse sanctam in ipso conceptionis momento, ergo vel iam hoc est de fide, vel saltem tam certum, quam indubitatum est, Summum Pontificem in canonizatione Sanctorum errare non posse.

Canis. Parua.

Almain. Clithou. Titelman.

Propter hæc fortasse causam Hæretici huius temporis dicunt esse grauem culpam, & errorem contra fidem, festum Conceptionis celebrare, ut refert Canis. libr. 1. cap. 8. & Parua libr. 5. defensionis fidei, circa finem. Aliqui verò catholici iudicio prorsus contrario putant esse de fide sententiam à nobis supra definitam. Ita sentit Almain. de potestate Ecclesiæ c. 16. Clithouæus autem super Damasc. libr. 3. ca. 2. dicit contrariam sententiam esse impiam, & contra

A Ecclesiæ definitionem. Titelman. verò Io. 2. ait non sine impietate pertinaciter defendi Deniq. Parisienses in eadem dicuntur esse sententia propter Concilij Basil. auctoritatem.

Tertia opinio est, hanc sententiam de immaculata Virginis conceptione, specie tantum esse piam, & probabilem, re tamen vera falsam, & ita incertam, ut nulla ratione possit Ecclesia illam definire. Ita Caiet. Opusc. citat. c. 5. & Canus. lib. 4. de locis c. 4. & lib. 7. c. 3. & lib. 12. c. 11. Fundamentum est, quia Ecclesia sine Dei reuelatione non potest aliquid definire contra generales canones scripturæ, & communiorum Patrum sententiam, & expositionem.

Caiet. Canus.

Dico tamen primò veritatem hanc, scilicet, Virginem esse conceptam sine peccato originali, posse definiri ab Ecclesia, quando id expedire iudicauerit. Probatur, nam imprimis, Ecclesiam posse controuersiam hanc in alterutram partem decidere, aperte supponunt Sixtus IV. & Pius V. in suis decretis, & idem sentierunt omnes Patres Concilij Basilienf. & docuit expressè Abulenf. supra, & tandem Caietanus in fine opusculi negare non aude: sed non potest terminare hanc litem definiendo contrariam sententiam, cum falsa sit: poterit ergo hanc nostram definire. Secundò hoc ita declaratur. Quia hæc veritas est supernaturalis, multum referens ad Ecclesiæ utilitatem, & pietatem, & peruenire res potest ad eum statum, in quo absque noua, & explicata reuelatione habeat Ecclesia sufficientia motiua ad veritatem hanc definiendam, ex implicita, & tacita Dei reuelatione sibi sufficienter propòsita: ergo. Antecedens declaratur, quia sæpe Ecclesia sua auctoritate, assistente sibi Spiritu sancto, similes controuersias definiuit, absque noua reuelatione expressa, ut potest manifestis exemplis ostendi, in questione de habitibus infusis, de canonica auctoritate aliquorum librorum sacræ scripturæ, de carentia omnis peccati venialis in ipsamet Virgine. Addi etiam potest exemplum de resurrectione eius, de gloriosa assumptione, & de sanctitate natiuitatis eius: ex his enim aliqua iam sunt de fide, alia verò sunt fidei proxima, & nullus dubitat, quin tandem possint definiri. Ad hanc definitionem satis est, ut aliqua supernaturalis veritas in traditione, vel scriptura implicitè contenta sit, ut crescente communi consensu Ecclesiæ, per quam sæpe Spiritus sanctus traditiones explicat, vel scripturam declarat, tandem possit Ecclesia definitionem suam adhibere, quæ vim habet cuiusdam reuelationis, respectu nostri, propter infallibilem Spiritus sancti assistentiam. Quod autem hæc veritas huius ordinis sit, facile hoc modo declaratur. Quia sæpe in scriptura indicata est, ut vidimus: deinde ab antiquissimis Patribus, & (ut creditur) etiam ab Apostolis est tradita. Ad hæc vniuersali Ecclesiæ consensione paulatim recipitur non sine magno animarum fructu, nec sine motione (ut creditur) Spiritus sancti, qui plenitudinem gratiæ Virginis ita esse intelligendam, sensim Ecclesiam docet. Potest igitur hic Ecclesiæ consensus ita crescere, ut tandem possit Ecclesia absolute, & simpliciter rem definire, neque contraria sententia habet probabile fundamentum.

Sixtus IV. Pius V. Conc. Basf. Abulenf. Caiet.

Dico secundò hæcenus nihil esse in hac controuersia ab Ecclesia definitum, ideoq. sententiam nostram non esse de fide. Hæc conclusio colligitur ex Concilio Trident. Et ex decretis Sixti IV. & Pij V. & constat, quia nulla extat talis definitio. Nam concilium Basilienf. nec propriam & expressam definitionem edidit, neque illud concilium habet certam, & infallibilem auctoritatem. Adde, neque ex festi celebritate colligi posse tantam certitudinem, quanta in alicuius sancti canonizatione esse solet, quia ipsemet Põrifex, qui hoc festum approbat, declarat se solum probare sententiam illam ut piam, magisque probabilem. Quod satis est, ut piè, & sine villo

Quidnam necessarii sit, ut qui piam ab Ecclesia definiunt possint.

Conc. Trident. Sixt. IV. Pius V.

Allo periculo possit hoc festum celebrari, quia primario fundatur in sanctitate Virginis, consequenter verò respicit circumstantiam temporis, ut piè creditur. Et idem dicendum est, de approbatione Religionis, quæ in honorem conceptionis facta est. Aliæ verò reuelationes supra relatæ non satis sunt certæ, nec sufficienter propolitæ, ut ad certam fidem faciendam sufficiant.

Afferre Virginem fuisse in originali peccato conceptam non est temerarium.
Dico tertio non posse verè dici impium, aut temerarium asserere, Virginem fuisse conceptam in peccato originali: tum quia Pontifices declararunt, non esse peccatum graue illam opinionem defendere, & tenere, ut patet extrauag. Sixti iiii. & ex motu proprio Pij V. anni 1570. Si autem illa sententia esset temeraria, vel impia, cum matetia sit valde grauis, peccatum graue esset eam defendere, tum etiam quia sententia illa habet graues autores, & fundamenta, propter quæ saltem superioribus temporibus fuit satis probabilis, & nunc etiam vtcunque tolerabilis est & probabilis. Vbi obseruandum est, falso Medinam hoc loco docere, Ecclesiam, vel Pontifices tradere hanc opinionem esse probabilem nunquam enim hoc dicunt, sed solum non esse erroream, neque esse peccatum mortale illam asserere. Quod valde diuersum est. Adde, quod in vno tempore esse probabile, discursu temporis posse improbabile fieri.

Quanta probabilitas in opinione de immaculata conceptione Virginis.
Dico quarto sententiã asserentem beatam Virginem fuisse immunem ab originali culpa, consentaneam magis esse non solum rationi, sed etiam sanctorum Patrum doctrinæ, & Ecclesiæ autoritati, ut ex supra tractatis satis constat. Quocirca iam hoc tempore existimo sententiã hanc, tam esse probabilem, quam intra latitudinem opinionis esse potest. Quia reuera Sixtus quartus plurimum illi fauet, cuius decretum concilium Tridentinum approbat, & tota Ecclesia in illam vehementer inclinat, quo fit, ut contraria sententia nullo vel firmo, vel satis apparenti fundamento iacta niti possit.

Decretum Pij V.
Vltimo tandem aduerto, ex præcepto Pij V. non licere, vulgari sermone ad populum de hac controuerfia disputare, quæ lege non prohibemur veritatem hanc simpliciter docere, confirmare, ac persuadere, sed interdicitur solum disputatio, controuersia, & contentio. Prohibitum etiam est sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ne quis alterutrâ illarum opinionum damnet, ut errorem in fide, aut eius assertores dicat mortaliter peccare: quod intelligendum puto per se, seu ex vi talis assertionis. Nam ratione scandalii posset quis interdum peccare, in tempestiue tragædias excitando, ex quibus facile generantur odia, contentiones, & similia incommoda, quæ iuxta debitum charitatis ordinem vitanda sunt.

Ex hac vero Ecclesiæ prohibitione colligit Cast. lib. 1. de iust. hær. pun. ca. 8. Hæreticum esse eum, qui pertinaciter asserit alteram ex his sententijs esse de fide, qui a huiusmodi homo in fide errat, asserendo esse certum, quod Ecclesia declarat esse incertum. Sed hæc sententia non placet. Quia is non errat in iis, quæ Deus reuelauit, nec Ecclesia dicit esse reuelatum à Deo, aut esse de fide, hoc esse incertum. Sed fo-

154.
3. d. 9. t.
ar. 2. Et ibi
de in expo-
sitione pri-
maris
tex. Et op. 3.
c. 231.

ARTICVLVS III.

Virum per sanctificationem fuerit beatæ Virginis fomes totaliter sublati.

D tertium sic proceditur. Videtur, quod Beata Virgo non fuerit emundata ab infectione fomitis. Sicut enim pœna originalis peccati est fomes, qui consistit in inferio-

A rum virium rebellionem ad rationem, ita etiam pœna originalis peccati est mors, & ceteræ penales corporales. Sed B. Virgo fuit subiecta huiusmodi penalitibus. Ergo etiam fomes ab ea totaliter remotus non fuit.

2. Præterea, secunde ad Corinth. 12. dicitur. Virtus in infirmitate perficitur: & loquitur ibi de infirmitate fomitis, secundum quam patet stimulus carnis. Sed nihil quod pertinet ad perfectionem virtutis fuit Beata Virgini subtrahendum. Ergo non fuit B. Virgini totaliter subtrahendus fomes.

3. Præterea, Damascen. dicit, quod in B. Virgine superuenit Spiritus Sanctus purgans eam ante conceptionem filij Dei. Quod non potest intelligi nisi de purgatione à fomite: nam peccatum non fecit, ut Augustin. dicit in libro de Natura, & gratia. Ergo per sanctificationem in vtero non fuit libere mun-

B date à fomite. Sed contra est, quod dicitur Cantic. 4. Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te. Fomes autem ad maculam pertinet, saltem carnis: ergo in B. Virgine fomes non fuit.

Respondeo dicendum, quod circa hoc sunt diuersæ opinioniones. Quidam enim dixerunt, quod in ipsa sanctificatione Beate Virginis, quæ fuit sanctificatio in vtero, totaliter fuit ei fomes subtrahendus. Quidam verò dicant, quod remansit fomes quantum ad hoc, quod facit difficultatem ad bonum, sublatus tamen fuit quantum ad hoc, quod facit pronitatem ad malum. Alij vero dixerunt, quod sublatus fuit fomes, in quantum pertinet ad corruptionem personæ, prout impellit ad malum, & difficultatem facit ad bonum, remansit tamen in quantum pertinet ad corruptionem naturæ, prout scilicet, est causa traducendi originale peccatum in prolem. Alij verò dicunt, quod in prima sanctificatione remansit fomes, secundum essentiam, sed ligatus, in ipsa autem conceptione filij Dei fuit totaliter sublatus. Ad horum autem intellectum oportet considerare, quod fomes nihil est aliud, quam inordinata concupiscentia sensibilis appetitus: habitualis tamen, quia actualis concupiscentia est motus peccati. Dicitur autem concupiscentia sensualitatis esse inordinata, in quantum repugnat rationi, quod fit in quantum inclinat ad malum, vel difficultatem facit in bono. Et ideo ad ipsam rationem fomitis pertinet: quod inclinet ad malum, vel difficultatem facit in bono. Vnde ponere quod remanserit fomes in B. Virgine non inclinat ad malum, est ponere duo opposita simul. Similiter etiam videtur oppositionem implicare, quod remanserit fomes, in quantum pertinet ad corruptionem naturæ, non autem in quantum pertinet ad corruptionem personæ. Nam secundum Augustin. c. 24. 107. in l. br. de Nupt. & concupiscentia libido est, quæ peccatum originale transmittit in prolem. Libido autem importat inordinatam concupiscentiam, quæ non totaliter subtrahitur rationi. Et ideo si totaliter fomes subtraheretur, in quantum pertinet ad corruptionem personæ, non posset remanere, in quantum pertinet ad corruptionem naturæ.

E Restat ergo ut dicamus, quod vel totaliter fomes fuerit ab ea sublatus per primam sanctificationem, vel quod si remanserit, quod fuerit ligatus. Posset enim intelligi, quod totaliter fuerit sublatus fomes hoc modo, quod præstitum fuerit B. Virgini ex abundantia gratiæ descendenti in ipsam, ut talis esset dispositio virium animæ in ipsa, quod inferiores vires nunquam mouerentur sine arbitrio rationis, sicut dictum est, fuisse in Christo, quem constat peccati fomitem non habuisse, & sicut fuit in Adam ante peccatum per originale iustitiã. Ita quod quantum ad hoc gratia sanctificationis in Virgine habuit vim originalis iustitiæ. Et quamuis hæc positio ad dignitatem Virginis matris pertinere videatur, derogat tamen in aliquo dignitati Christi, absque cuius virtute nullus à prima damnatione liberatur. Et

Lib. 4. orth. si. cap. 15.
c. 36. 10. 7.

q. 5. art. 28.

quamuis per fidem Christi, aliqui ante Christi incarnationem sint secundum spiritum ab illa damnatione liberati: tamen quod secundum carnem aliquis ab illa damnatione liberetur, non videtur fieri debuisse, nisi post incarnationem eius, in qua primo debuit immunitas damnationis apparere. Et ideo sicut ante immortalitatem carnis Christi resurgens, nullus adeptus fuit carnis immortalitatem: ita inconueniens esse videtur dicere, quod ante Christi carnem, in qua nullum fuit peccatum, caro Virginis matris eius, vel cuiuscunque alterius fuerit absque fomite, qui dicitur lex carnis, siue membrorum. Et ideo videtur melius dicendum, quod per sanctificationem in vtero non fuerit sublati B. Virgini fomes secundum essentiam, sed remanserit ligatus, non quidem per actum rationis sue, sicut in viris sanctis, quia non statim habuit usum liberi arbitrij, adhuc in ventre matris existens, hoc enim est speciale privilegium Christi: sed per abundantiam gratie, quam in sanctificatione recepit, etiam perfectus per diuinam providentiam sensualitatem eius ob omni inordinato motu prohibentem. Postmodum vero in ipsa conceptione carnis Christi, in qua primo debuit resurgere peccati immunitas, credendum est, quod ex prole redundauerit in matrem, totaliter fomitem sublatum. Et hoc figuratur Ezech. 43. ubi dicitur: Ecce gloria Dei Israel ingrediebatur per viam orientalem, id est, per Beatam Virginem, & terra, id est, caro ipsius, splendebat a maiestate eius, scilicet Christi.

Ad primum ergo dicendum, quod mors, & huiusmodi penalitates, de se non inclinant ad peccatum. Vnde etiam Christus, licet assumpsit huiusmodi penalitates, fomitem tamen non assumpsit. Vnde etiam in B. Virgine, ut filio conformaretur (de cuius plenitudine gratiam accipiebat) primo quidem fuit ligatus fomes, & postea sublati, non autem liberata fuit a morte, & alii huiusmodi penalitibus.

Ad secundum dicendum, quod infirmitas carnis ad fomitem pertinens, est quidem in sanctis viris perfecta virtutis occasio, non tamen causa, sine qua perfectio haberi non possit. Sufficit autem in B. Virgine ponere perfectam virtutem ex abundantia gratie, nec oportet in ea ponere omnem occasionem perfectionis.

Ad tertium dicendum, quod Spiritus Sanctus in Beata Virgine duplicem purgationem fecit. Vnam quidem quasi preparatoriam ad Christi conceptionem, & quæ non fuit ab aliqua impuritate culpa vel fomiti: sed mentem eius magis in vnum colligens, & a multitudine sustollens. Nam & Angeli purgari dicuntur, in quibus nulla impuritas inuenitur: ut Dionysius dicit 6. c. Eccles. hierar. Aliam vero purgationem operatus est in ea Spiritus Sanctus mediante conceptione Christi, quæ est Spiritus Sancti opus. Et secundum hoc potest dici, quod purgavit eam totaliter a fomite.

COMMENTARIUS.

Refert D. Thomas quatuor sententias, quarum postremam eligit, & alias refutat. Prima est, Beata Virgini fuisse sublatum fomitem a principio, quatenus ad malum inclinat, non vero quatenus operationem boni difficilem reddit. Quam sententiam ait D. Thom. repugnantia dicere, quia propria ratio fomitis in hoc consistit, ut inclinet ad malum, & inde est, ut difficultatem faciat in bono. Sed responderi posset, non esse de ratione fomitis: ut vtrunq; illorum effectum efficiat, sed habere veluti extensionem quædam in obiectis, vel effectibus suis, & ideo posse tolli quoad vnum effectum, & non quoad alium: præsertim quia non semper difficultas in bono oritur ex propensione ad malum, sed ex natura talis obiecti, vel materię, vel ex inclinatione ad aliud conaturale bonum, ut difficultas ieiunij oritur ex naturali appetitu cibi, non inordinata, sed bona. Et sæpe

opus virtutis fit difficile propter corruptibile corpus, quod lassatur absque inclinatione ad malum. Respondetur distinguendam esse difficultatem in actu virtutis, quam habet ex se, & ex obiecto, ab illa, quæ habere potest ex repugnantia appetituum, vel habituum operantis: prior non spectat ad fomitem, etiam si interdum oriatur ex mortali corpore, vel ex natura appetitus, cuius actio, vel passio est materia virtutis: ut difficile est pati mortem acerbam, sustinere gravem dolorem, potum amarissimum degustare, quæ difficultas etiam in Christo fuit: posterior autem difficultas dupliciter inueniri potest, primo ex deliberatione, & consensu operantis, qui permittit inferiorem appetitum explicare naturalem propensionem in aliquo motu, & hoc etiam non pertinet ad fomitem: cum non sit præter rationis ordinem, neque difficultatem augeat, quæ in re ipsa est, sed tantum ostendat illam. Quomodo se gessit Christus, quando orabat, Pater si possibile est. Alio modo potest contingere hæc difficultas ex inordinato motu, & repugnantia appetitus, & hæc proprie pertinet ad fomitem. Quia ut supra (cum de Christo disputarem) dixi, fomes nihil aliud est, quam quædam inordinatio appetitus veluti proximè dispositi ad operandum præter rationis ordinem. Et quamquam imperfectio fomitis maxime appareat in motibus, quibus ad malum inclinat: tamen etiam si versentur circa bonum naturæ conueniens, hoc ipso, quod rationem præueniunt, & inordinate fiunt, ad fomitem pertinent.

Quapropter potentia, quæ huiusmodi motus patitur, de se indifferens est, ut tam ad malum, quam ad bonum inclinet, quia non mouetur ab aliquo principio, quod inter bonum, & malum discernat, sed ab obiecto sensibili, quod de se æque mouet, etiam si rationi contrarium sit, & ideo recte D. Thom. dixit non posse auferri fomitem, ut difficultatem efficit in bono operando, nisi etiam auferatur, ut inclinet ad malum. Quod potissime verum est, si intrinsecam appetitus dispositionem consideremus, extrinsece enim posset Deus impedire omnem motum fomitis circa mala obiecta, permittendo illum circa bona, id vero solum esset per extrinsecam providentiam, vel negando concursum. Sed hic modus est imperfectus, & in Virgine locum non habuit.

Secunda sententia, quam D. Thom. refert, asserbat Virgini sublatum esse fomitem, ut ad personam pertinet: non vero, ut spectat ad corruptionem naturæ, & est causa traducendi originale peccatum. Quam sententiam ex parte docuit Alenf. part. questio. 9. m. art. 1. qui hoc modo opinatur de tempore ante incarnationem, D. Thom. vero existimat esse in illis dictis repugnantiam, quia per libidinem traducitur originale peccatum, teste Augustino libro 1. de nuptijs c. 24. & libro 2. capite 26. extincto autem fomite quoad personam, tollitur inordinata libido: ergo tollitur ratio traducendi originale peccatum, ergo necessario extinguitur fomes etiam quoad corruptionem naturæ. Vnde sentit D. Thom. utroque modo extinctum fuisse fomitem in Virgine, quando illi ablatus est. Sed difficilis est hæc ratio, & sententia D. Thomæ, quia fomitem extingui quoad corruptionem naturæ nihil aliud esse videtur, quam personam esse ita dispositam, ut licet filium generet, & vel concipiat, in illum non transfundat originale peccatum. Sed hoc modo non necessario tollitur fomes quoad naturam, licet tollatur quoad personam. Nam licet demus ita fuisse extinctum fomitem in Virgine, ut sine vilo inordinato libidinis motu posset etiam naturali modo concipere, sicut fieret in statu innocentie, & est probabile, ut docuit Abulens. paradoxa prima. cap. 40. & 41. & Cordu. dicto libr. 1. questio 45. quamquam (inquam)

Responsio.

Peccati fomes quid sit.

c. c. par. 3. a medio.

Obiectio.

Alenf.

Per libidinem peccatum originale traducitur August.

Abulens. Cordub.

(inquam) hoc demus, nihilominus proles sic concepta per seminale generationem ex vi conceptionis esset obnoxia originali peccato: tum quia hoc potissimum transfunditur ex vi paterni seminis: tum etiam quia simpliciter trahitur ex peccato Adæ per naturalem originem ab illo ductam.

Non vero pendet ex sanctitate, aut perfectione proximi parentis, ut latè docet Augustinus libro de peccato originali, capit. 33. & libr. 1. de nuptijs, cap. 26. & lib. 2. cap. 27. & ideo non video, quomodo propriè auferri possit fomes in ordine ad naturæ corruptionem, quantumvis extinguatur in ordine ad personam. Quod satis probabiliter docuit Albert. in 3. d. 3. quæst. 6. negans fuisse extinctum fomitem in Virgine, respectu corruptionis naturæ. Quod verum esse existimo quantum ad communem legem generandi filium in originali peccato, si ex humano semine illud conciperet, quamquam, quoad proprium sensum inordinatæ concupiscentiæ, quæ propriè nomen fomitis meretur, omnino illi fuerit subiacus, ut dicemus.

Tertia sententia à D. Tho. relata est, in prima sanctificatione fuisse Virgini fomitem extinctum, quæ illi etiam non placet. Quarta, quam eligit est, in prima sanctificatione fuisse ligatum, in secunda verò, id est, in conceptione filij fuisse extinctum. Sed hæc D. Tho. sententia habet magnam difficultatē, quam statim disputabimus. Solutiones argumentorum non indigent expositione.

ARTICVLVS IX.

Virum per huiusmodi sanctificationem fuerit conclusa, ut nunquam peccaret.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod Beata Virgo præseruata ab omni peccato actuali. Quia ut dictum est, post primam sanctificationem fomes peccati remansit in Virgine. Motus autem fomitis etiam rationem præueniat, est peccatum veniale, licet lenissimum: ut August. dicit in lib. de Trinit. Ergo in B. Virgine fuit aliquod peccatum veniale.

2. Præterea. Super illud Luc. 2. Tuam ipsius animam pertransibit gladius, dicit August. in q. veteris & noui Testamenti, quod B. Virgo in morte Domini stupore quodam dubitauit. Sed dubitare de fide peccatum est. Ergo B. Virgo non fuit præseruata immuni ab omni peccato.

3. Præterea Chrysost. super Matth. exponens illud, Ecce mater tua, & fratres tui foris stant, querentes te, dicit. Manifestum est, quod solum ex vana gloria hoc faciebant. Et Ioan. 2. super illud. Vinum non habent, dicit idem Chrysostomus, quod volebat illis ponere gratiam, & seipsam clariorem in facere per Filium: & fortassis quid humanum patiebatur, Ioan. circa quemadmodum & fratres eius dicentes. Manifesta te ipsum mundo. Et post pauca subdit. Nondum enim, quam oportebat, de eo opinionem habebat. Quod totum constat esse peccatum. Ergo B. Virgo non fuit præseruata immuni ab omni peccato.

Sed contra est, quod August. dicit in lib. de natu. & grat. de sancta Virgine Maria propter honorem Christi, nullam prorsus, cum de peccatis agitur, habere volo questionem. Inde enim scimus, quod ei plus gratia collatum fuerit ad vincendum ex omni parte peccatum, quod concipere ac parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum.

Respondet dicendum quod illos, quos Deus ad aliquod eligit, ita preparat & disponit, ut ad id, ad quod eliguntur, inueniantur idonei, secundum illud secunda ad Corinth. 3. Idoneos nos fecit ministros noui Testamenti. Beata autem

A Virgo fuit electa diuinitus, ut esset mater Dei: & ideo non est dubitandum, quin Deus per suam gratiam eam ad hoc idoneam reddiderit, secundum quod Angelus ad eam dicit, Inuenisti gratiam apud Deum, ecce concipies, &c. Non autem fuisse idonea mater Dei, si peccasset aliquando: tum quia honor parentum redundat in prolem, secundum illud Proverb. 17. Gloria filiorum, patres eorum: unde & per oppositum, ignominia matris ad filium redundat: tum etiam, quia singularem affinitatem habuit ad Christum, qui ab ea carnem accepit, dicitur autem secunda ad Corinth. 6. Quæ conuentio Christi ad Belial? tum etiam, quia singulari modo Dei filius, qui est Dei sapientia, in ipsa habitauit: non solum in anima, sed etiam in vtero. Dicitur autem Sap. 1. In maleuolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Et ideo simpliciter fatendum est, quod Beata Virgo nullum actuale peccatum commisit, nec mortale, nec veniale: ut sic in ea impleatur, quod dicitur Can. 4. Tota pulchra es amica mea & macula non est in te.

Ad primum ergo dicendum, quod in beata Virgine post sanctificationem in vtero remansit quidem fomes peccati, sed ligatus: ne scilicet prorumperet in aliquem motum inordinatum, qui rationem præueniret. Et licet ad hoc operaretur gratia sanctificationis: non tamen ad hoc sufficiebat: alioquin virtute illius gratia hoc ei fuisset præstitum, ut nullus motus posset esse in sensualitate eius, nisi ratione præuentus: & sic fomes non habuisset, quod est contra supra dicta. Unde oportet dicere, quod complementum illius ligationis fuit ex diuina providentia, quæ non permittebat aliquem motum inordinatum ex fomite provenire.

C Ad secundum dicendum, quod illud verbum Simeonis, quem passa est in Christi passione. Ambrosius autem per gladium dicit significari prudentiam Mariæ, non ignaram myst. rij celestis: vinum est enim verbum Dei & validum, & acutum omni gladio acutissimo. Quidam vero per gladium dubitationem intelligunt. Quæ tamen non est intelligenda dubitatio infidelitatis, sed admirationis & discussionis. Dicit enim Basilus in Epistola ad Optimum, quod beata Virgo assistens cruci, & aspiciens singula post testimonium Gabrielis, post ineffabilem diuine conceptionis notitiam, post ingentem miraculorum ostensionem animo fluctuabat, ex vna scilicet parte videns eum pati abiectionem, & ex alia parte considerans eius miracula.

Ad tertium dicendum, quod in verbis illis Chrysostomus excessit. Possunt tamen exponi, ut intelligatur in ea Dominum cohibuisse non inordinatum inanis gloriae motum quantum ad ipsam, sed id, quod ab alijs posset estimari.

COMMENTARIVS.

Respondet D. Tho. affirmatiue. Quam conclusionem efficacissimè probat in corpore articuli, & aded clarè, ut nulla expositione indigeat. De quibusdam verò sanctorum testimonijs, quæ in solutionibus argumentorum explicat, dicemus latius in disputatione sequenti.

ARTICVLVS V.

Virum beata Virgo per huiusmodi sanctificationem adepta fuerit plenitudinem omnium gratiarum.

Ad quintum sic proceditur. Videtur, quod beata Virgo per sanctificationem in vtero, non obtrinuisset gratia plenitudinem, siue perfectionem. Hoc enim videtur

¶ 1. art. 2. q. videtur pertinere ad privilegium Christi, secundum illud
1. c. Et opus. Ioan. 1. Vidimus eum quasi unigenitum à Patre, plenum
8. Et opus. gratia & veritatis. Sed ea qua sunt propria Christi, non
60. ca. 3. co. sunt alteri attribuenda, ergo beata Virgo plenitudinem gra-
2. Et Ioan. tiarum non accepit in sanctificatione.

¶ 2. Præterea. Et quod est plenum & perfectum non re-
stat aliquid addendum: quia perfectum est cui nihil deest:
ut dicitur in tertio Phyl. Sed beata Virgo postmodum addi-
li 3. rex 63. tionem gratia suscepit, & quando Christum concepit (dictum
Et 64. 10. 2. est enim Luc. 1. Spiritus sanctus superuenit in te) & iterum
quando in gloria est assumpta fuit perfecta. Ergo videtur
quod non habuerit in sua prima sanctificatione plenitudinem
gratiarum.

¶ 3. Præterea, Deus non facit aliquid frustra, ut dicitur
lib. 1. rex 31. in 1. de celo, Frustra autem habuisset quasdam gratias,
Et li. 2. rex. cum earum usum nunquam exercuit: non enim legitur aut
59. tom. 2. docuisse, quod est actus sapientie: aut miracula fecisse, quod
est actus gratia gratis data, non igitur habuit plenitudinem
gratiarum.

In fol. 2. à Sed contra est, quod Angelus ad eam dixit Luc. 1. Ave
princ. serm. gratia plena. Quod exponens Hieron. in sermon. de Assum-
tom. 2. ptione dicit, Bene gratia plena: quia ceteris per partes
præstatur, Maria vero se totam simul infudit gratia pleni-
tudo.

cap. 4. ante Respondet dicendum, quod quando aliquid magis ap-
medium. propinquas principio in quolibet genere, tanto magis par-
ticipat effectum illius principij: unde Dionys. dicit 4. c. Cæl.
hierar. quod Angeli qui sunt Deo propinquiore, magis
participans de bonitatibus diuinis, quam homines. Chri-
stus autem est principium gratia, secundum diuinitatem
quidem auctoritatemve, secundum humanitatem vero in-
strumentaliter: unde & Ioan. 1. dicitur, Gratia & veritas
per Iesum Christum facta est. Beata autem virgo Maria
propinquissima Christo fuit secundum humanitatem:
quia ex ea accepit humanam naturam. Et ideo præce-
teris maiorem debuit à Christo gratia plenitudinem ob-
tinere.

Ad primum ergo dicendum, quod unicuique à Deo da-
tur gratia secundum hoc ad quod eligitur. Et quia Chri-
stus, in quantum est homo, ad hoc fuit prædestinatus & ele-
ctus, ut esset filius Dei, in virtute sanctificandi, hoc fuit
sibi proprium ut haberet talem plenitudinem gratia, quod
redundaret in omnes: secundum quod dicitur. Ioan. 1. De
plenitudine eius nos omnes accepimus. Sed beata Virgo Ma-
ria tantam gratia obtinuit plenitudinem, ut esset propinquis-
sima auctori gratia, ita quod eum qui est plenus omni gratia,
in se reciperet, & eum pariendo, quodammodo gratiam ad o-
mnes deriuaret.

Ad secundum dicendum, quod in rebus naturalibus,
primo quidem est perfectio dispositionis, puta cum mate-
ria est perfecte ad formam disposita. Secundum autem est
perfectio forme, qua est potior, nam & ipse calor est perfe-
ctior, qui provenit ex forma ignis, quam ille qui ad for-
mam ignis disponebat. Tertio autem est perfectio finis: sic-
ut ignis perfectissime habet proprias qualitates, cum ad lo-
cum suum peruenierit. Et similiter in B. Virgine fuit tri-
plex perfectio gratia. Prima quidem quasi dispositiva, per
quam reddebatur idonea ad hoc, quod esset mater Christi:
& hac fuit perfectio sanctificationis. Secunda autem per-
fectio gratia fuit in B. Virgine ex præsentia filij Dei in eius
vtero incarnati. Tertia autem est perfectio finis, quam ha-
bet in gloria. Quod autem secunda perfectio sit potior quam
prima, & tertia quam secunda, patet quidem vno modo
per liberationem à malo. Nam primo in sua sanctificatio-
ne fuit liberata à culpa originali: secundo in conceptione
filij Dei, fuit totaliter à fomite mundata: tertio vero in sui
glorificatione, fuit liberata etiam ab omni miseria. Alio
modo per ordinem ad bonum. Nam primo, in sua sanctifi-
catione adeptæ est gratiam inclinantem eum ad bonum:

A in conceptione autem filij Dei consummata est eius gratia
confirmans eam in bono, in sui vero glorificatione consumma-
ta est eius gratia perficiens eam in fruitione omnium boni.

Ad tertium dicendum, quod non est dubitandum, quin
B. Virgo acceperit excellenter donum sapientia, & gratia-
rum virtutum, & etiam gratiam prophetia: non tamen
accepit ut haberet omnes usus harum, & similium gratia-
rum, sicut habuit Christus, sed secundum quod conuenie-
bat conditioni ipsius. Sapientia enim usum habuit in con-
templando, secundum illud Luc. 2. Maria autem conser-
uabat omnia verba hæc, conferens in corde suo. Non autem
habuit usum sapientia quantum ad docendum: quia hoc
non conueniebat sexui muliebri: secundum illud 1. ad Timor.

2. Docere autem mulieri non permitto. Miraculorum au-
tem usus sibi non competebat dum viveret: quia tunc tem-
poris confirmanda erat doctrina Christi miraculis, & ideo
soli Christo & eius discipulis, qui erant baiuli doctrina
Christi, conueniebat miracula facere, propter quod etiam de
Ioanne Baptista dicitur Ioannis. 1. quod signum fecit nullū:
ut scilicet omnes Christo intenderent. Vsum autem prophetia
habuit, ut patet in Cantico, quod fecit, Magnificat anima
mea Dominum, &c.

COMMENTARIUS.

IN titulo articuli observare oportet, sermonem ef-
fesse de prima Virginis sanctificatione. De qua in to-
ta quaestione est sermo, & in superioribus articulis,
in quibus eisdem verbis quaestionem proponit. Un-
de huic sensui accommodanda est responsio articu-
li. Respondet enim D. Thom. præceteris habuisse
Virginem maiorem gratia plenitudinem, quia est
Christo coniunctior, quam ceteri. Non explicat au-
tem D. Thom. de qua plenitudine loquatur, inten-
tione scilicet, vel extensiva, unde videtur sentire de
vtraque esse intelligendum, & de omni gratiarum
genere, quod à Christo, ut à primo gratia fonte ma-
nat. Non est autem intelligendum, habuisse Virgi-
nem totam hanc plenitudinem in prima sua sancti-
ficatione, quia neque tunc habuit perfectam cum
Verbo coniunctionem, sed quia tunc sanctificabatur
ad hanc coniunctionem, tunc habuit plenitudinem
primæ sanctificationi accommodatam, & quasi in
radice, seu in semine, habuit totam plenitudinem
gratia, quam postea consecuta est.

Solutio ad primum facilis est. In solutione verò
ad 2. & 3. extendit D. Tho. sermonem ad secundam,
& tertiam Virginis sanctificationem, & ad alias gra-
tias, quas in discursu vite accepit, nonnulla tamen
docet difficultas, quæ in sequenti disputatione exami-
nanda erunt.

ARTICVLVS VI.

Verum sic sanctificari fuerit proprium Beate Vir-
ginis.

¶ Sextum sic proceditur. Videtur, quod san-
ctificari in vtero post Christum proprium fue-
rit Beate Virgini. Dicitur enim, quod pro-
pter hoc Beata Virgo fuit sanctificata in vtero, q. 5. artic. 2.
ut redderetur idonea ad hoc, ut esset mater
cor. in fi. Et
Dei. Sed hoc est proprium sibi: ergo sola ipsa fuit sanctificata
in vtero. opus. 3. ca.
131. Et p. ale

2. Præterea. Aliqui videntur propinquius accessisse ad
Christum, quam Hieremias, & Ioannes Baptista, qui dicun-
tur sanctificati in vtero, nam Christus specialiter dicitur filius quasi
David, & Abraham propter promissionem eis specialiter fa-
ctam de Christo. Isaias etiam expressissime de eo prophetauit:
Apostoli etiam cum ipso Christo conuersati sunt: nec tamen
leguntur sanctificati in vtero: ergo neque etiam Hieremias, &
Ioanni Baptista conuenit sanctificari in vtero.

3. Præ-

COMMENTARIUS.

Intentio D. Thom. in hoc articulo fuit disputare, an Ioannes Baptista, & Hieremias fuerint sanctificati in vtero. De qua re disputatione præcedenti, ad demonstrandam Virginis sanctificationem, satis diximus. Addit verò, & meritò D. Thom. de nullo alio credendum esse fuisse in vtero sanctificatum. Est enim præter generalem regulam sacre Scripturæ, à qua nullus excipiendus est sine eiusdem Scripturæ, vel Ecclesiæ sufficienti autoritate. Quod vero hic attigit D. Thom. de Ioanne Baptista, an in vtero matris vsum rationis habuerit, in sequenti disputatione differendum erit.

DISPUTATIO IV.

In octo Sectiones distributa.

De perfectione primæ sanctificationis Beate Virginis.

On agimus de perfectione essentiali constat enim gratiam sanctificantem Virginis, eiusdem rationis fuisse cum gratia, quæ alijs communicatur, vt per se notum est, & ex ijs, quæ de gratia Christi supra dicta sunt, facillè ostendi potest. Disputamus ergo de perfectione veluti accidentaria huius sanctificationis, quæ consistere potest, vel in intentione, vel in statu talis gratiæ, vel in extensione, seu multitudine gratiarum, & virtutum, vel in effectibus, quos per talem gratiam perficere potuit, vel denique in modo obtinendi talem gratiam per proprium actum, vel dispositionem. De quibus omnibus sigillatim dicemus. Et quauis hoc loco præcipue de prima sanctificatione sermo sit, si quid tamen occurrerit, quod ad reliquum vitæ tempus pertineat, & breuiter expediri possit, breuiter erit quæ per transennam expendendum.

SECTIO I.

Virum B. Virgo in prima sanctificatione accepit consummatam gratiam, aut in quo perfectionis gradu.

Primum omnium certum existimo gratiam Virginis in prima sanctificatione non fuisse consummatam. Probatur, quia gratia dicitur esse consummata in statu gloriæ: B. autem Virgo à principio fuit in statu viatoris, non comprehensoris. Hoc enim fuit singulare privilegium animæ Christi, vt omnes Theologi docent, & meritò. Quia illi soli fuit gloria connaturalis ratione vnionis, statum autem viatoris non propter se, sed propter nos habuit. Virgo autem per se, & propter se fuit viatrix, vt sibi gloriam mereretur, quàm connaturalè non habebat, & idèd, dum fuit in via, non comprehendit. Et confirmatur, quia B. Virgo per fidem ambulauit iuxta illud, *Beata quæ credidisti*, Luc. 1. non ergo fuit in termino. Et hæ rationes probant non solum de prima sanctificatione, seu de primo instanti, sed etiam de toto tempore vitæ mortalis. Primum ante filij conceptionem. Quia non decuit aliquam animam videre Deum ante animam Christi. Deinde ante mortem eiusdem Christi, quia non decuit aliquam animam præter animam Christi videre Deum, ante oblatam satisfactionem pro tota natura. De reliquo verò tempore solum probari potest ex ratione viatoris. Probant autem dictæ rationes, Beatam Virginem non fuisse simpliciter in termino, quandiu in corpore mortali vixit. An verò interdum in raptu, seu ad breue tempus viderit Deum, dicemus infra.

Secun-

3. Præterea, Iob de se dicit Iob 31. Ab infantia creuit mecum miseria, & de vtero egressa est mecum. Nec tamen propter hoc dicimus eum sanctificatum in vtero: ergo neque etiam Ioannem Baptista, & Hieremiam cogimus dicere sanctificatos in vtero.

Sed contra est, quod dicitur de Hieremia, Hier. 1. Antequam exires de ventre, sanctificauit te. Et de Ioanne Baptista dicitur Luc. 1. Spiritu sancto replebitur adhuc ex vtero matris suæ.

Respondeo dicendum, quod Ang. In Epistola ad Dardanum, dubiè videtur loqui de horum sanctificatione in vtero. Potuit enim exultatio Ioannis in vtero (vt ipse dicit) esse significatio rei tantæ (scilicet quod mulier esset mater Dei) à maioribus cognoscenda, non à paruulo cognita: vnde in Euangelio non dicitur, credidit infans in vtero, sed exultauit. Videmus autem exultationem non solum paruulorum, sed etiam pecorum esse: sed hæc inusitata exiit, quia in vtero, & idèd, sicut solent miracula fieri, facta est diuinitus in infante, non humanitus ab infante. Quamquam etiam si vsque ad id est in illo puero acceleratus vsum rationis, & voluntatis, vt intra viscera maternam posset agnoscere, credere, consentire ad quod in alijs paruulis ætas expectatur, vt posuit, & hoc in miraculis habendum puto diuina potentie. Sed quia expressè in Euangelio dicitur, quod Spiritu Sancto replebitur adhuc ex vtero matris suæ, & de Hieremia expressè dicitur: Antequam exires de vulua, sanctificauit te: asserendum videtur eos sanctificatos in vtero, quamuis in v-

tero vsum liberi arbitrij non habuerint (de quo Augustin. questionem mouet sicut etiam pueri, qui sanctificantur per Baptismum non statim habent vsum liberi arbitrij. Nec est credendum aliquos alios sanctificatos esse in vtero, de quibus Scriptura mentionem non facit, quia huiusmodi privilegia gratiæ, quæ dantur aliquibus præter legem communem, ordinantur ad vtilitatem aliorum (secundum illud 1. Corinth. 12. Vnicuique datur manifestatio Spiritus ad vtilitatem) quæ nulla proveniret ex sanctificatione aliorum in vtero, nisi Ecclesiæ innotesceret. Et quamuis iudiciam Dei non possit ratio assignari, quare, scilicet, huic & non alijs hoc munus gratiæ conferat: conueniens tamen videtur fuisse virumque dictorum sanctificari in vtero ad præfigurandam sanctificationem per Christum faciendam. Primo quidem per eius passionem, secundum illud Hebr. Vltim. Iesus, vt sanctificaret per suum sanguinem papalem, extra portam passus est: quam quidem passionem Hieremias & verba, & mysterijs aperitissime prænuuciauit, & suis passionibus expressissime præfigurauit. Secundo per Baptismum. 1. ad Corinth. 6. Sed abluti estis, sed sanctificati estis. Ad quem quidem baptismum Ioannes suo Baptismo homines preparauit.

Ad primum ergo dicendum, quod B. Virgo quæ fuit à Deo electa in matrem, ampliorem sanctificationis gratiam obtinuit, quam Ioannes Baptista, & Hieremias, qui sunt electi vt speciales præfiguratores sanctificantis Christi. Cuius signum est, quod B. Virgini præstitum est, vt de cætero non peccaret, nec mortaliter, nec venialiter: alijs autem sanctificatis creditur præstitum esse, vt de cætero mortaliter non peccarent, diuina eos gratia protegente.

Ad secundum dicendum, quod quantum ad alia potuerunt Sancti esse Christo coniunctiores, quam Hieremias, & Ioannes Baptista, qui tamen fuerunt coniunctissimi quantum ad expressam figuram sanctificationis ipsius, vt dictum est.

Ad tertium dicendum, quod miseria, de qua Iob loquitur, non significat virtutem infusam, sed quandam inclinationem naturalem ad actum huius virtutis.

Secundò hic sequitur Virginem non accepisse in prima sanctificatione gratiam summè intensam, quàm habitura erat, quia accepit gratiam viatoris: de cuius ratione est, vt possit augeri. Est enim principium merendi, meritum autem est causa augmenti. *Iustorum enim semita, quasi lux splendens procedit, & crescit vsque ad perfectum diem.* Prouerb. 4. Quæ ratio procedit non solum de primo instanti, sed de quolibet alio tempore vitæ mortalis, quanquam nonnulli negare hoc tentauerint de tempore post conceptionem filij sed sine vlla probabilitate, vt infra ostendam.

Prou. 4.

Tertiò addo in prima sanctificatione fuisse datam Virgini intensiorem gratiam, quàm vlli hominum, vel Angelorum in sua prima sanctificatione. Si hæc comparatio fieret cum sola prima sanctificatione aliorum infantium, esset clarissima, existimo enim, etiam Ioannem Baptistam, perfectiorem gratiam, seu intensiorem accepisse in vtero matris, quàm omnes paruulos, cum sanctificantur, etiam si innocentes martyres includamus. Tum quia de illo dictum est; *Spiritu Sancto replebitur, &c.* & alibi, *non surrexit maior Ioanne Baptista*, quod de prima sanctificatione à multis exponitur: tum etiam quia singulari modo, & privilegio, & ad munus altissimi fuit sanctificatus: certum est autem tantò excellentius fuisse sanctificatam Virginem, quàm Ioannem, quanto eius dignitas fuit maior, vt Diuus Thomas artic. 6. ad primum loquitur. Comparatio autem facta generalior est respectu omnium hominum & Angelorum. Et hanc existimo esse mentem D. Thom. hic artic. 5. tractat enim ibi (vt notauimus) de prima sanctificatione Virginis, & docet in ea datam illi esse plenitudinem gratiæ, quàm plenitudinem per comparationem ad alios explicat, quia scilicet, post Christum sanctior præ cæteris effecta est. Ratio etiam eius hoc conuincit, quia scilicet præ cæteris coniunctior fuit Verbo, & Christo, qui est fons gratiæ. Nec refert, quod in primo instanti nondum haberet illam coniunctionem, satis est enim habuisse ordinem ad illam ex diuina prædestinatione. Vnde propter hunc finem sanctificata est, & veluti ad hanc formam paulatim disposita, & idèd tantò perfectius initium habuit, quântò terminus, & finis altior futurus erat: tantoque melius disposita est, quântò propter meliorem formam: tantò denique meliora iacta sunt fundamenta, quântò ædificium altius erigendum erat. Et confirmatur quodam principio supra posito, nullum donum gratiæ collatum esse puræ creaturæ, quod simili, vel perfectiori modo non fuerit datum Virgini, sed sanctificari à principio cum tanta gratiæ intensione, vel perfectione est magnum beneficium, & gratiæ donum, ergo perfectius datum est Virgini, quàm cæteris omnibus. Secundò ab effectu declarari hoc potest, quia ex vi huius primæ gratiæ, B. Virgo confirmata est in bono & caruit omni propensione ad malum, (vt infra dicemus) hic autem effectus, vt perfectio & connaturali modo fiat, magnam gratiæ intensiorem, & perfectionem requirit. Vnde ex hoc effectu, perfectissimo modo fuisse Virginem sanctificatam colligunt Bernard. epist. 174. & Laurent. Iustina. ser. de Natiuit.

Gratia Virginis in prima sanctificatione quam intensius fuerit.

Bernard.
Laurent.
Iustina.
Gratia Virginis in prima sanctificatione intensiorem quam summam, & consummatam gratiam Angelorum, & hominum.
Psal. 86.

Quartò addo, pium & verisimile esse credere, gratiam Virginis in prima sanctificatione intensiorem fuisse, quàm supremam gratiam, in qua consummantur Angeli, & homines. Solet ad hanc veritatem accommodari illud Psal. 86. *Fundamenta eius in montibus sanctis*, quia fundamenta sanctitatis Virginis posita fuerunt, vbi alij sancti consummantur. Quia diligit Dominus portas Sion, super omnia tabernacula Iacob, neque mirum, quia altissimus, qui illam fundauit, in ea altus est homo. Licet enim in mystico sensu argumentari, præsertim cum ecclesia huiusmodi scripturas Virgini accommodet, Et in eundem sensum videtur Gregor. libr. 1. Reg. cap. 1. explicare illud Isa. 2. *Et erit preparatus mons domini in vertice montium.* Potest, inquit, huius montis nomine Beatissima Virgo designari, &c. in vertice autem montium fuisse intelligi potest, quia gratia, quæ in alijs fuit finis & terminus, illi initium, ac fundamentum fuisse videtur. Ratio verò propria huius conclusionis fumenda est ex D. Thom. hic, quia scilicet Beatissima Virgo coniunctissima fuit Verbo. Quam rationem Caietanus existimat non procedere respectu Angelorum, quia illi (inquit) erant coniunctiores Deo ratione beatitudinis: sed immèdèd, nam D. Thom. loquitur de coniunctione alterius ordinis, secundum dignitatem matris, & ex hac infert maiorem coniunctionem in genere gratiæ. Potest autem amplius hæc ratio explicari ex Laurentio Iustiniano dicto sermon. de Natiuita. Virg. Quia Beata Virgo in instanti suæ sanctificationis plus amabatur à Verbo, quàm vllus Angelus vel homo, sed gratia respondet amor, & est quasi obiectum eius, ergo maior gratia illi data fuit, quàm haberent Angeli, etiam beati. Maior patet, quia ex illo instanti amabat illam Verbum, vt futuram sui matrem. Totus autem hic amor debetur matri, & tota hæc perfectio gratiæ optimè quadrat cum tanta dignitate. Vnde eleganter Petrus Damian. sermo. de Annunciat. dixit. *Attende Seraphin, & videbis, quid quid maius est minus Virgine, solum: que opificem opus istud supergredi.* Et S. Vincent. Ferrer. sermon. 1. de Natiuitat. Mar. aperte idem sentit, dicens, fuisse sanctificatam Virginem in vtero matris, supra omnes sanctos, & supra omnes Angelos, accommodans illud Psal. 41. *Fluminis imperius laetificat civitatem Dei.* D. Bernard. sermon. de Natiuitat. Mariæ, & clarius Damasceus solum dicunt Beatam Virginem, etiam ante filij conceptionem fuisse Angelis præstantiorem. Quia licet nondum in re ipsa esset mater effecta, tamen iam erat ad hanc dignitatem destinata, & ipsamet persona Verbi illam amabat, & sanctificabat, vt personam ad se valèe pertinentem, & futuram matrem suam. Quæ ratio etiam de prima sanctificatione procedit.

Greg. Pap.
Isai. 2.
D. Thom.
Caiet.
Laurent. Iust.
Petr. Dam.
Vinc. Ferr.
Psal. 41.
Bernard.
Damasce.
Obiectio.
Caiet.
Responsio.

Sed contra, quia gratia viatoris nunquam potest in intensione æquari gratiæ comprehensæ. Propter hoc fortasse principium Caiet. hic artic. 5. negat hanc conclusionem. Sed existimo illud esse valde falsum (vt latius in materia de gratia, & charitate disputatur) aliàs dicendum esset Beatam Virginem, etiam in fine vitæ suæ, non habuisse intensiorem gratiam, quàm in fians haberet in celo, quod est incredibile, & plane falsum. Quin potius probabilissimum est, habitualem gratiam præsertim quæ est in essentia animæ, intrinsecè non mutari in patria, quia idem numero habitus charitatis, & gratiæ manet, atque ad eam intensio quantum ad gradus in hac vitæ receptos, qui fortasse in vno, & eodem non augentur ultra terminum in via acquisitum, præsertim si homo in via accepit omne augmentum suis meritis debitum. Quod si fortasse respectu eiusdem, gratia fit intensior in patria, quàm in via, illud tamen, quod additur, non potest esse semper maior intensio gradus, quàm fit in viatore habente perfectissimam, & intensissimam merita, cui ex vi illius gratiæ, quàm habet in via, debetur maior gloria, quàm sit in multis beatis, & hoc sensu negari non potest, quin gratia viatoris sit interdum intensior, licet perfectio status beatifici, alia ratione sit excellentior. Et eodem sensu dicimus primam gratiam Beatæ Virginis fuisse intensiorem, quia ex vi eius, si cum illa sola transiret ad patriam, maiorem, quàm vllus Angelorum gloriam fuisset habitura, & in hoc dubio nobiscum sentit Medina hic artic. 5. qui piè & doctè D. Thomam interpretatur.

S E

SECTIO II.

Virum Beata Virgo in prima sanctificatione omnes habitus virtutum, & donorum accepit.

Questio hæc solum propter doctrinæ complementum est proposita, est enim facillima, & id eo brevissimè expedienda.

Athanas.

Bernard.

Prenter. 9.

Omnis vir

tutes mora

les per sem

pula data

Virgini in

prima san

ctificatione

Virtus con

tinencia, &

penitentia,

in Virgine

quomodo

suavit.

Primò ergo certum est, datas esse Virgini simul cum gratia omnes virtutes per se infusas, & omnia Spiritus sancti dona. Hoc constat, quia hæc omnia veluti ex natura rei gratiam consequuntur. Vnde Athanas. sermon. de sanctissima Deipara, ad Virginem applicans illud, *Sanctificavit tabernaculum suum altissimus*, dicit descendisse in eam Spiritum sanctum cum omnibus suis virtutibus, essentialibus. Bernard. verò sermon. quodam de assumptione, ad eandem Virginis sanctificationem accommodat illud Proverb. 9. *Sapientia edificavit sibi domum, excidit columnas septem*, quas dicit esse, septem Spiritus sancti dona. Neque oportet ab hac vniuersali propositione excipere virtutes illas, quas propter imperfectiorem beatitudinem repugnantem, quam includunt, in anima Christi fuisse negauimus, vt sunt fides, & spes. Nam cum Beata Virgo fuerit sanctificata vt via trix, fide, & spe indiguit, quanquam in gradu perfectissimo suæ gratiæ proportionato illas habuerit. Et si vera sunt principia supra posita (vt re vera sunt) ex eis colligitur habuisse Beatam Virginem perfectiorem fidem, quam Adam, vel vllus hominum, aut angelorum habuit in via. De qua re dicam plura in sect. vii. huius disput. Et infra in disp. de cognitione, & scientia Beate Virginis.

De quibusdam autem virtutibus, quæ dicunt imperfectiorem contrariam, vt virtuti heroicæ, & perfectæ, vt est continentia, vel perfectæ innocentia, vt est penitentia, dubitari potest, an fuerint in Virgine. Sed huius dubioli resolutio ex ijs, quæ de Christo diximus, petenda est. Continentia enim significat virtutem in statu imperfecto, & sub hac significatione non fuit in Virgine, quanquam propterea nulla virtute caruerit, quia continentia non significat virtutem re, & essentia à cæteris distinctam. De penitentia verò dubium etiam non est, quin Beata Virgo habuerit virtutem illam, quæ in nobis penitentia vocatur, siue sit eadem, quæ religio, vel charitas, siue distincta à reliquis. De nomine autem erit quæstio, an sub hoc nomine illi tribuenda sit? Nam quia penitentia in rigore significat retractionem, vel detestationem alicuius actionis propriæ, ideo videri potest negandum esse Virginem habuisse penitentiam, quia certissimum est nunquam habuisse talem actum, neque egisse aliquid retractione dignum. Quia verò penitentia virtus non actum, sed habitum significat, ideo ferè omnes simpliciter docent fuisse Virginem capacem huius virtutis, quia de se capax erat peccati, quamuis diuina gratia præuenta fuerit, ne illud committeret, vt dicemus.

Secundò addimus datas esse Virgini in prima sua sanctificatione omnes virtutes morales, etiam per accidens infusas. Hæc conclusio est tantum probabilis, suadetur tamen, quia hæc virtutes infusæ sunt Adamo, & similiter Eui in sua prima sanctificatione, ergo multo magis Virgini, cui nullum gratiæ donum negatum est, quod alijs est datum. Quia altiori modo fuit mater viuentium, quam Eua: imò & mater omnis gratiæ, & virtutis. Secundò, quia (vt infra dicemus) appetitus Virginis per suam primam sanctificationem fuit perfectissimè ordinatus, & temperatus, ita vt nullum fomitis, vel concupiscentiæ motum senserit, sed hic effectus accommodatissimè fit per virtutes suo genere acquisitas, & con-

Fr. Suarez, Tom. 2,

A naturales: illæ enim sunt, quæ nostros affectus moderantur. Nam virtutes per se infusæ, cum sint altioris ordinis, secum facillè compatiuntur effrenatas passiones, ergo. Tertiò denique, quia valde decuit, vt Beata Virgo fuerit in hac perfectione simillima Christo, neque est vlla autoritas, ratio, vel coniectura, propter quam hoc gratiæ priuilegium illi negetur, ergo.

SECTIO III.

Virum Beata Virgo per primam sanctificationem donum perseverantia, & confirmationem in gratia accepit.

Questio hæc superflua videri posset, nisi Hæretici huius temporis impio, & sathanico spiritu, grauisima Virgini imponerent crimina, quibus respondere cogimur, & cum Ambrosio. epist. 79. dicere, *Claudat ora sua persidia, nec matrem Domini aliquo audeat temerare consilio.*

Ambros.

Sit ergo conclusio de fide certa, B. Virginem nunquam amisisse gratiam, quam in prima sanctificatione accepit, atque adeo in illa fuisse confirmatam, & infallibile perseverandi donum accepisse. Fundamentum sumitur ex consensu, & traditione Ecclesiæ, quæ hoc modo intelligit plenitudinem gratiæ Virginis. Neq; ad hoc probandum possum plura ex scriptura, & Patribus afferre, quam disputat. præced. sect. 5. attuli, & omnes rationes ibi adductæ hoc fortius conuincunt. Confirmari autem potest. Primo quia hoc priuilegium datum est alijs sanctis. Athanasius sermon. 4. contra Arian. circa med. dicit, *plures sanctos fuisse puros, & omnis criminis expertes, & specialiter nominat Ieremiam, & Ioannem Baptistam.* Idem August. in Enchirid. cap. 64. dicit, *hominibus interdum per gratiam concedi, vt hanc vitam sine crimine transigant, licet non sine peccato, ex quo constat nomine criminis mortale peccatum Patres intelligere.* Idem docet lib. de nat. & grat. c. 36. Confirmatur secundo, nam Ecclesia celebrans natiuitatem Virginis, hoc ipso sentit, iam tunc habuisse inamissibilem sanctitatem, quia Ecclesia non veneratur publico solenni ritu, nisi eam sanctitatem, quæ perpetuo duratura est. Plura dicemus sectione sequenti.

B. Virgo in prima sanctificatione in gratia confirmata.

Athanas.

August.

Primo verò obiiciunt, quod in fide dubitauit, cum Angelo respondit. *Quomodo fiet istud?* Vnde Chrysost. homil. 49. in Genes. introducit Gabrielem ita dicentem, atque respondentem Virgini. *Ne quæras naturæ modum, quoniam supra naturam sunt quæ fiunt.* Atqui propter hoc ipsum fiet, quoniam virum non cognoscit. Itaque, quamobrem dubitas, eam ob rem crede. Et infra dicit, ea de causa Gabrielem adduxisse conceptionem Elisabeth sterilis, & senis, vt Virginem ad suscipiendam fidem, quam non satis capiebat, manu duceret, & eodem fere modo loquitur August. lib. quæst. noui, & veter. testamen. quæst. 51. Respondetur, Beatam Virginem in eo factio tantam fidei perfectionem ostendisse, vt fidem etiam Abraham superaret, teste Ambrosio. lib. 2. de Abraham cap. 8. tantum enim abest, vt illo verbo, *quomodo fiet istud?* dubitaret, vt potius rem certo faciendam supponeret, modum autem, quo perficienda erat, inquisierit. Nam quia filii conceptio, castitatis voto videbatur contraria, ad se pertinere putauit, quis esset futurus modus talis conceptionis, interrogare, & discere, quid officii in eo negotio ipsa esset præstitura. Ita ferè Ambros. & alij in Lucam, Bernard. homil. 4. in Missus est, Hanc vero fuisse mentem, & fidem Virginis satis probant verba Elisabeth Luc. 1. *Beata, quæ credidisti.* Propter quod Irenæus, libro 3. capit. 33. audeat dicere, *quod Eua alligauit per incredulitatem, hoc Mariam soluisse per fidem, quæ & altissima myste-*

Obiectio. 1.

Chrysost.

August.

Responsio.

Ambros.

Fides virgi

nis in incar

nationis

mysterio

quanta.

Bernard.

Luc. 1.

Irenæus.

D

myste-

mysteria statim credidit, & sine mora obediendo consensit. Quod confirmari potest ex facto Zachariæ, ille enim reprehensus est ab Angelo, pœnaque affectus propter aliqualem dubitationem, & incredulitatem: Beata autem Virgo non ita, sed de ijs, quæ interrogauit, instructa, & statim summo Dei beneficio est affecta, nullam ergo culpam, neque imprudentem moram habuit in credendo, sicut Zacharias. Quam differentiam vtriusque verba satis ostendunt, ille enim respondit, *unde hoc sciam?* Virgo autem minimè, sed, *quomodo fieri istud*, quod rectè ponde-
 Ambros. De quo Virgo dubitauerit, in mysterio Annuntiationis. August.

eratit Ambros. lib. 1. de officiis c. 18. Chrysostomus ergo in citato loco piè explicandus est, dubitationem enim vocat, prudentem interrogationem, & aliqualem fortasse moram in credendo, non culpabilem, sed cordatam: vel certè, non loquitur de dubitatione circa rem reuelatam, sed circa modum, quem Virgo cupiebat ediscere, vt in simili dixit August. lib. 16. de Ciuita. capit. 24. Quod autem dicit, Angelum adduxisse exemplum Elisabeth, non intelligit abduxisse ad confirmandam illam in fide, sed solum ad explicandam mysterium, vt Augustinus etiam notauit proximo loco citato, quod ex ipso facto constat. Nam si exemplum Elisabeth esset Virgini propositum, vt ex vno signo aliud crederet, oportuisset non statim vtrumque credere, sed alterum prius experiri, B. autem Virgo non ita fecit, sed statim vtrique fidem adhibuit & postquam Dei voluntatem, & dispositionem probè intellexit, sine mora consensit. Vnde idem Chrysost. homil. 1. in Lucam Virginem in toto hoc negotio valde laudat, & fidem sermonis Angelici appellat. Ad locum August. respond. librum illum non esse Augustini: D. Thomas autem infra quæst. 30. art. 4. ad 2. piè verba illa exponit, de dubitatione admirationis, non incredulitatis.

Ambros. De quo Virgo dubitauerit, in mysterio Annuntiationis. August.

Chrysost.

D. Thom.

Obiectio 2.

Feuardent.

Responsio.

Beda.

Obiectio.

Responsio.

Secundo accusant B. Virginem grauissimi peccati, & negligentia, quod filium perdidit. Quod peccatum ita exaggerant impudentissimi Hæretici, vt cum peccato Euz illud conferant. Ita refert Feuardent. in scholijs super Irenæum lib. 3. capit. 33. Sed facile conuincitur horum impietas. Nam ipsum Euangelium Virginem excusat dicens, *Et non cognouerunt parentes eius*: vt enim notat Beda, vterque parens existimauit, alterum secum filium adduxisse. Quod si hæc causa non probatur, quia non satis constat solere vxores separatas à viris in domum redire, certè non est difficile intelligere, facile fuisse puero Iesu, sine culpa, & negligentia parentum à via defletere. Credibile enim est Mariam, & Ioseph rediisse simul cum alijs cognatis, & comitatu, & potuisse puerum simul cum alijs, vel parum antecedere, aut detineri, & occulte ab eis diuertere. Quod eo facilius accidere potuit sine culpa parentum, quod ipsi minus erant solliciti, quia filij virtutem & sapientiam agnoscebant, nihilque sine illius voluntate euenire posse certò sciebant, & ideo Beata Virgo illi dixit, *Fili, quid fecisti nobis scire?* Significans illud non potuisse, nisi ex Christi voluntate euenire. At dicent, in hoc ipso verbo quoddam impatientia, vel superbæ genus latere. Sed impiè, ac temerè iudicant, illa enim verba, non nisi insignem fidem, & charitatem redolent, quibus propterea Christus simili charitate responderet. *Quid est, quod me quærebatis?* Quasi diceret, ob nullam aliam causam potuisses matrem relinquere, nisi ob gloriam patris. Sed dicunt tandem, non posse Virginem excusari, quod nimia solitudine, inter cognatos, & notos illum quæsierit, hoc enim non nisi ex vili quadam, & valde humana de Christo existimatione oriri potuit. Sed facile hoc etiam ex communi Patrum sententia rejicitur, qui in hoc etiam perpendicularunt magnam Virginis prudentiam, quæ licet in se culpam non agnosceret, quia tamen ignorabat, quid iam Christus agere disponderet, an sci-

licet vellet ipsam relinquere, & negotium humanæ salutis publice aggredi, meritò erat sollicita: & quod in se erat studebat facere, ne à filio separaretur. Præsertim cum ea Simeonis verba persape mente reuolueret. *Tuam ipsius animam pertransibis gladius.*

Tertio obijciunt, quod in morte filij in fide defecerit, & de filij diuinitate dubitauerit, sicut illi prædixerat Simeon. *Et tuam ipsius animam, &c.* Idem de gladio infidelitatis, & dubitationis intelligit Origen. Homil. 17. in Luc. inquit Hilar. in id Psalm. 118. *Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas.* Et autor. libri quæst. nou. & veter. testament. qui est inter opera Augustin. quæst. 73. Basilii citatus à D. Thom. hic articul. 4. ad 2. in epistol. ad Optimum, D. Thom. Theophylact. Luc. 2. licet subdubitans, citantur etiam à quibusdam Chrysost. enarrat. in Psalm. 113. Euthym. Luc. 2. & Tertul. lib. de carne Christi capit. 7. quod dicant matrem incredulam fuisse, sicut & fratres, & apud Surium in homilij Chrysost. & Amphiloij de Purificatione legimus, B. Virginem dubitasse de filij sui resurrectione, quamvis ibidem Chrysostomus eam nihil vnquam peccasse fateatur. Respondetur primum temerè, & sine fundamento verba illa Simeonis in falsum illum sensum detorqueri. Nam gladius Christi, mors Christi dicitur iuxta communem scripturæ phrasim, quæ animam Virginis pertransisse dicitur, quia eam summo dolore affecit. Ita Ambr. Bed. Oecum. Euthym. Luc. 2. Damasc. lib. 4. cap. 15. Calsiod. in Psalm. 104. Paulinus ad Augustin. & Augustinus ad ipsum, epistol. 58. & 59. inter epistolas August. Gregor. Nyss. Oecum. Castodor. August. Gre. Nyss. Bernard. Sopro. Hieron. Ephrem. Rupers.

Nec defunt qui putent tantum fuisse dolorem Mariæ, vt re vera eam interfecerit ita, vt cum Christo mortua vere fuerit, licet postea resurrexit: quod tamen sine fundamento constitutum est, & contra omnes Patres statim citandos. Et licet Epiphanius hæref. 78. dicat, id posse intelligi de morte corporali: addit tamen Virginem non esse passam eam mortem tempore passionis Christi. Alij ergo dixerunt gladium Christi pertransisse Virginis animam, quia ita illam affecit, vt extra se ferri, & spasimum pati eam coegerit, vt S. Bernard. loqui videtur opusculo de hac re, id est, de lamentatione Virginis (si tamen illius est author) & Laurent. Iustin. de Triumph. Christi agone, circa finem. Bonauentur. lib. de vita Christi c. 77. 79. & 80. Ludolphus de vita Christi. part. 2. capit. 64. & 70. Dionys. Chartus. Ioann. 19. Vide etiam Sixtum Senens. lib. 6. annotat. 126. Sed si sermo sit de proprio spasmo, vt significat corporalem defectum cum perturbatione sensuum, languore, & contractione membrorum, &c. nullo modo ponendus est, in Virgine, vt ostendit Caietan. opusculo de hac re. Quia illa fuisse magna imperfectio derogans multum excellenti gratiæ Virginis, & dominio, quod habebat in omnes suos motus, actus, & potentias. Vnde Ioan. Euangelista refert eo tempore, quo Christus vehementius patiebatur, Virginem stantem permansisse, & nec animo, nec corpore concidisse. Vnde Ambr. de obitu Valentiniani, nec fleuisse illam affirmare audeat, stantem, inquit, lego; stantem non lego. Ansel. de excellentia Virginis, cap. 5. gladium mortis Christi animam Virginis penetrasse dicit, quia tanto dolore illam affecit, vt nisi speciali Dei gratia, & fauore confortaretur, viribus profus deficeret. Vnde potius colligitur ex magna fide, quam tunc habuit, profectum esse magnam

Obiectio

Origen.

Basil.

D. Thom.

Theophyl.

Euthym.

Tertull.

Chrysost.

Responsio.

Ambr.

Beda.

Oecumen.

Euthym.

Damasc.

Castodor.

August.

Gre. Nyss.

Bernard.

Sopro.

Hieron.

Ephrem.

Rupers.

Epiphani.

Bernard.

Lawr. Iust.

Bonauent.

Ludolph.

Carthus.

Six. Senen.

Caiet.

Constantia

Virginis in

morte Christi

stantem.

Ambr.

Anselm.

magnam fortitudinem, & constantiam, quam tunc ostendit. Quod etiam habet Bernardus in concione super illud, *Stabat autem iuxta crucem*. Optimè Ambrosius de institut. Virginis capit. 7. & Epistol. 28. Addunt etiam interdum Patres, eo tempore exercuisse Virginem actum summæ obedientiæ, & charitatis erga homines, voluntariè offerendo filium pro illis, quo actus ait Bonauentur. in d. 48. quæst. vi. tim. & Deum, & homines sibi maxime deuinxisse. De quo etiam benè Abulens. quæst. 14. prologi Matth. & Gerson tractat. 2. de Cantico decachordo. Quando ergo aliqui graues auctores videntur ita exaggerare Virginis dolorem, ut spasimum, vel aliquid simile illi tribuere videantur, non intendunt imperfectionem aliquam illi tribuere, ut priuationem sensuum, contractionem membrorum, vel quid simile, sed solum vehementem dolorem, cum ingenti admiratione & quasi stupore, de qua re infra q. 51. forte plura. Adde præterea, per se esse incredibilem Virginem Spiritu Sancto plenissimam, & quæ tot viderat mytheria, passionemque filij, omnes circumstantias, & rationes eius iam habebat præcognitas, tam facilè dubitasse. Denique cura, quam Christus in cruce de matre sua habuit, sufficiens testimoniū esse debet, fidem, & charitatem nunquam in matre defecisse.

Ad Patres ergo, qui in obiectione citantur, verba Origenis (si illius sunt) nullam patiuntur expositionem: verisimile tamen est, ab aliquo indocto vel hæretico fuisse inserta. Ipse enim homil. 1. ex varijs, egregiè sentit de Virginis innocentia, & sanctitate. Et D. Thom. hic artic. 4. ad secundum, refert Origenem exposuisse verba Simeonis de gladio doloris, non dubitationis. Basilij locum videre non potui, quia illa epistola non extat. D. Thomas autem illum piè exponit de admiratione quadam, & stupore, quo ita interdum suspensetur animus visa re noua, ut quasi dubitare videatur. Et eodem modo exponitur Augustinus, quanquam liber ille (ut dixi) incerti sit Auctoris. Ad Chrysostomum respondeo, inter eius opera nullam esse enarrationem in Psal. 13. si tamen fortasse alicubi reperitur, eodem modo exponendus est. Euthymius falso citatur, imo expresse docet contrarium. Theophylactus verò nihil fati affirmat. Tertullianus denique, aut intellectus non est, aut infideliter citatur. Verba enim eius sunt, *si atres domini non crediderunt in illum, mater verò non demonstratur adhasisse illi*. Vbi non loquitur de fide eius, sed de consuetudine sequendi, seu comitandi Christum, ut patet ex verbis, quæ subiungit, *cum Martha, & Maria alia, in commercio eius frequententur*.

SECTIO IV.

Utrum Beata Virgo in prima sanctificatione, ita fuerit in bono confirmata, ut nec venialiter peccare potuerit.

Omissis Hæreticis, inter Scholasticos Gregor. in 2. distinct. 30. quæst. 2. artic. 1. ausus est dicere Virginem interdum venialiter peccasse, ne illam fateretur fuisse à peccato originali immunem, quia iuxta Augustini regulam, nullus est in peccato originali conceptus, qui non interdum venialiter peccauerit. Cui sententiæ nonnulli Patrum locutiones interdum fauere videntur. Sed nihilominus hæc sententia ab Ecclesiâ reiecta, & damnata est.

Dicendum est ergo, Beatam Virginem in prima sanctificatione fuisse in bono confirmatam, & donum gratiæ ac singulare Dei auxilium accepisse, ut nec leuissimam culpam vnquam committeret. Hæc veritas, quoad rem, quæ in illa intenditur, scilicet Virginem nunquam peccasse venialiter, de fide est, & definita esse fertur in Concilio Claramont. Fr. Suarez. tom. 2.

Atano sub Urbano secundo (ut refert Vega lib. 14. in Tridentin. capit. 18.) Concilium etiam Tridentin. sessio. 6. Canon. 23. licet directè hoc non definiat, id tamen supponit, dum docet Ecclesiâ tenere, Beatam Virginem ex speciali Dei priuilegio omnia venialia peccata vitalisse. Et hanc esse antiquorum Patrum traditionem, & consensum: constat ex ijs, quæ disputatione præcedenti section. 5. adduximus. Præsertim ex illo celebri loco Augustini libr. de Natiuitat. & Grat. capit. 36. *Cum de peccatis agimus, nullam de Virgine matre haberi volo questionem, & cæ.* & ex Bernard. epistol. 174. & sermon. 2. de assumpt. Absit (inquit) ut proprii quidquam inquinamenti hæc aliquando habuisse dicatur. Et ex Ruperto libr. 7. de glorificatione Trinitatis capit. 13. & libr. 6. in Cant. circa principium, Richard. de sancto Victor. libr. 2. de Emmanuele cap. 30. & libr. super Cantica capit. 39. ubi inquit, *Omnes virgines esse species Christi, Beatam autem Virginem esse speciem eius speciem, quæ speciem suam nunquam per aliquod peccatum mortale, vel veniale maculauit*. Denique constat hæc traditio ex communi consensu Theologorum in 3. distin. 3. qui varijs rationibus, & coniecturis hanc veritatem confirmant. Nobis verò sufficere videntur, quæ disputatione præced. sect. 5. adductæ sunt, & quas D. Tho. in hoc art. 4. & opuscul. 6. artic. 3. & quodlib. 6. artic. 7. docuit.

Quanquam verò certum sit Beatam Virginem nunquam peccasse. Dubitant tamen Theologi, an ab exordio suæ sanctificationis facta fuerit impeccabilis. Quidam enim simpliciter affirmant, ut Gabriel, in 3. distin. 3. quæstion. 2. artic. 3. sequens O Kam, & Almainus distinct. 12. quæstion. 2. Alij absolute negant toto tempore vitæ mortalis fuisse impeccabilem, sed potius potuisse peccare, quamuis auxilium gratiæ receperit, ut nunquam peccaret, ita Durand. distin. 3. quæst. 4. Alij vero distinctione vtuntur dicentes in prima sanctificatione datum esse Virgini solum, ut nunquam peccaret, in secunda verò, id est, in filij conceptione additum esse, ut nec peccare etiam posset. Ita sentit D. Thom. hic artic. 4. ad primum, clarius in 3. d. 3. q. 1. artic. 2. Bonauentur. art. 2. quæst. 1. Alenf. part. 9. m. 3. artic. 2. §. 2. & fuit hæc sententia Richard. Victor. libr. super Cantica. capit. 26.

Sed vix intelligo supposita fidei doctrina, quæ possit esse diuersitas inter has opiniones, quæ ad rem pertineat. Primo enim certum est Beatam Virginem in hac vita nunquam fuisse impeccabilem ab intrinseco ad modum beatorum, quia fuit tantum viatrix, ut supra dictum est. Deinde certum etiam est à prima sanctificatione habuisse talia gratiæ dona, & auxilia, ut infallibiliter nunquam peccaret, quia talis gratia necessaria est ad nunquam venialiter peccandum, & hoc est speciale priuilegium, quod iuxta Concilium Tridentin. illi concessum est. Vnde fit simpliciter concedendum esse in prima sanctificatione fuisse confirmatam in bono, ut nunquam peccaret, quia hæc confirmatio idem est cum prædicto priuilegio, seu gratia speciali: ex quo etiam fit, ut in sensu composito peccare non potuerit, apertè enim repugnat cum tali dono gratiæ peccatum existeret, seu componi, ut per se constat. Tercio addo, hoc donum non constituisse in solis habitibus infusis, vel in sola aliqua inherente qualitate, quia seclusa visione beata, & Dei amore necessario, qui illam consequitur, nulla qualitas inherens per se sola potest efficere, ut infallibiliter homo nunquam peccet, nisi adiungatur singularis Dei providentia, & protectio per actualia & specialia Dei auxilia, ut expresse docuit Diuus Thomas quæstion. 24. de verit. artic. 9. & constat ex ijs, quæ supra diximus de Christi impeccabilitate, & de carentia fomitis, quæ iterum section. sequenti attingemus.

D 2 Addo

Gregr.

August.

B. Virgo nunquam venialiter peccauit. Conc. Claramont. Vega.

Conc. Trid.

August.

Bernard.

Rupert.

Ric. Vict.

D. Thom.

Dubium.

Gabr.

O Kam.

Almain.

Durand.

D Thom.

Bonauent.

Alenf.

Ric. Vict.

Respon.

B. Virgo

quomodo

fuerit im-

peccabilis.

Addo tamen quarto accepisse Virginem in prima sanctificatione perfectionem gratiæ habitualis, & virtutum omnium huic insigni effectui confirmationis in bono proportionatam. Quia licet posset Deus cum minima gratia habituali per auxilia actualia ita custodire Virginem, vel alium hominem, ut infallibiliter nunquam peccaret, suis tamen ratio diuinæ providentiæ postulat, ut is, cui tale donum confertur intrinsecè disponatur per habitus virtutum perfectissimo, & heroico modo, prout necessarium est, ut homo facile, & iucunde omnia virtutum opera in quacunque opportunitate operetur, quod valde necessarium est ad vitandum omne peccatum, etiam veniale. Quod magis exijs, quæ section. sequenti dicemus, constabit. Ex quo sequitur confirmationem hanc in bono datam Virgini in prima, vel secunda sanctificatione formaliter seu in essentiali modo non fuisse diuersam, sed solum potuisse differre secundum magis, & minus, quatenus maiora dona gratiæ habuit Beata Virgo in secunda sanctificatione, quam in prima. Ut si Deus confirmavit in gratia beatum Ioannē Baptistam, & sanctum Thomam, v. g. modus confirmationis formaliter idem est, quamuis Ioannes in maiori gratia fuerit confirmatus. Et ratio est, quia vtraque confirmatio fit per dona eiusdem rationis, & habet effectus, & relinquit libertatem eiusdem rationis. Sicut enim Beata Virgo post primam sanctificationem in sensu composito peccare non poterat, & nihilominus liberè implebat præcepta: ita & post secundam, non est ergo inter eas formalis differentia.

Virgo non magis im-
peccabilis
post secundam
sancti-
ficationem
quam post
primam.

Ex quo tandem concludo, simpliciter ac formaliter loquendo, non magis fuisse impeccabilem B. Virginem post secundam sanctificationem, quam post primam. Quia post veramque ex vi intrinsecæ dispositionis peccare poterat, unde in sensu diuiso, atque simpliciter dici potest habuisse semper potentiam peccandi, habuit enim libertatem, qua potuit transgredi, & non est transgressus, quamuis in sensu composito in nullo tempore, vel statu, potuerit peccare, ut dictum est. Potest autem nonnulla differentia assignari inter statum, quem Beata Virgo habuit ante, vel post Conceptionem filij. Nam ante conceptionem, licet esset præordinata in matrem Dei, tamen nondum in se receperat dignitatem aliquam, cui hæc confirmatio in bono deberetur, licet Deus perfectioni suæ sapientiæ, & providentiæ deberet, ut illam conferret Virgini, quam in matrem suam prædestinaverat: at verò post Conceptionem filij habuit Beata Virgo in se singularem matris dignitatem, cui veluti ex natura rei debita erat hæc gratia confirmationis in bono. Et hac ratione dici potest magis impeccabilis post secundam quam post primam sanctificationem, ut si decreuisset Deus naturam aliquam prius in se existentem postea sibi hypostaticè vnire, decuisset certè, ut illam à peccato præseruaret, etiam eo tempore, quo ante unionem existeret, nihilominus tamen longè aliter esset impeccabilis post unionem, quam ante illam. Ita igitur suo modo dici potest in præsentia materia, quamquam exemplum non sit omnino simile, sed proportionale.

Confirmatio in bono
unde Virgini debita.

Circa doctrinam hanc occurrebant difficultates de concordia huius confirmationis in bono cum libertate arbitrij, sed hæc & communes sunt omnibus confirmatis in gratia, & cum his fere coincidunt, quæ supra circa Christi impeccabilitatem tractata sunt. Illinc ergo petatur earum resolutio. Obiectiones verò nonnullæ contra conclusionem fidei hoc loco soluendæ sunt. Prima est, quia sæpè Scriptura dicit, neminem esse qui non peccet, & eodem modo loquuntur Sancti, & Concilia, ut videre est in Mileuit. canon. 6. & 8. ubi etiam definit propterea omnes vere posse dicere, & orare, dimitte

Obiectio. 1.

Concil. Mileuit.

A tenobis debita nostra. Quam orationem, utpote à Christo traditam, Beatam Virginem frequenter fudisse nullus negabit. Respondetur, hos generales sermones, speciale Virginis priuilegium non excludere, ut Concilium Tridentinum declarauit, imò Augustinus libro de Spirit. & Lit. capite secundo dicit. Si quis de aliquo sancto asserit nunquam peccasse, non proprijs viribus, sed gratia, & dono Dei, non multum esse cum illo contendendum, sed potius, si id sufficienter ostendat, illi esse gratulandum. Hæc Augustinus. Quia verò de nullo alio præterquam de Virgine priuilegium hoc satis ostendi potest, idè ad nullum alium extendendum est, ut materia de gratia latius traditur. Ad illud vero de oratione Dominica dicunt quidam, licet Beata Virgo nunquam peccauerit, non tamen semper, & in omni actu suo hoc certo cognouisse, sed interdum dubitasse, & idè potuisse dicere. Dimitte nobis debita nostra. Sed hoc existimo falsum, & contra excellentem Virginis perfectionem. Dominabitur enim suis omnibus actibus perfectissime, & in omni opere suo perfecte cognoscebat, & considerabat, quid secundum rectam rationem fieri posset, & operaretur. Et ideo perspicue, & clarè videbat, quale vnumquodque opus suum existeret, neque aliquid operata vnquam est, quod non prius certò existimaret Deo gratum, acceptumque fore. Alioquin, si vel inconsideratè, vel cum aliqua practica dubitatione operaretur, non posset ab omni culpa, vel imperfectione fomitis excusari. Dicendum est ergo, potuisse Virginem pro alijs, seu pro vniuersa Ecclesia illa verba proferre. Dimitte nobis debita nostra. Pro se verò gratias potius de acceptis beneficijs agebat, eorumque perpetuam durationem postulabat.

Responsio.

Conc. Trid. August.

August.

Secundò obicitur B. Virgini, quod humana ambitione miraculum à filio postulauerit, eamque ob rem ab ipso fuerit reprehensa Ioann. 2. ut Chrysost. homil. 20. & Theophyl. ac Euthym. videntur exponere, & videtur inuere Athanas. sermo. 4. contra Arian. quatenus dicit fuisse matrem à Christo increpatam, & Irenæus libr. 3. contra hæres. cap. 18. dum inquit, Dominum repellendo eius intempestiuam festinationem dixisse, Quid mihi, & tibi est mulier? Respondetur nullum ambitionis signum, sed potius eximie fidei, & charitatis in ea Virginis petitione fuisse, ut effectus probauit, exaudiuit enim Christus matris orationem, quare nulla ratio permittit credere ex inani gloria fuisse profectam. Unde Cyril. libro. 2. in Ioann. cap. 22. si dem Virginis in hac petitione ostendi dicit, quia omnia credidit filio possibilia, quamuis nondum Christus miracula edidisset, & cap. 24. Magnam, inquit, auctoritatem, & dignitatem deferri sibi à Domino mater non ignorauit, quæ persuaso, ut par erat, filio, ministros præparat. Et Euseb. Emis. sermon. in Dominicam secundam post Epiphani. Virginem, ait, Spiritu Sancto plenam illud miraculum præuidisse, quod filius facturus erat. Et Bernardus sermon. 46. super Cantic. prudentiam verborum Mariæ ponderat. Quia non precatur, non imperat, sed tantum defectum vini nunciat, quia cum beneficijs, & ad liberalitatem propensis non gratia violentè exprimenda, sed solum est occasio proponenda. Constat igitur verba illa Christi, quid mihi, & tibi est mulier? nullam reprehensionem continere. Ut enim rectè dixit Iustin. martyr. q. 136. ad Gent. Non verbo matrem obiurgauit, qui factus honorauit. & Cyril. dicto libr. 2. capite. 23. Quamuis, inquit, honor parentibus debeat, facile ostendit, cum statim ad actum propter matrem accedat.

Obiectio.

Ioan. 2.
Chrysost.
Theophyl.
Euthym.
Athanas.
Irenæus.

Responsio.

Cyril.

Euseb. Emis.

Bernard.

Iust. mart.
Cyril.

Sensus autem illorum verborum Christi variè à Sanctis exponitur. Primò Iustin. martyr. supra dicit, sensum Christi solum fuisse dicere, matri, neque ad illam, neque ad sese pertinuisse, vinum providere. Unde ait, quid mihi, & tibi? id est, quid ad nos attinet?

tinet? quod si ex magna charitate tua vis, ut miraculose illis subueniam, dic ministris, ut faciant, quæ ego præcepero, &c. quam expositionem habet etiam Epiph. hæres. 51. & 79. & Euthym. ibi. Et est probabilis expositio, cum quia ita connectenda sunt verba sequentia. *Nondum venit hora mea*, id est, si ex charitate cupis, ut illis subueniam, prius quam vini defectus omnibus inuitatis manifestus sit, non hoc ad nos pertinet, sed potius oportet, ut omnes prius intelligant vinum defecisse, ut miraculum euidentius fiat, & idem nondum venit hora illud faciendi. Quæ expositio quoad hoc vltimum verbum, videtur fuisse Irenæi. libr. 3. contra Valen. cap. 1. est etiam Chrysost. homil. 21. in Ioann. & Augustin. serm. 41. de tempore, & Euthymij c. 1. in Ioan.

Solum obstat huic expositioni, quia verba illa. *Quid mihi, & tibi?* iuxta phrasin Hebraicam non significant, quid ad nos? Sed, quid mihi tecum est? ut Ioel. 3. *Quid mihi, & vobis Tyrus?* & Sydon? Luc. 8. *Quid mihi, & tibi Iesu fili David?* Et eodem sensu Matthæi 27. dixit vxor Pilati ad illum. *Nihil tibi, & in illo illi*, id est, tibi cum illo sit, vel noli quidquam negotij habere cum illo.

Posita ergo hac verborum significatio est secunda expositio Augustin. tract. 8. in Ioann. Christum illa verba ad suam diuinitatem retulisse, virtus enim faciendi miracula conuenit Christo ratione diuinitatis, ad quem etiam ostendendam miracula ordinanda erant, non ad demonstrandam generationem ex matre. Propter hanc ergo causam dicit, quid mihi tecum est? quod scilicet ad miraculum perficiendum pertineat: non enim ex te diuinitatem, sed humanitatem habeo. Quam expositionem habet idem August. tract. 19. in Ioan. & libr. de fide & symb. cap. 4. & libr. 2. de symbolo ad catechumenos, cap. 5. Greg. libr. 8. Epist. 42. Bed. D. Tho. Gloss. & alij in Ioann. & ferè idem sensus Grego. Nyl. orat. in illud dictum Apostoli, *tunc exiit & ipse subiecit* &c. cum inquit Christum his verbis quasi repulisse matrem, eo quod veluti iure materno miraculum postularet. Quod etiam indicauit Athanas. serm. 4. contra Arianos. & August. su. pra. Sed non est intelligendum hos sanctos docere. Virginem opus illud quasi iure materno sibi debitum præcepisse, aut postulasse (id enim de fide, & humilitate B. Virginis sentire, indignum est) præsertim cum verbacius tantam erga Christum reuerentiam præferant, ut nec expresse rogare, sed solum indigentia, & occasione bene faciendi proponere ausa fuerit, ut Bernardus supra notauit. Intelligendum ergo est, propter circumstantes illo modo Christum matri respondisse, ne opus illud ex naturali affectu, aut postestatem profectum putaretur ut in simili dixit Christus Ioann. 11. & 12. & hoc modo est etiam hæc expositio subtilis, & probabilis.

Tertia verò expositio addi potest, ut Christus de se ut homine loquatur, & sensus sit, *Quid mihi & tibi?* id est, quid mihi tecum est? quod non simpliciter, & absolute est intelligendum, sed in ordine ad negotium, de quo agebatur, seu respectu miraculi perficiendi, ac si diceret, non est hoc opus tale, ut ex humano respectu, vel consanguinitate pendeat, sed ex diuino obsequio, & voluntate. Ita ferè Grego. Nyl. supra, & Maximus, sermone secundo Epiphaniæ, & Bernard. serm. 1. & 2. Domin. primæ post Epiphani. In quo sensu non sunt hæc verba reprehensionis, sed instructionis propter circumstantes, ut circa expositionem Augustini diximus, nam hæc duæ expositiones ferè in idem recidunt.

Ad testimonia ergo in principio citata respondetur, Chrysostomus, & qui eum secuti sunt, excessisse, (ut D. Th. inquit) Vnde eorum sententia, iam erronea est, ut diximus: piè autem exponi possunt, eos non sensisse in virgine fuisse ambitionis, aut

Fr. Suarez. tom. 2.

A vanæ gloriæ motum, sed solum iudicari suspiciosè ab iis, qui præsentibus aderant, potuisse, & ideo Christum Dominum eo modo respondisse. Ad Athanas. dicendum est, Christum re vera non reprehendisse Virginem, quia vera, & rationabilis reprehensio culpam aliquam supponit, sed fortasse Athanas. increpationem vocauit illam admonitionem, seu instructionem potius, quæ Christus illis verbis insinauit non tam propter Virginem, quam propter alios circumstantes, ut declaratum est. Et idem dicendum est ad Irenæum. Non enim potest verè dici Beata Virgo passam fuisse repulsam, cum, & quod petiit impetraverit, & Christus non propter aliquem defectum Virginis, sed quia nondum erat tempus opportunum ad parandum, miraculum illud aliquantulum differre voluerit, ut ex illis verbis patet, *nondum venit hora mea*, quod quidem Virginem latere potuit sine illius culpa. Non enim tenetur, qui orat scire, quando sit opportunum tempus obtinendi, quod postulat, præsertim cum Beata Virgo non importunè petierit, ut statim miraculum fieret, sed solum aliorum indigentiam, suamque intercessionem insinauerit. Vnde factum est, ut non solum non fuerit à Christo repulsa sed potius ut propter amorem eius, Christus aliquantulum miraculum præuenerit, ut Cyril. dicto libro 2. in Ioann. cap. 23. & Ambros. serm. 16. in Psalmum. 118. circa finem, adnotarunt.

Tertiò obijcitur Virgini, quod Matth. 12. Marc. 3. Luc. 8. Christum publicè prædicantem, ex humana quadam ambitione interpellauerit. Propter quod videtur à Christo acerbè reprehensa, illis verbis, *Quæ est mater mea?* Ita ferè Chrysostom. homil. 45. in Matthæ. Sed respondetur facillè. Primò in toto illo facto nullum esse imprudentiæ, aut ambitionis indicium, quo possit ad culpam imputari, non solum Virgini, verum nec alijs fratribus Christi, qui ipsum quærebant. Fieri enim potuit, ut bono animo, & conuenienti modo illum quærent: casu autem accideret, ut alij ætantes, & audientes, Christum importunè alloquerentur. Vnde nulla est prorsus ratio irrogandi aliquam culpam Virgini, cum Evangelistæ non dicant ipsam vocasse, vel interpellasse Christum, sed turbam, vel fratres Domini, quos sicut accusare non oportet; ita nec excusare necesse est, ut Augustin. notauit tracta. 8. in Ioann. Quocirca, quamuis demus, illa verba Christi reprehensionem aliquam continere, non tamen propterea existimandum est illa ad Virginem esse directæ, sed ad turbam, vel fratres, si illa digni fuerunt, non est autem necesse dicere illa verba reprehensionis fuisse, sed solum instructionis, ut circumstantibus indicaret, propter carnaliter coniunctos non esse Dei opus intermittendum, ut Augustin. libr. de fide contra Manich. & Bernard. serm. 2. dominicæ primæ Epiphaniæ, notarunt. Vel docere etiam voluit coniunctionem sanguinis cum Christo sine spiritali non prodesse, hanc verò per sese multum valere. Ita Augustin. libr. seu sermo. de Virginitate. cap. 3. & Tertul. libr. de carne Christi, cap. 7. & indicat Hilar. Canone 12. in Matth. circa finem, dum ait. *Christum non fastidiosè de matre sua sensisse, sed docere voluisse, propinquitatis atque nomen, non iam de conditione nascendi, sed de Ecclesiæ communionem retinendum.* Addit etiam eo facto significatam esse Synagogæ repulsam. Quod etiam dixit Greg. homilia 3. in Euangelia. Quæ omnia mirè complexus est Ambrosius, libro 6. in Lucam ante medium.

Cyrril.
Ambros.
Obiectio. 3.
Matth. 3.
Marc. 3.
Luc. 8.
Chrysost.
Responsio.

August.
Bernard.

August.
Tertul.
Hilar.

Greg. Pap.
Ambros.

Utrum in prima sanctificatione fomes originalis peccati fuerit in Beata Virgine extinguitus.

Fomes peccati quid sit.

B. Virgo actum fomitis nunquam habuit.
D. Thom. Caiet.

Bernard.

Ric. Viñ.

Psal. 45.

Damas. Sophro. Ambros.

Quid fomes peccati sit, supra quaestione 15. cum de Christo ageremus, explicatum reliquimus. Supponimus ergo esse ipsam naturalem inclinationem appetitus sentientis, quatenus inordinatè, & absque rationis consensu, sensibilia interdum potest appetere, quæ imperfectio originalis peccati effectus est, quamvis non semper auferatur ablata originali culpa, ut in renatis constat. Quia verò hic fomes principium est, & origo ferè omnis peccati actualis, quod in lapsis hominibus reperitur, idè illi, qui in Beata Virgine actuale peccatum admittunt, fomitem etiam necessariò ei tribuunt: at verò catholici omnes, sicut negant B. Virginem aliquando venialiter peccasse, ita consequenter negant habuisse vnquam vel in appetitu, vel in voluntate motum aliquem ineliberatum præuenientem rationem, & consensum liberum voluntatis.

Primum ergo sit veluti fundamentum certum huius quaestionis, B. Virginem nunquam habuisse actum fomitis, seu (ut ita loquar) fomitem in actu secundo. Ita docet D. Thom. hic artic. 4. ad primum, Caietanus in opusculo de spasio Virginis, & alij Theologi statim citandi, & hic videtur esse consensus omnium Patrum, quos disputat. præced. sect. 5. retuli, generatim enim docent nihil indecens, nihilve inordinatum in Beata Virgine fuisse. Vnde Bernard. in sermone circa illa verba, *signum magnum*, Nihil, inquit, in ea non dico tenebrosum, sed obscurum saltem, vel minus lucidum, sed nec tepidum quidem aliquid, aut non feruentissimum liceat suspicari. Et idem est, quod Richard. de S. Rictor. libr. 1. de Emmanuel. c. 18. dicit. *Virgini omnem ociositatem fuisse sublatam, solam poenam fuisse relictam*, & c. 29. Virgini accommodat illud Psal. 45. *auferens bella vique ad finem terræ*, quia in Virgine nullum internum bellum, sed summa pax fuit. Vnde concludit illam solam inter puros homines impleuisse in hac vita omni ex parte præceptum illud, *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde, mente, & animo*. Quia non tantum rem præceptam, sed quodanmodo etiam finem, & modum præcepti, assecuta est, & c. 31. in ceteris Sanctis magnificum fuisse, inquit, quod à victis non sunt expugnati, in Virgine autem quod nec impugnata fuit. Et hoc sensu Damas. orat. de assumpt. Virginem vocat immaculatam, quæ cum terrenis affectionibus nihil habuit commune. Et eodem ferè modo loquitur Sophro. in Epist. sæpe citata, quæ in 6. Synod. Act. 11. refertur. Denique si Ambr. lib. institut. Virg. ca. 7. dixit, Virgini datum esse, ut præsentia sua, integritatis infigne alij conferret, quid mirum, quod in se nunquam inordinatum motum senserit? Ratione verò hoc ipsum demonstratur: primo, quia decuit Virginem ea puritate nitere, quæ maior sub Deo nequeat intelligi. Secundò, quia hic est quidam effectus originalis peccati, magnam in decentiam, & cum culpa magnam habens affinitatem, isti enim motus de se mali sunt, & culpabiles, nisi ignorantia vel impotentia illos vitandi, excuset. Vnde argumentor tertio ex principio supra posito, quod B. Virgo nunquam venialiter peccauerit. Nam licet posset Deus non obstante fomite, & motibus eius, impedire omnem culpam in Beata Virgine, tamen cum sapientissime, & suauissime omnia provideat, accommodat fini media, & causam disponit, prout expedit, ad intentum effectum. Quia ergo B. Virgine ab omni culpa præseruaturus

Artic. III. vsque ad VI.

A erat, eandem fecit ab omni inordinato motu liberam, quia moraliter difficillimum est pati inordinatos motus, & venialiter saltem nunquam delinquere. Vnde fit nullam mentis distractionem, vel variarum cogitationum intellectus, aut phantasiæ inuoluntarias immutationes passam vnquam fuisse. Hæc enim omnia imperfectionem magnam continent, & ad fomitis inordinationem pertinent.

Dices, huiusmodi motus, si rationem culpæ non attingant, non sunt contra perfectionem sanctitatis, sed potius ad illius augmentum conferre possunt, non est ergo cur negemus in B. Virgine fuisse permisos. Respondeo, sanctitatem perfectam omni ex parte excludere omnem motum diuinæ legi contrarium, & idè Christum hanc perfectionem assumpsit, & participationem eius cum matre communicauit, quæ ad crescendo in gratia, hac occasione non indiguit, hoc enim ad statum incipientium pertinet, ipsa vero inde incepit ubi alij post longam pugnam consummationis statum acquirunt.

Hæc ergo certissima veritate supposita, in qua potissimum res in hac quaestione intenta consistit, in modo vel loquendi, vel explicandi hanc rem Theologi dissentiunt. Quidam enim dicunt fomitem fuisse quidem in Virgine ligatum à prima sanctificatione, non tamen fuisse prorsus extinctum vsque ad secundum. Alij verò à prima sanctificatione dicunt fuisse fomitem omnino illi sublatum. Priorem sententiam docet Diuus Thomas hic, quæ Caiet. & alij sequuntur, & fuit sententia Albert. in 3. distinct. 3. vbi Bonauent. 1. part. distinction. artic. 2. quæst. 2. eandem tenet, & Richar. artic. 1. quæstio. 3. Durand. & 4. Durand. quæst. 3. inclinatur etiam Richard. de S. Victor. libr. 2. de Emmanuel. capit. 26. & 27. Fundamentum D. Thom. est, quia non decuit carnem aliquam omnino liberari à lege fomitis, & peccati, donec filius Dei assumeret carnem sanctam, & à fomite liberam. Sicut non decuit corpus aliquod humanum ante Christi corpus gloria & immortalitate donari. Possunt autem in huius sententiæ confirmationem citari Cyprian. libr. de cardinalibus Christi operibus cap. de natiuitate Christi ubi dicit, in Christi conceptione Spiritu Sancto obumbrante, originale incendium extinctum fuisse. Et Cyril. Ierosolym. Cateches. 17. dicens, Spiritum Sanctum in Virginem veniendo, & eam obumbrando, sanctificasse eam, quo possit eum, per quem sunt omnia, suscipere. & Nazianz. oration. 38. & 42. qui ait, Spiritum Sanctum in anima, & corpore purgasse Virginem, ut Christum conciperet, & Arnob. Psalm. 14. in principio clarius dicit, Iesus immaculatus virginem aulam ingressus, ipsum tabernaculum à maculis carnalibus liberauit, & dedit sanctificationem potius, quam accepit.

Secundam verò sententiam docet aperte Alenf. 3. parte, quaestione nona in secund. articulo primo, idem Scot. Gabr. Almai. Mai. distinctione tertia, & ferè reliqui authores, qui docent Beatam Virginem ab originali culpa fuisse præseruatam. Cui sententiæ fauent Patres in primo puncto huius Sectionis citati. Et ratio adiungi potest, quia à prima sanctificatione Virginis statuit Deus nullum motum fomitis in illa permittere: ergo non solum ligauit, sed etiam extinxit in ea fomitem. Quorsum enim fomitem in actu primo (ut ita dicam) in ea relinqueret, cum omnem actum secundum esset impediturus? maximè cum huiusmodi fomes imperfectum quid sit, & de se ad malum inclinet.

Ligari, ex
tingui
fomitem
quid sit.

Ut differentiam harum opinionum, remque totam aperiam, operæ pretium erit exponere, quid sit ligare, vel extinguere fomitem, & quæ ratione duo hæc inter se differant. Conveniunt enim, quia utroque modo infallibiliter fit, ut appetitus nullum inordinatum motum habere possit in sensu composito, id est, posita illa gratia, vel privilegio, quo fomes ligari, vel extinguere dicitur. Cum enim appetitus, seu fomes sit potentia de se naturaliter operans, præsertim in ijs motibus, qui libertatē antevertunt, non potest infallibiliter impediri, ne hoc modo operetur, nisi careat aliquo principio ad operandum requisito, videlicet obiecto, concursu Dei, alioque simili. Quia si haberet omnia requisita ad operandum, cum sit potentia naturalis, statim operaretur. In quo multum differt à potentia libera, & idē necessarii sit, ut siue fomes extinctus sit, siue ligatus, infallibile sit nunquam habiturum actum fomitis, atque adeo ut facta illa suppositione non possit illum habere.

Citat.
Durand.
Per solos
habitus in
herentes
austerio-
res cur
non possit

Cum ergo hic effectus communis sit, ut explicamus, quæ differentia esse possit inter ligatum fomitē, & extinctum, advertendum secundum est tribus modis intelligi posse fieri hunc effectum, primo per solos habitus, vel qualitates inherētes, ita perfectas, ut per solam intrinsecam informationem continent appetitum, ita ut ex villarum nullo modo moveri possit contra rationem. Et si hic modus possibilis est, per illum propriè dicitur auferri fomes, quia per eum tollitur intrinsecè privatio iustitiæ, & inordinatio appetitus. Et ita videntur sentire Caietanus. Durandus & multi alij. Fateor tamen me nunquam potuisse intelligere, quomodo per solos habitus inherentes possit hic effectus fieri sine alia actuali, & extrinsecam providentia Dei, vel clara eius visione, quia illæ qualitates, quæ solum sunt per modum actus primi, non possunt efficere, ut existens obiectum, & applicatum appetitui, illum non moveat. Quia appetitus de se naturaliter operatur circa obiectum applicatum, nisi per actualem motionem à superiori potentia contineatur, quam naturalem inclinationem, & efficaciam non videntur soli habitus posse impedire. Nam sicut vitia non sufficiunt ad tollendam inclinationem ad bonum: ita nec virtutes, licet perfectissimæ sint possunt tollere naturalem inclinationem appetitus ad sensibilia, quæ interdum rationi repugnant, & ad illa nonnunquam movebuntur, nisi aliunde præveniatur, ut latius dicitur in Prima parte, tractando de statu innocentie, & de originali iustitia.

Secundo modo intelligi potest fieri hic effectus per solam extrinsecam Dei providentiam, vel impendentem obiecta, quæ possent huiusmodi motus excitare, vel negantem concursum suum ad eisdem & hic modus sine dubio fuit possibilis, & posset merito dici ligatio fomitis. Tertiò modo potest intelligi hic effectus fieri, partim per habitus, & virtutes perfectas, partim per divinam gratiam excitantem, prævenientem, & adiuvantem. Et hic modus possibilis est, & ex suo genere in homine puro viatore maximè perfectus. Quia includit gratiam, & heroicæ virtutes, & divinum auxilium necessarium. Nam quia homo non videns Deum, & neque ipsum semper actualiter amat, nec per rationem superiorem de omnibus agendis, semper considerat, nec potest per sese omnes occasiones prævenire, ne appetitus excitetur prius, quam ratio vigilet, idē necessarium est hoc divinum auxilium, quod hominem custodiat. Et hic modus, si perfectas virtutes includat, merito dici potest extinctio fomitis, cum per illum, & appetitus inferior intrinsecè perficiatur, & subordinetur superiori, & ipsa superior ratio ex divino auxilio semper, cum oportet, attendat, & præveniat, ne ab inferiori præveniatur.

A Ex his igitur facile est de supra dictis sententijs iudicium ferre. Simpliciter enim dicendum censeo in B. Virgine à prima sanctificatione fomitē extinctum fuisse, quamvis hic effectus in secunda sanctificatione actus fuerit, & perfectus. Probat quia in primis dici non potest in Virgine solum fuisse impeditos huiusmodi motus per solam extrinsecam providentiam, ut ea ratione dicatur tantum fuisse ligatus, tum quia ille modus est valde imperfectus, & idē non est, cur Virgini tribuatur præsertim cum non sit consentaneus ordinario modo providentiæ Dei, qui causis secundis principia tribuit intrinseca ad huiusmodi effectus, & ipse solum supplet ea, quæ per intrinseca principia fieri à causis secundis convenienter non possunt: tum etiam quia Beata Virgo à principio habuit gratiam, & virtutes omnes per se, & per accedens infusas valde perfectas, quibus coniunctum est illud divinum auxilium.

Quod si fortè dicatur, non fuisse illi à principio datas virtutes in gradu adeo perfecto, ut ad extinguendum fomitē censeretur sufficiens, vel saltem non esse illi datam quandam aliam qualitatem: quæ intrinsecè ac propriè perficit hunc effectum: Respondetur primum. Hoc, quod dicitur de quadam alia qualitate commentitium est, & intelligi certè non potest, ut ex supra dictis constat, & ex ijs, quæ supra de extincto fomite in Christo, & alibi de iustitia originali Adæ dicta sunt. Deinde siue per huiusmodi qualitatem, siue per virtutes infusas in gradu perfecto, vel solas, vel (quod verius est) coniunctas divinæ custodiæ dicatur extinguere fomes, sine causa negatur datum fuisse Virgini in prima sanctificatione perfectæ virtutis gradum ad hunc effectum necessarium. Quia Adæ, & Eux in prima sanctificatione data sunt gratia, & virtutes in gradu heroico ad hunc effectum sufficiente, sed copiosior gratia, & perfectiores virtutes datae sunt Virgini in prima sua sanctificatione, ut ex principijs supra positis constat. Vnde Bernard. Epist. 174. ego, inquit, puto quod copiosior sanctificationis benedictio in eam descenderit, quæ ipsius non solum sanctificaverit ortum, sed & vitam ab omni peccato deinceps custodierit immunem, ubi loquitur de intrinseca perfectione gratiæ sanctificantis: quæ (ut supra dicebamus) non posset sufficienti modo disponere ad superandum perfectè omne peccatum, nisi esset etiam sufficiens in suo genere ad fomitē extinguendum. Et confirmatur tum ratione facta pro secunda sententia, tum etiam alia ratione supra indicata, quia Deus, qui suaviter omnia disponit, tribuit causis secundis virtutes intrinsecas effectibus accommodatas: tum denique, quia Beata Virgo ante conceptionem filij dicta est plenagratia, quam plenitudinem proportionaliter habuit à prima sanctificatione: includit autem hæc plenitudo omnem effectum decentem eam, quæ futura erat mater Dei, tota autem hæc perfectio illam maximè dicit, ut ostensum est.

Neque in contrarium obstat fundamentum primæ sententiæ, nihil enim Christi dignitati derogat, quod hanc perfectionem matri communicaverit inferiori modo, quam in ipso fuit: ipse enim per se habuit omnem & animæ, & corporis sanctitatem, E Virgo autem per ipsum ille, ut Deus homo habuit in sua voluntate humana perfectum dominium in omnes actiones suas, & in omnia obiecta, quæ illas poterant excitare, & ut beatus semper actu considerabat omnia, unde etiam per intrinsecam providentiam, & virtutem omnia poterat prævenire: Beata autem Virgo pro statu viæ non fuit tantæ perfectionis capax. Sicut autem non derogat sanctitati anime Christi, quod antequam illa extiterit, ex merito eius multæ animæ fuerint sanctificatæ, etiā in gradu valde perfecto, & eximio, ita non derogat puritati,

A prima
sanctifica-
tionis in-
stanti in
Virgine,
peccati fo-
mes extin-
ctus.

Obiectio.

Responsio.

Bernard.

Responsio
ad argumē-
ta in oppo-
situm.

& sanctitati carnis Christi, quod ante formationem eius caro matris fuerit perfecte sanctificata vsque ad extinctionem fomitis, sed hoc potius commendat pronidentiam, charitatem, & efficaciam meriti ipsius. Nec est simile de perfectione gloriæ, illa enim est perfectio pertinet ad terminum, in quo nullus hominum constitui debuit, nec in anima nec in corpore ante Christum, hæc autem est perfectio accommodata, & communicabilis viatori.

Responso
ad testimo-
nium pa-
trium.

Ad Patres respondetur potius à nobis stare. Cyprianus enim, non de fomite peccati, sed de sensibili voluptate loquitur, quam B. Virgo in conceptione filij, Spiritu Sancto obumbrante, non sensit. Et similiter Arnobius non tractat de fomite, sed de sensu libidinis, & sordibus puerperij, & has vocat carnales maculas, à quibus Beata Virgo in conceptione, & partu præseruata fuit. Et idem fere est sensus Cyrilli, Nazianz. & aliorum docentium Virginem in conceptione filij ab omni carnis immunditia, & indecentia fuisse immunem. Addi etiam potest ex D. Thom. hic art. 3. ad tertium Virginem in filij conceptione ampliori sanctificatione fuisse donatam, cum maiori mentis illuminatione, & totius animæ ad Deum collectione. Et hæc solet à Sanctis vocari, purgatorio, non à culpa, sed ab externis impedimentis, à remissione animi, ab ignorantia negatiua, seu nescientia, vt Dion. loquitur ca. 6. de cæl. hierar. p. 3. post medium.

D. Thom.

SECTIO VI.

Virum Beata Virgo in prima sanctificatione originalem iustitiam accepit.

Ratio dubitandi oritur ex præcedenti dubio, quia scilicet, extinctio fomitis est effectus formalis originalis iustitiæ. Difficultatem hanc tractat latè Cordub. libr. 1. sui questionar. q. 46. vbi refert quosdam autores simpliciter asserentes, Beatam Virginem habuisse originalem iustitiam. Quod etiam sentit Carthus. lib. de præconio, & dignitate Mariæ: & Canisius libr. 1. de Deipara. c. 9. referens Cardinalem Cusanum lib. 8. suorum operum circa illud, *Sicut kolum inter spinas*. Indicat etiam Durand. in 3. d. 3. q. 3. & Caiet. 1. 2. q. 109. art. 2. dum inquit in B. Virgine fuisse, *domini integritate natura*, quod sola ratione à iustitia originali distinguit, & fauet Ansel lib. de Conceptione Virginali. c. 20. vbi de Christo loquens ait à sua origine iustitiam originalem habuisse. Quod non potuit alia ratione dicere, nisi quia fomite caruit, ergo idem proportionem seruata: dicendum est de Virgine cum etiam fomite caruerit, vt sicut iustitia originalis, quæ communicata est Adæ vt primo naturæ principio, communicata fuit Eux, quæ in adiutorium simile sibi data est, ita suo modo Christo, & Beatæ Virgini fit data.

Cordub.

Carthus.
Canis.
Cardin.
Cusan.
Durand.
Caiet.
Anselm.

Iustitia ori-
ginalis quid
sit.

Ad explicandam exactè hanc difficultatem oportet diligenter inquirere, quid iustitia originalis sit quos effectus habeat, & quomodo, sed quoniam hoc est à præfenti instituto alienum, suppono iustitiam originalem fuisse quoddam donum sanans naturam constituendo perfectum ordinem inter Deum, & hominem, & inter partes seu appetitus hominis inter se, ita vt inferiora superioribus, & omnia Deo essent perfecte subiecta. Hoc autem donum (vt opinor) nihil intrinsecum erat in homine, præter gratiam in essentia animæ existentem, & virtutes omnes per se, & per accidens infusas in gradu heroico, quibus adiungebatur specialis Dei prouidentia, & custodia, vt latius in 1. p. q. 95 ostendi.

Ex quo colligitur primò, fuisse in Virgine potissimos effectus originalis iustitiæ, non tamen omnes, qui ad statum innocentie, seu originalis iustitiæ pertinebant.

Primum constat, quia habuit superiorem ratio-

nem seu portionem perfectissimè subiectam Deo, & inferiorem rationem, & appetitum superiori, absque vlla discordia, vt ostensum est. Et ideo rectè dicitur habuisse integritatem naturæ in ordine ad humanas operationes. Secundum etiam est euidens, quia fuit capax tristitiæ, timoris, & similium affectionum, quæ in statu originalis iustitiæ non erant. Et similiter habuit corpus passibile, quod defatigabatur, & morti fuit subiectum, à quibus omnibus præseruabatur homo in illo statu.

Secundò hinc concluditur, si iustitia originalis sumatur pro collectione omnium horum effectuum seu pro dono, quod omnium illorum principium sit, in Beata Virgine non fuisse originalem iustitiam, quia non habuit totam collectionem effectuum, nec principium eius. Nihilominus tamen verissimè dici potest habuisse donum originalis iustitiæ, quoad præcipuos, & quasi formales effectus eius: constat enim hos effectus, qui consistunt in subiectione ad Deum, & rationem superiorem, & perfectam subordinationem potentiarum esse præcipuos: constat etiam illud donum, quo hi effectus fiebant in Virgine, fuisse eiusdem rationis cum dono collato Adæ ad similes effectus præstandos. Quia (vt dictum est) non fuit aliud præter gratiam, & virtutes perfectas sub diuina prouidentia, & custodia, & hoc sensu multi Doctores in 2. d. 29. & 30. dicunt, fomitem non excludi nisi per originalem iustitiam. Et eodem modo possumus loqui de Virgine (quidquid Corduba supra contendat) quanquam, quia B. Virgo non habuit hoc donum ex vi suæ originis, neque cum omnibus effectibus originalis iustitiæ (vt dictum est) ideo magis expedit non simpliciter ita loqui, sed cum limitatione, & declaratione sufficienti, quæ ex dictis facile constat.

Donum o-
ritur in Vir-
gine.

SECTIO VII.

Virum B. Virgo habuerit vsum rationis à suo Conceptionis, & sanctificationis initio.

Hactenus explicuimus, quanta fuerit perfectio, multitudoque donorum gratiæ sanctificantis, quæ in prima sanctificatione Beata Virgini sunt data, de alijs verò donis seu gratijs gratis datis, quia non in prima sanctificatione, sed postèrius datas esse censuimus, inferius suo loco dicendum est. Solum igitur superest explicandum id, quod vltimo loco supra proposuimus, quo modo scilicet B. Virgo fuerit sanctificata, vt rùm sine propria dispositione (vt ordinariè infantibus contingit) an verò altiori modo, & per propriam dispositionem more aduultorum. Huius autem decisio pendet ex quæstione, quam in hac sectione præmittimus. In qua indicantur multa, Primum, an in primo instanti habuerit vsum rationis, & actum eius, cum perfecta cognitione, & iudicio. Secundum, quid per illum actum cognouerit, aut cognoscere potuerit. Tercium, qualis fuerit illa cognitio. Quartum, an hic vsum rationis, vel facultas illa vtendi perseverauerit in Virgine tota infantie ætate.

Dico ergo primò, Beata Virgo habuit actualem vsum rationis in primo instanti conceptionis, & sanctificationis suæ. Ita docet expressè Bernardinus Senens. ferm. 51 de B. Virgine. c. 2. art. 1. & Caiet. hic artic. 3. & Viguer. in institutionib. ca. 5. s. 3. versicul. 9. Probatur autem ex principio supra posito, quia priuilegium gratiæ alicui puro homini concessum, Virgo ab in non est verissimè B. Virgini fuisse negatum: sed vt ratione tempore suæ sanctificationis datum est Ioanni Baptista, vt patet ex illo verbo Luc. primo, *exultauit infans præ gaudio in vtero meo*, vbi aduertere oportet, verbum, *exultandi*, interdum analogicè, seu metaphoricè sumi in Scriptura, & tribui rebus etiam inanimatis, iuxta illud Pl. 113. *motes exultauerunt* Psal. 113. vt Arist. Lanzen.

Bernardi.
Senens.
Caiet.
Viguer.

sancti-
ficationis
actualem
rationis
vsum ha-
buit.
Luc. 1.
Psal. 113.
vt Arist.
Lanzen.

ut arietes. Propter quod Iansen. cap. 4. concord. cen-
set hanc exultationem Ioannis non fuisse cum co-
gnitione, nec ibi gaudium significare propriū gau-
dij affectum, sed motum aliquem externū, seu ge-
sticulatorem, quæ gaudij effectus esse solet. Nam
vox Græca *Ἀγαλλίασις* hoc proprie significat. Sed
non est cur ubi proprietas verborum stare potest,
ad metaphoras confugiamus: certum est autem vo-
cem *exultationis*, & *gaudij*, proprie significare actum
vitæ, qui cognitionem supponit, quam propriam si-
gnificationem, etiam vox Græca commodius ad-
mittit, & iuxta illam, perfectior, magisque accom-
modatus sensus redditur. Præsertim quia (vt nota-
uit Origen. homil. 7. in Lucam) licet verbum *exul-*
tandi, simpliciter dictum, metaphorice interdum in
Scriptura sumatur: tamen *exultare in gaudio*, nun-
quam inueniatur secundum metaphoram dictum.

Quo factum est, vt ferè omnes Patres tam Græci,
quàm Latini in hac expositione consensuerint. Am-
bros. lib. 1. in Luc. *Habebat intelligendi sensum, qui ex-*
ultandi habebat effectum. Idem de institut. Virg. c. 13. li.
2. de Virginib. in princip. & libro 4. de fide ad Gra-
tian. c. 4. Leo Pap. serm. 10. de natiuit. *Præcursor*, in-
quit, *Christi spiritum prophetiæ intra viscera matris ac-*
cepit, & nondum celitus, genitrici domini signa exultatio-
nis ostendit, clarius Hier. Epist. 7. ad Latam *Audiebat*
(inquit de Ioanne) verba domini per os Virginis perso-
nantis. & Bed. Luc. 1. Prior, inquit, *Elisabeth vocem au-*
diuit, sed Ioannes prius gratiam sensit. illa Maria, *iste do-*
mini sensit aduentum. Idem Perr. Chrysolog. serm. 88.
August. lib. 2. de consens. Euangelist. ca. 15. & (si illius
sunt opera) in oratio. de quinque hæresib. c. 14. & lib.
3. de mirabilib. sacra Scripturæ c. 1. Origenes homi-
lia 4. in Lucam, dicit Ioannem in vtero cognouisse

Christum, quem Iudæi, post multa facta miracula i-
gnorauerunt. Idem docet hom. 7. & homil. 2. ex variis,
in hunc sensum exponens illud verbum Ioannis Ba-
ptistæ, quod Ioan. primo habetur. *Qui post me venit,*
ante me, id est, ante conspectum meum factus est, vnde sic
inquit, *Qui ordine temporum post natiuitatem meam*
factus est in carne, dum adhuc ef-
fem in visceribus matris, prophetico spiritu vidi illum co-
ram me conceptum in vtero Virginis. Idem sentit Chrys.
homilia prima in Lucam, & Theophylact. Luc. pri-
mo, qui ita exponit, Ioannem Baptistam fuisse plus
quàm Prophetam, quia ex vtero matris habuit Pro-
phetiam cognitionem: in eadem sententia est Cy-
ril. Ierosolym. catechesi 3. & Nicephor. libro 1. hi-
stor. cap. 8. & Simeon Metaphrast. orat. de vita, &
dormitione Deiparæ, apud Surium tom. 5. Ac deni-
que in Concil. Basiliens. sess. 43 dicitur, Ioannem in
vtero matris Christum cognouisse. Vnde Ecclesia
in eius officio canit. *Senferas regem thalamo manen-*
tem. Solus Aug. Epist. 57. ad Dardan. (quem D. Tho.
hic art. 6. imitatur) videtur hoc in dubium reuocaf-
se. Sed Augustinus eo loco non tantum de vsu ratio-
nis, sed de tota Ioannis Baptistæ sanctificatione quæ
sionem mouet, & nihil ibi negat, sed inquirendo
procedit, D. autem Tho. à Caierano exponitur non
asseritur, sed, *aduersariū* fuisse locutus, scilicet, quam-
uis Ioannes Baptista non habuisset vsu rationis in
vtero matris, non propterea esse negandum fuisse
sanctificationem.

Mirum est autem non defuisse, qui cum admit-
terent hoc priuilegium Ioanni fuisse concessum, ni-
hilominus negauerint datum Virgini, quia hæc non
est perfectio ad maiorem sanctitatem pertinens, sic-
ut breuiori, aut lōgiori vita viuere. Hæc autem sen-
tentia improbabili mihi videtur. Quamquam e-
nim rationis vsus absolutè sumptus, non necessariò
pertineat ad maiorem sanctitatem, tamē si ille vsus
sit per actum fidei, seu cognitionis diuinæ, & sit fun-
damentum sanctificationis, & meriti, multum ad
perfectiōem gratiæ, & sanctificationis pertinet.
Deinde, licet diutius in via, seu mortali vita durare,

per se ad perfectiōem non pertineat (præsertim si
post illam finitam, ad statum, & terminum beatitu-
dinis à Deo præfixum statim transeundum sit) quan-
diu tamen in hac vita viuimus, frequentius, & diu-
tius in Dei cōtemplatione, & actuali amore ver-
sari, sine dubio est magna perfectio sanctificantis
gratiæ. Sicut in beatis summa quædam perfectio est,
nunquam huiusmodi actus interrumpere, nam quo
magis in via illis similes efficitur, eo magis ad per-
fectiōem accedimus.

Dico secundò, Hæc rationalis cognitio, quam B.
Virgo in eo momento habuit, potissimum circa
Deum, & Christum dominum versata est. Hoc ferè
non indiget probatione. Patet enim, tum ex addu-
cto exemplo de Ioanne Baptista, qui Christum in v-
tero matris cognouit: tum etiam, quia hæc cognitio
est ad sanctificationem pertinens: alia verò non erat
eo tempore necessaria.

Dico tertio, Hæc cognitio fuit per actum perfe-
ctum fidei. Hæc conclusio non est certa, quia potuit
Deus dare B. Virgini in eo instanti scientiam ali-
quam infusam supernaturalem mysteriorum, & nō
est improbabile hoc fecisse, de quo infra disputabi-
mus, cum de scientia Virginis ex professo agemus:
est autem certū, & consequens ad ea, quæ dicta sunt,
cognitionē quam tunc Virgo habuit, fuisse superna-
turalem, & verisimilius est fuisse fidem, quā constat
habuisse Virginem aliquando iuxta illud, *Beata, quæ*
credidisti, hæc enim est sufficiens, & accommodata via-
tori, & ad perfectiōem sanctificationis, illa sola est
necessaria. Quam verò expressa, & distincta fuerit
hæc fides Virginis, & quæ mysteria per illā cognoue-
rit, in prædicta disputat. commodius tractabimus.

Dices, Ioannis cognitio vocatur Prophetica à ci-
tatis Patribus, quæ tamen videtur perfectior, quàm
cognitio fidei. Respondetur non semper esse perfe-
ctiorem, neque aliam in substantia à cognitione fi-
dei, vt latius in 2. tractatur. Dices rursus, cum fidei
cognitio à sensibus pendeat, quo modo potuit Beat.
Virgo habere actum fidei, antequam posset phanta-
smatibus vtī? Respondetur, potuisse Deum, vel ita e-
leuare intellectum Virginis, vt sine dependentia à
sensibus per lumen fidei, & species aliquas per se in-
fusas operaretur, sicut in perfecto quodam gradu
Prophetiæ interdum fit, vel etiam potuisse interio-
rem sensum, seu phantasiam ita confortare, vt intel-
lectui cooperati valeret.

Dico quartò, Probabilè est facultatem vtendi ra-
tione datam Virgini in primo instanti in ea semper
durasse. Hæc conclusio est contra Caiet. hic artic. 4.
qui ita interpretatur D. Thomam dicentem, esse
speciale priuilegium Christi habere vsu liberi ar-
bitrij in vtero matris, intelligendum enim dicit de
vsu rationis permanente. Conclusionem tamē po-
sitam tenet Bernardinus Senensis citato loco, qui
argumentum sumit à Ioanne Baptista, de quo idem
sentit Iacobus Christopolitanus super Canticum
magnificat, & post fieri verisimile. Primò ex illo prin-
cipio, quod ita videntur sancti de Ioanne Baptista
sentire, multo ergo magis est nobis ita de Virgine
sentendum. Antecedens patet ex Amer. li. 2. in Luc.

c. de mora Mariæ cum Elizabeth, dicit Ioannē cre-
uisse in gratia illis tribus mensibus ex præsentia Vir-
ginis, & capit. sequenti. dicit. *Tempus siletur infantia,*
quia præsentia Domini matris in vtero roboraretur, qui in-
fantia impedimenta nesciuit, & infra capite de prophe-
tia Zachariæ ait, Zachariam ideo locutum esse ad filium,
Et tu puer, &c. quia cum audire poterat, qui saluatio-
nem Mariæ audierat. Quæ omnia sumpsit ex Orig. ho-
mil. 8. & 9. in Lucam. Secundò confirmari hoc po-
test, ex fide digna historia, qua fertur, B. Virginem
tertiæ suæ ætatis anno intelligentem quidem, ac
consentientem fuisse in templum à parentibus ob-
latam. Ita tradit Greg. Nyss. oratione de Christi na-
tiuit: & Damascen. lib. 4. fidei cap. 15. Euodius & alij,
quos Euodius.

Obiectio.

Responsio.

Obiectio.

Responsio.

Facultas

vtendi ra-

tione data

Virgini in

concep-
tione

ne qualis.

Caiet.

Bernardi.

Senens.

Iacob.

Christopol.

Ambr.

Orig.

Greg. Nyss.

Damasc.

quos Euodius.

Virum Beata Virgo sanctificata fuerit per propriam dispositionem.

Anton.

Dionys.
Cathus.Chrysost.
Origen.
Niceph.

D. Thom.

Obiectio.

Responsio.

Anton.

quos infra referam. Verum est tamen, non omnes Patres disertè affirmare B. Virginem, eo tempore rationis vsum habuisse, satis tamen indicant, & expressius habetur in illa historia, quæ nomini Hieronymi circumfertur, & Antonin. i. p. historiali, tit. 4. capit. 6. §. 10. dicit, *nihil illi tunc defuisse ad perfectam ætatem, & iam tunc ascendisse mente ad quindecim gradus perfectionis, in quindecim Psalmis centici gradum significatos, & idem sentit Dionysius Cathus. in i. p. vitæ Christi. §. 2. ergo fuit acceleratus vsus rationis Virgini in ea ætate, ordinaria enim lege naturæ, non poterat tunc ratione uti. Quod, visitato exemplo Ioannis Baptistæ, confirmare possumus. Ille enim (sicut virum decebat) à tenera ætate, quando iuxta naturæ leges, nondum ratiocinari poterat ab Spiritu Sæcto motus, & illuminatus, in eremum abiit, ut diuinæ contemplationi vacaret, ut Chrysostomus indicat homil. 38. in Matth. & Orig. homil. 9. in Lucam, & clariùs Nicephorus libr. 1. histor. c. 14. Sic ergo Beata Virgo (sicut decebat Virginem) templi adiit, ubi continua ferè Dei cõtemplatione frui posset. Ergo verisimile est, hunc rationis vsum, quem sepius in infantia Virginem habuisse conspicimus, cõstantem, ac perpetuum in ea fuisse. Tertiò accedit, quod Dei opera perfecta sunt, eiusque dona sine penitentia, neque auferuntur sine culpa, præsertim quando dantur in utilitatem, & perfectiorem sanctificationem suscipientium: vadefit, ut sit, etiam hæc maior perfectio Virginis, eius statui, & dignitati valde consentanea, nihilque derogat Christo: est enim illi proprium habuisse in vtero matris vsum rationis in clara Dei visione, & in facultate vtendi omni scientia, & in omni materia pro suo arbitrio, atque adeò in tali vsu rationis, quo posset perpetuò vigilare, & omnem inferiorum potentiarum motum præuenire, de quo vsu videtur D. Thom. art. 4. loqui, B. autem Virgo tantum habuit facultatem vtendi ratione in ijs, quæ ad Dei, & Christi cognitionem pertinebant.*

Sed obijci potest, quia Sancti supra citati loquentes de accelerato vsu rationis Ioannis Baptistæ, dicunt fuisse per modum prophetice reuelationis, quæ non solet dari permanenter & per modum habitus, sed actualis motionis. Et confirmatur, quia videmus multiplicare miracula sine necessitate. Oportebit enim consequenter dicere Beatâ virginem potuisse in infantia intelligere, sine conuerfione ad phantasmata, vel certè Deum miraculosè disposuisse, aut confortasse sensus eius, ut perfectè possunt rationi cooperari. Satis ergo esse videtur, quod per actualem & transeuntem reuelationem rationis vsum habuerit: tum in primo instanti sanctificationis: tum etiam fortasse postea pro alicuius temporis, seu occasionis opportunitate. Respondetur hunc modum dicendi etiam esse probabilem, & iuxta illum posse non difficile accommodari omnia, quæ ex Patribus, & historijs attulimus: prior tamen, quem elegimus, verisimilior videtur, & diuinæ bonitati, atque prouidentie magis consentaneus, & certè saltem ex eo tempore, quo Beata Virgo fuit in templo præsentata, non videtur dubitandum, quin facultatem habuerit perfectè intelligendi, ac diuina mysteria contemplandi. Hoc enim munus semper in templo exercuisse, Patres omnes docent: nec enim ob alium finem illuc oblata est: non potuit autem etiam eo tempore ratione uti absque speciali gratia, & privilegio. Eadem ergo ratione dicere possumus similem gratiam anteriori tempore accepisse. Præsertim cum Antoninus dicat, eo tempore iam Virginem mentem ascendisse ad supremum gradum perfectionis.

): (

HÆc quæstio ex præcedenti definita est. Dicendum est enim Beatam Virginem fuisse sanctificatam per propriam dispositionem. Ita docet S. Bernardus loco supra citato. Et probatur ex dictis. Primò, quia in illo instanti B. Virgo habuit cognitionem Dei, non est autem verisimile habuisse illam ociosam, & quali emortuam. Habuit ergo simul actum liberi arbitrij in Deum, quo illum super omnia dilexit: nam in hunc potissimum finem data est ei hæc cognitio: & omnes coniecturæ: quibus ad cognitionem probandam vti sumus, efficacius de spe, & amore procedunt: ergo. Secundo, quia sanctificari per propriam actum est perfectior modus (ut D. Tho. infra probat q. 34. a. 3.) Ergo credendum est hoc modo fuisse sanctificatam Virginem. Et confirmatur, quia nullus sanctificatur fine proprio libero consensu, nisi veluti per accedens propter impotentiam vtendi ratione, ratio enim perfecta, ac propria inuendi amicitiam diuinam, & veluti spirituale desponsationem, quæ in prima sanctificatione fit, vtriusque partis consensum requirit: sed in Virgine non erat hæc impotentia, nam (ut ostensum est) ratione uti poterat, ergo. Tertiò, quia propter has rationes tam Angeli, quàm Adam sanctificati fuerunt per propriam dispositionem, & idem dicendum est de Ioanne Baptista, nam gaudium illud, quo exultauit, signum amoris fuit: multò ergo magis asserendum hoc erit de Virgine Beata.

Dices, ergo non est operata Beata Virgo in illo instanti per habitus gratiæ, & charitatis, dispositio enim ad infusionem gratiæ, & donorum, non procedit ab habitibus (vsu ponno) consequens autem non videtur verum, quia ille est imperfectus modus operandi. Respondetur. Duplex iter intelligi potest hæc sanctificatio per propriam dispositionem, vno modo, ut sit hæc dispositio præparans subiectum ad receptionem habitus, & tunc verum est talem dispositionem non effici ab habitu, nam potius habitus infunditur, quia dispositio effecta est, non vt efficiatur: alio modo potest hæc dispositio intelligi, non vt præparans, sed vt periciens, & vt sanctificationem consummans, & quando dispositio talis est, ab habitu, seu principio intrinseco procedit. Potest ergo dici, Beatam Virginem fuisse sanctificatam per propriam dispositionem hoc posteriori modo, & ita facile expeditur difficultas posita. Mihi tamen verisimilius est fuisse priori modo sanctificatam. Ille enim est magis accommodatus viatoribus ratione vtentibus, & omnibus pensatis ad maiorem perfectionem pertinet, nam qui se ad gratiam disponit, quodammodo se sanctificat, & cum diuino auxilio est sibi aliquo modo causa gratiæ, quod maioris perfectionis est, quàm ex habitu primum actum elicere, vel solum ex auxilio.

Ex hac doctrina infertur, meruisse Virginem in prima sanctificatione sua de condigno non gratiam sed gloriam. Hoc constat ex generali principio, In prima sanctificatione Virgo meruit de condigno gloriam. quod in materia de gratia traditur, nimirum vltimam dispositionem ad gratiam esse meritoriam, cum ad perfectionem spectet, etiam in Virgine locum habet, imò etiam Christum Dominum in primo instanti Conceptionis meruisse, simili argumento probat D. Tho. infra q. 34. a. 3. Certè est autem non potuisse B. Virginem per eam dispositionem gratiam mereri, quia principium meriti non cadit sub meritum: gloriam autem mereri potuit, quia illa caruit, qua priuatione supposita maioris perfectionis est obtinere illam ex merito, quàm sine illo. Et confirmatur argumento sæpè facto, quia Angeli, & Adam, meruerunt primâ gloriam per eum actum, quo se ad gratiam

Bernard.
Senens.
Virgo per
proprium
dispositio-
nem primo
sanctifica-
ta.

D. Thom.

Obiectio.

Responsio.

Qualis dis-
positio sue-
rit in Vir-
gine ad gra-
tiam in sua
Conceptio-
ne.

D. Thom.

Greg. Naz.
Ambr.
Beda.

gratiam disposuerunt, & idem de Ioanne Baptista credibile est, de quo sancti aiunt, suo merito patri loquelam restituisse, vt Greg. Naz. orat. 12. quæ est prima de pace, & Ambr. ser. 64. & super Lucam, vbi Beda, & alij. Et Ecclesia canit. Hinc parens nati meritis, vt ergo abditæ pandit, ergo multo magis credendum est, Virginem meruisse gloriam à prima sua sanctificatione. De qua hæc dicta sufficiant. Nam de merito Virginis & augmento gratiæ, alijsq; donis, & gratijs illis collatis, in frâ commodiori loco disputabimus.

QUESTIO XXVIII.

De Virginitate Beatæ Mariæ, in quatuor articulos diuisa.

Einde considerandum est de Virginitate matris Dei. Et circa hoc quaruntur quatuor.

Primo, vtrum fuerit Virgo in concipiendo.

Secundo, vtrum fuerit Virgo in partu.

Tertio, vtrum permanferit Virgo post partum.

Quarto, vtrum votum Virginitatis emisit.

ARTICVLVS I.

Vtrum B. Maria fuerit virgo in concipiendo.

118.
4. 16. c. 45.
Ergo p. 3.
c. 132. Et o.
p. 100.
cap. 4.

D tertium sic proceditur. Videtur, quod mater Dei non fuerit virgo in concipiendo. Christus enim proles qua habet patrem & matrem, ex virgine matre concipitur. Sed Christus non solum dicitur habere matrem, sed etiam patrem, dicitur enim Luc. 2. vranz pater eius, & mater mirantes super his, quæ dicebantur de illo, & infra eadem mater dicit, Ecce enim pater dñs, & ego, dolentes quarebamus te. Ergo Christus non est conceptus ex Virgine matre.

2. Præterea Matt. 1. probatur, quod Christus fuerit filius Abrahæ, & Dauid, per hoc quod Ioseph ex Dauid descendit. Quæ quidem probatio nulla esset, si Ioseph pater Christi non fuisset. Ergo videtur, quod Mater Christi eum ex semine Ioseph conceperit, & ita non videtur fuisse Virgo in concipiendo.

3. Præterea Galat. 4. dicitur, Misit Deus filium suum factum ex muliere. Mulier autem consueto modo loquendo dicitur, quæ est viro cognita, ergo Christus non fuit conceptus ex Virgine matre.

4. Præterea, eorum qua sunt eiusdem speciei, est idem modus generationis, quia generatio recipit speciem a termino, sicut & ceteri motus, sed Christus fuit eiusdem speciei cum alijs hominibus, secundum illud Phil. 2. In similitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo. Cum ergo alij homines generentur ex commixtione maris, & femina, videtur quod etiam Christus simili modo fuerit generatus, & ita non videtur fuisse conceptus ex virgine matre.

5. Præterea, Qualibet forma naturalis habet materiam sibi determinatam, extra quam esse non potest: Materia autem forme humane videtur esse semen maris, & femina. Si ergo corpus Christi non fuerit conceptum ex semine maris & femina, non verè fuit corpus humanum, quod est inconueniens, videtur igitur non fuisse conceptus ex virgine matre.

Sed contra est, quod dicitur Isaia 7. Ecce virgo concipiet.

Respondet dicendum, quod simpliciter confitendum est matrem Christi virginem concepisse, contrarium enim pertinet ad hæresim Hebionitarum, & Cherinti: qui Christum purum hominem arbitrabantur, & de vtroque sexu cum natum putauerunt. Quod enim Christus sit conceptus ex virgi-

ne, conueniens est propter quatuor. Primo propter mittentis Patris dignitatem conseruandam: cum enim Christus sit verus, & naturalis Dei filius, non fuit conueniens, quod alium patrem haberet, quam Deum, ne dignitas Dei patris transferretur ad alium. Secundo, hoc fuit conueniens proprietati ipsius Filij, qui mittitur, qui quidem est Verbum Dei: Verbum autem absque omni corruptione cordis concipitur: quoniam corruptio perfecti Verbi conceptionem non patitur. Quia ergo caro sic fuit à Verbo Dei assumpta, vt esset caro Verbi Dei, conueniens fuit quod etiam ipsa sine corruptione matris conciperetur. Tertio, hoc fuit conueniens dignitati humanitatis Christi, in qua locum peccatum habere non debuit, per quam peccatum mundi tolleretur, secundum illud Ioann. primo. Ecce agnus Dei (scilicet innocens) qui tollit peccatum mundi: non poterat autem esse, quod in natura iam corrupta, ex concubitu caro nasceretur sine infectione originalis peccati. Vnde Augustin. dicit in libr. de Nuptijs & concupiscentia. Solus nuptialis concubitus ibi non fuit, scilicet in matrimonio Mariæ & Ioseph: quia in carne peccati fieri non poterat sine vlla carnis concupiscentia, quæ accidit ex peccato: sine qua concipi voluit, qui futurus erat sine peccato. Quarto, propter ipsum finem incarnationis Christi: quia ad hoc fuit, vt homines renascerentur in filios Dei, non ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo, id est, ex ipsa Dei virtute. Cuius rei exemplar apparere debuit in ipsa conceptione Christi. Vnde Augustin. dicit in libr. de sancta Virginitate. Oportebat caput nostrum insigni miraculo, secundum carnem nasci de Virgine, vt significaret membra sua de Virgine Ecclesia secundum spiritum nascitura.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Beda dicit super Lucam, pater Saluatoris appellatur Ioseph, non quod verè iuxta Photinianos pater fuerit ei: sed quod ad famam Mariæ conseruandam pater sit ab omnibus estimatus. Vnde & Luc. 3. dicitur. I. putabatur filius Ioseph. Vel sicut Aug. dicit in libr. de Bono coniugali. Eo modo pater Christi dicitur Ioseph, quo & vir Mariæ intelligitur sine commixtione carnis, ipsa copulatione coniugij: multis videlicet coniunctius quam si esset adoptatus. Neg. enim propterea non erat appellandus Ioseph pater Christi, quia non eum genuerat concubendo: quandoquidem pater esset etiam ei, quem non ex sua coniuge procreatum aliunde adoptasset.

Ad secundum dicendum, quod sicut Hieronym. dicit super Matth. cum Ioseph non sit pater Domini saluatoris, ordo generationis eius vsque ad Ioseph deducitur. Primo quidem, quia non est consuetudinis Scripturarum, vt mulierum in generationibus ordo texatur. Deinde ex vna tribu fuit Ioseph, & Maria, vnde & ex lege eam accipere cogeatur vt propinquæ. Et vt Augustin. dicit in libr. de Nuptijs & concupiscentia fuit generationum series vsque ad Ioseph perducenda: ne in illo coniugio virili sexui vtrique potiori, fieret iniuria, cum veritati nihil deperiret, quia ex semine Dauid & Ioseph erat, & Maria.

Ad tertium dicendum, quod sicut Gloss. dicit ibidem, mulierem pro femina posuit more locutionis Hebræorum: vsus enim Hebrææ locutionis mulieres dicit, non virginitate corruptas, sed feminas.

Ad quartum dicendum, quod ratio illa habet locum in his, quæ pro edunt in esse per viam naturæ: eo quod natura sicut est determinata ad vnum effectum, ita etiam est determinata ad vnum modum producendi illum. Sed virtus supernaturalis diuina cum sit infinita, sicut non est determinata ad vnum effectum: ita non est determinata ad modum producendi quemcumque effectum. Et ideo sicut virtute diuina fieri potuit, vt primus homo de limo terre formaretur: ita etiam fieri potuit, vt diuina virtute corpus Christi formaretur de Virgine absque virili semine.

Ad quin-

capit. 12. in princ. 10. 7.

Cap. 6. ante med. 10. 6.

Lib. 1. in Luc. 8. secundum ordinem à med. 10. 2. Li. 1. de Nuptijs & conc. c. 11. parum à princ. 1. 7.

Mat. c. 1. f. per illud Christi generatio sic erat, 10. 9.

Cap. 1. non longe à fin. tom. 7.

Est Aug. li. 23. contra Faustum c. 7. in media tom. 6.